

RUIMTELIJK KWALITEITSKADER

GREBBEDIJK

versie 25 april 2019

COLOFON

Flux landscape architecture

www.fluxlandscape.nl

Flux Utrecht

Ravenoord 235

3523 DB Utrecht

info@fluxlandscape.nl

0031(0)624812038

KvK 53582624

INHOUD

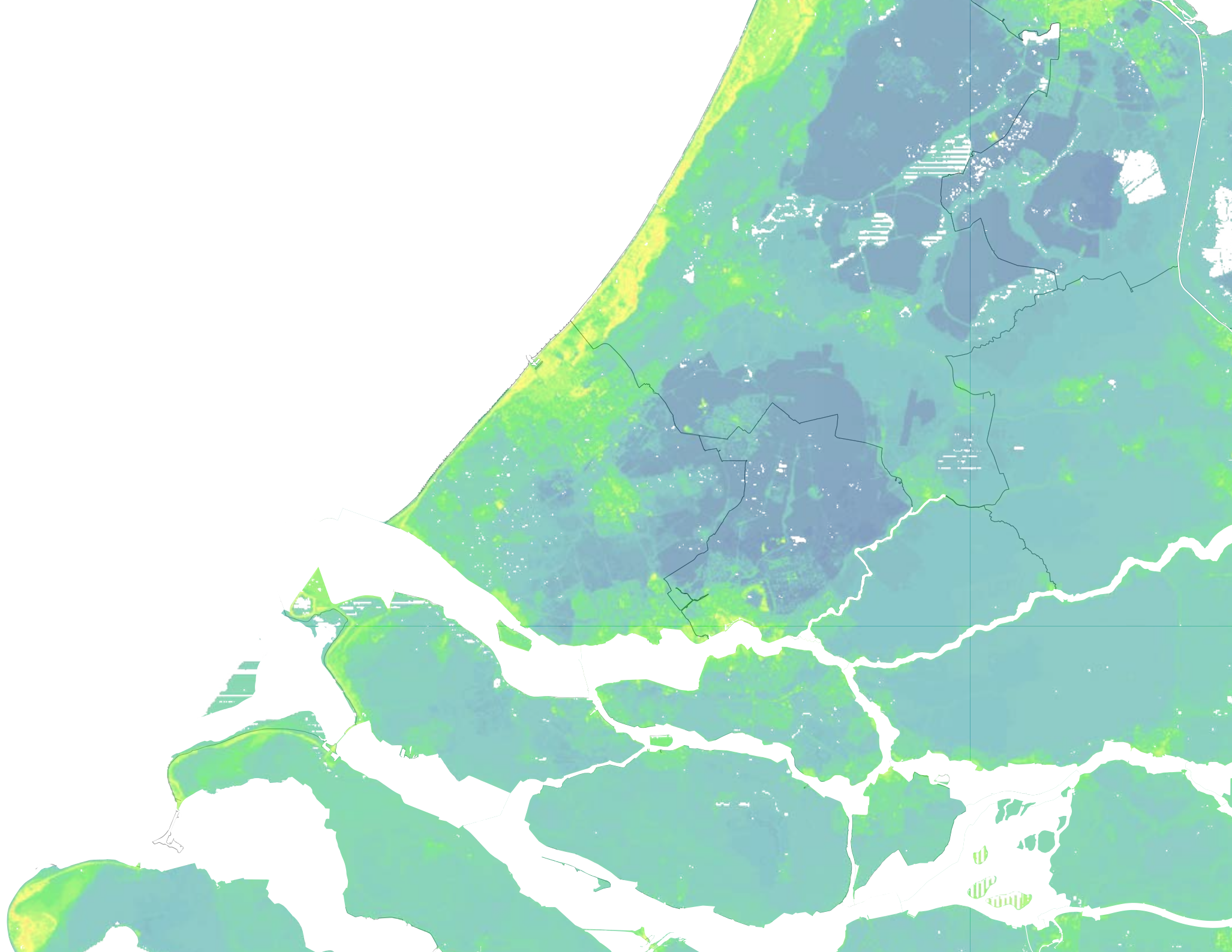
1. Inleiding	5
2. Analyse	11
3. Diagnose	29
4. Hoofdprincipes	41
5. Uitwerking ruimtelijke principes	57
1. Compacte dijk	
2. Continue dijk	
3. Beleving van elementen en plekken langs de dijk	
4. Variatie in maximaal 4 deelgebieden	
5. Sterke landschappelijke eenheden	
6. Samenhang in programma	
6. Ruimtelijk kwaliteitskader en kwaliteitsborging	109
Bronnen en bijlagen	113

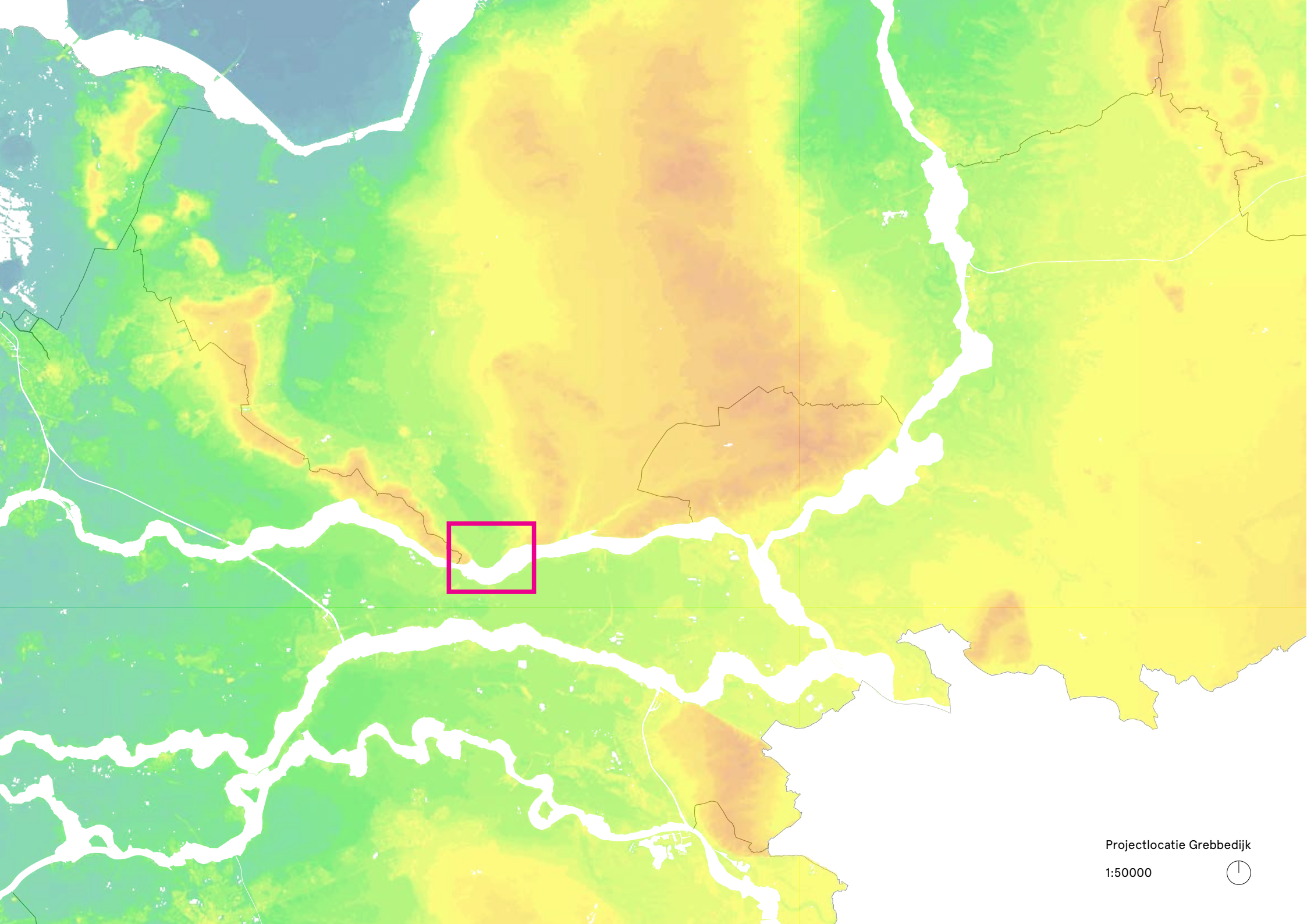

1

INLEIDING

Projectlocatie Grebbedijk

1:50000

1. INLEIDING

Aanleiding

In het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) moet de Grebbedijk verbeterd worden. De 5.5 km lange Grebbedijk loopt tussen Wageningen en Rhenen en beschermt de Gelderse Vallei tegen hoog water vanuit de Neder-Rijn. Het Waterschap Vallei en Veluwe (WSVV) wil samen met de gebiedspartners (Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer, Provincies Utrecht en Gelderland, Gemeente Wageningen) vormgeven aan deze dijkversterkingsopgave. Door het koppelen van de verschillende partijen aan de dijkversterkingsopgave, ontstaan kansen voor gebiedsontwikkeling. Dit proces loopt van de verkenning in 2017 tot en met de realisatie in 2024.

Een belangrijke vraag hierin is: Hoe kan de dijkversterkingsopgave zo worden ingericht dat de waterveiligheid wordt gewaarborgd en waterbewustzijn wordt gecreëerd, een ruimtelijk passende ingreep wordt gedaan en tegelijkertijd maximale meekoppelkansen ontstaan met gebiedseigen thema's?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden doorlopen de gebiedspartners een proces waarin verschillende oplossingsrichtingen worden ontwikkeld voor het gebied. De oplossingsrichtingen verschillen nadrukkelijk in concept en in scope. Sommige oplossingsrichtingen richten zich vooral op waterveiligheid en op de dijk

en anderen starten met een visie op een groter gebied waarin de Grebbedijk een plek zal krijgen. De oplossingsrichtingen zijn verfijnd tot drie kansrijke alternatieven (april '19) en uiteindelijk tot een definitief voorkeursalternatief (medio '20).

Ruimtelijk kwaliteitskader

Binnen dit proces worden de verschillende richtingen vergelijkbaar gemaakt en worden ze op meerdere aspecten beoordeeld. Dit zijn onder andere ecologische meerwaarde, waterveiligheid, kosten, economische opbrengsten en duurzaamheid. Binnen deze beoordeling is het van belang om ook de ruimtelijke kwaliteit mee te nemen: in welke mate past een ingreep of visie in de ruimtelijke karakteristiek van het bestaande landschap? In welke mate draagt het bij of versterkt een ingreep de ruimtelijke karakteristiek van het landschap? Hoe past een ingreep in de programmatische kenmerken en het gebruik van het bestaande landschap?

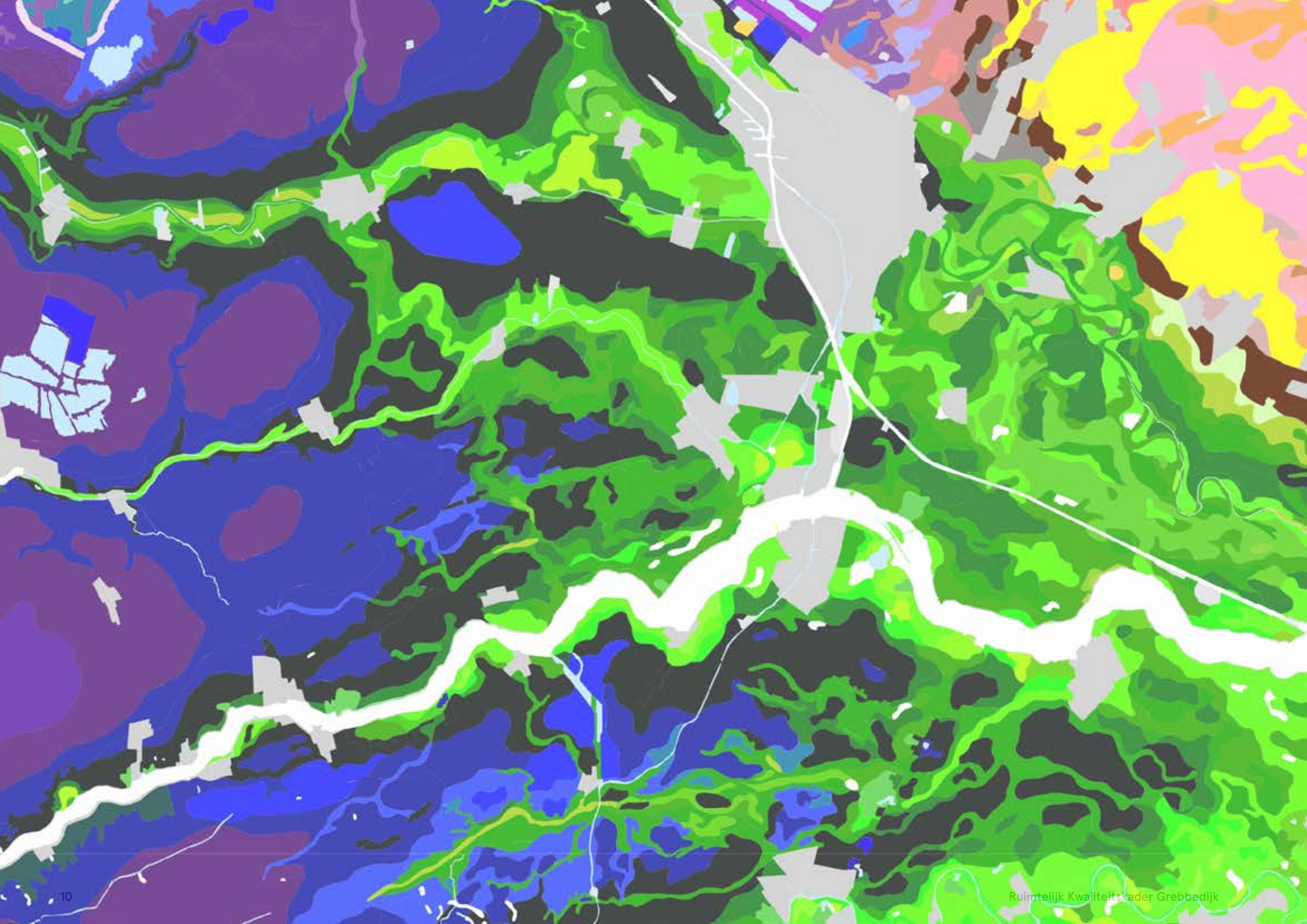
Om te duiden wat de belangrijkste kenmerken van het landschap zijn wordt een ruimtelijk kwaliteitskader opgesteld. Dit ruimtelijk kader laat zien wat de ruimtelijke kenmerken zijn en vertaalt dit naar toekomstige principes voor ruimtelijke kwaliteit die toegepast kunnen worden in de planvorming. Het ruimtelijk kader laat dus de gewenste ruimtelijke kenmerken zien op basis

van het bestaande landschap. Het kan zijn dat een kenmerk van het bestaande landschap zal leiden tot een ruimtelijk principe, bijvoorbeeld: de bestaande dijk is herkenbaar als doorlopend en continu element in het landschap en dit zal in toekomstige planvorming behouden moeten blijven. Maar het is ook mogelijk dat er een aanleiding is om dingen te verbeteren: langs de Rijnhaven is de Grebbedijk in de huidige situatie niet herkenbaar als dijk, maar heeft het meer een karakter van een Industriereweg. In de toekomstige planvorming zal hier de dijk meer onderdeel moeten gaan worden van de Grebbedijk als geheel. Het ruimtelijk kwaliteitskader behandelt alleen ruimtelijke aspecten, dus bijvoorbeeld niet de gewenste mobiliteitsoplossing of ecologische waarden voor de dijk.

Het ruimtelijk kader start met een analyse van het landschap rondom de Grebbedijk. Hier komen aspecten terug als bodemsoorten, landschappelijke eenheden, cultuurhistorie en het huidige gebruik. De analyse vormt de basis voor het duiden van de huidige landschappelijke kenmerken. In het ruimtelijk kwaliteitskader wordt na de analyse een diagnose gemaakt van de huidige dijk en het omringende landschap. Hierin wordt vooral gekeken naar sterke en zwakke kenmerken voor ruimtelijke kwaliteit in de huidige situatie. De diagnose schetst een beeld van essentiële kenmerken die behouden dienen te worden in

de planvorming, maar ook welke verbeteringen aangebracht kunnen worden.

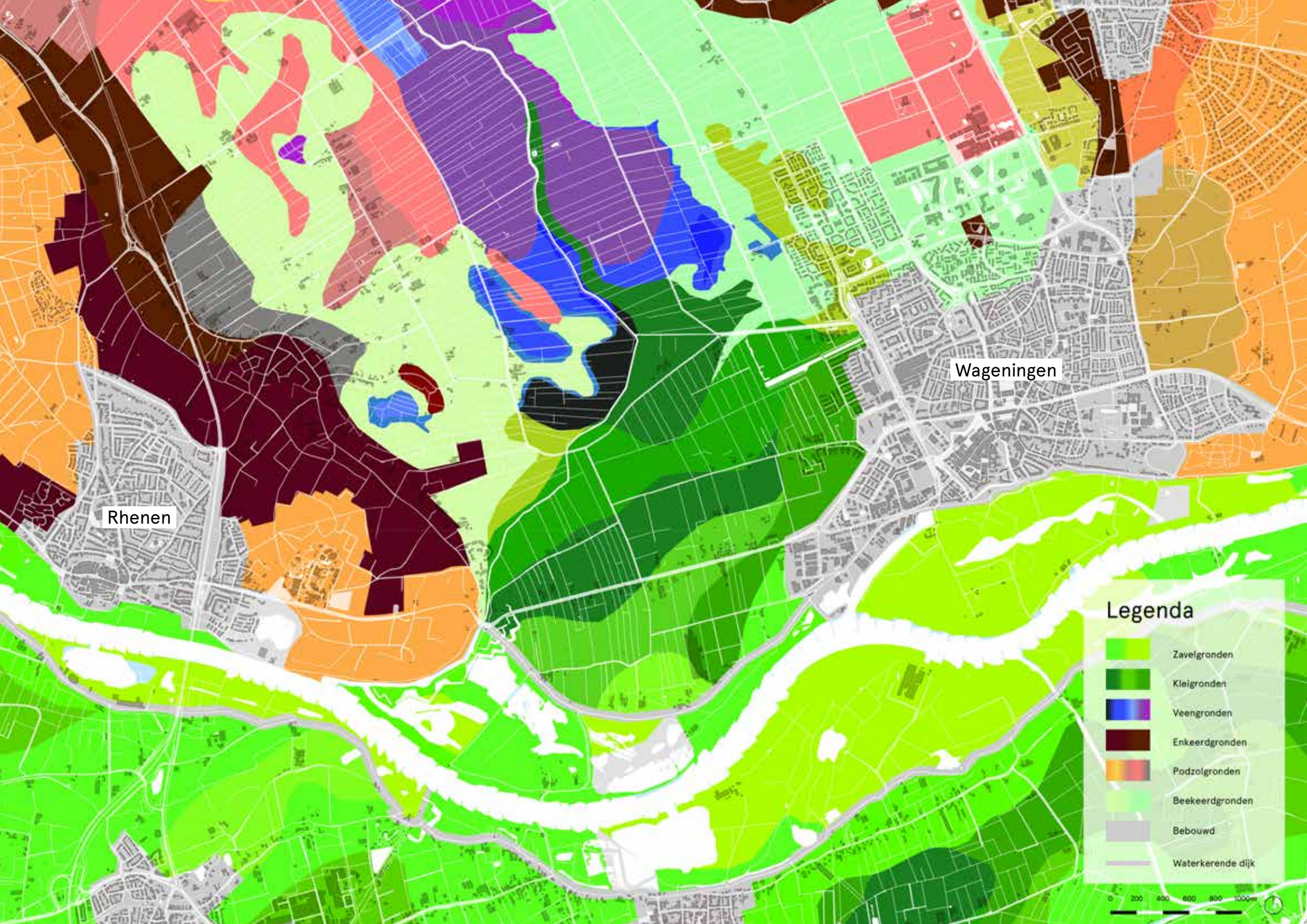
De diagnose wordt vertaald naar een aantal hoofdprincipes voor ruimtelijke kwaliteit. Hierin wordt een onderscheid gemaakt tussen hoofdprincipes voor de dijk en hoofdprincipes voor het landschap. In totaal zijn er 6 hoofdprincipes, 4 voor de dijk en 2 voor het landschap. Deze hoofdprincipes zijn te zien als de essentie van het kader. In de daarop volgende hoofdstukken worden de hoofdprincipes nader uitgewerkt en wordt specifiek ingegaan op bepaalde aspecten of vraagstukken. In het ruimtelijk kader wordt steeds op verschillende schaalniveaus over ruimtelijke kwaliteit nagedacht. Drie schaalniveaus zijn hierin van belang: landschap, dijk en inrichting. Er wordt gestreefd naar een aanpak waarin ruimtelijke kwaliteit op deze drie schaalniveaus wordt geborgd.

2

LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

Rhenen

Wageningen

Legenda

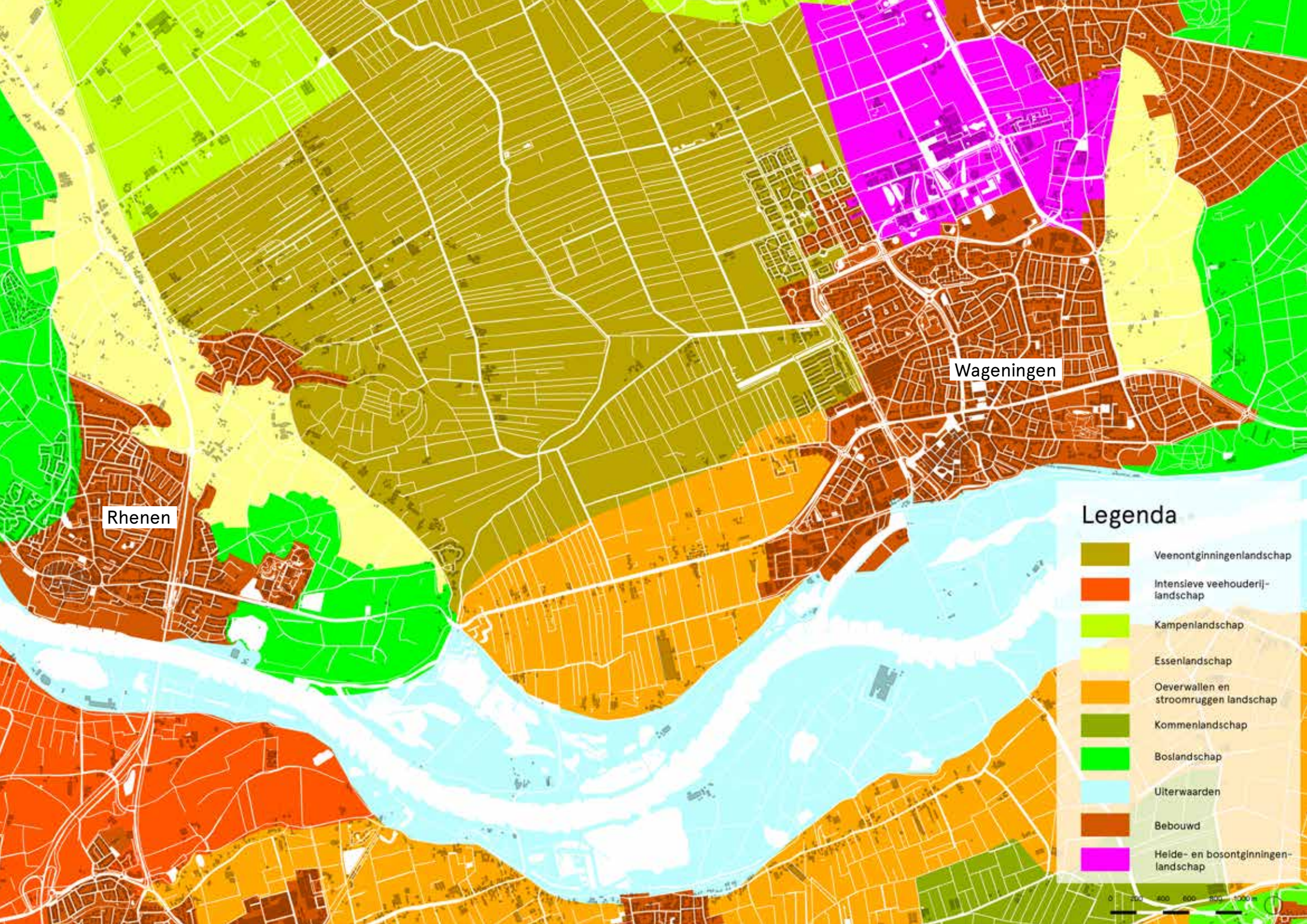
- Zavelgronden
- Kleigronden
- Veengronden
- Enkeerdgronden
- Podzolgronden
- Beekeerdgronden
- Bebouwd
- Waterkerende dijk

0 200 400 600 800 1000m

2.1 Bodem

De Grebbedijk ligt in een uniek stuk Nederland, wat gevormd is door het landijs tijdens de voorlaatste grote ijstijd. De stuwwallen werden gevormd door het oprukkende landijs, dat reikte tot het rivierenlandschap van de Rijn. Wat na de ijstijd achterbleef was de Gelderse Vallei, tussen Wageningen en Rhenen in. Het is een zeer gevarieerd landschap met zandige stuwwallen, rivierafzettingen die de natte kleigebieden in het Binnenveld en vruchtbare zavelgronden langs de rivier creëerden, en verder naar het noorden de natte veengebieden van het

Binnenveld en de enkeerdgronden op de overgangen tussen de stuwwallen en de veengebieden. De stuwwallen zorgen voor relatief steile hellingen en grote hoogteverschillen in het landschap. Dit verklaart het gevarieerde landgebruik op vrij kleine schaal. De dijk vormt de verbinding tussen de twee stuwwallen, en scheidt daarbij het uiterwaardenlandschap van de Gelderse Vallei. De aanleg van de dijk heeft ertoe geleid dat de natuurlijke dynamiek van de rivier is ingeperkt.

Wageningen

Rhenen

Legenda

- Veenontginningenlandschap
- Intensieve veehouderijlandschap
- Kampenlandschap
- Essenlandschap
- Oeverwallen en stroomruggen landschap
- Kommenlandschap
- Boslandschap
- Uiterwaarden
- Bebouwd
- Helde- en bosontginningenlandschap

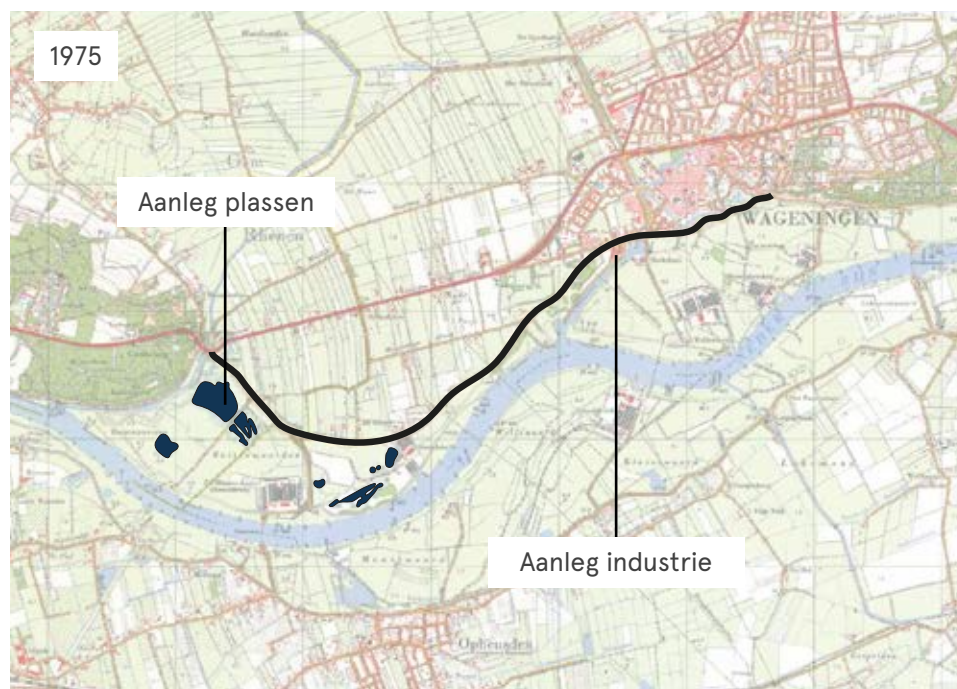
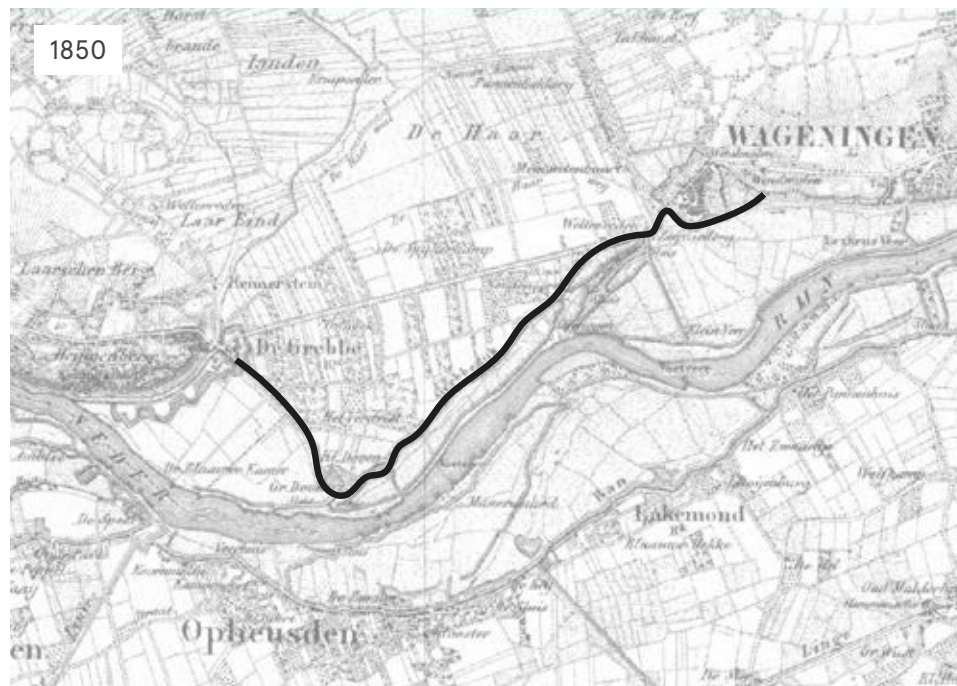
2.2 Landschapseenheden

De grote verscheidenheid aan bodemsoorten resulteert in eenzelfde verscheidenheid aan landgebruik, die thuishoren in bepaalde landschapstypen. De oeverwallen net achter de winterdijk kenmerken zich door fruitboomgaarden en akkerlanden. Verder van de rivier af opent het landschap zich en zijn open graslanden en natte natuurgebieden dominant. De stuwwallen kennen een

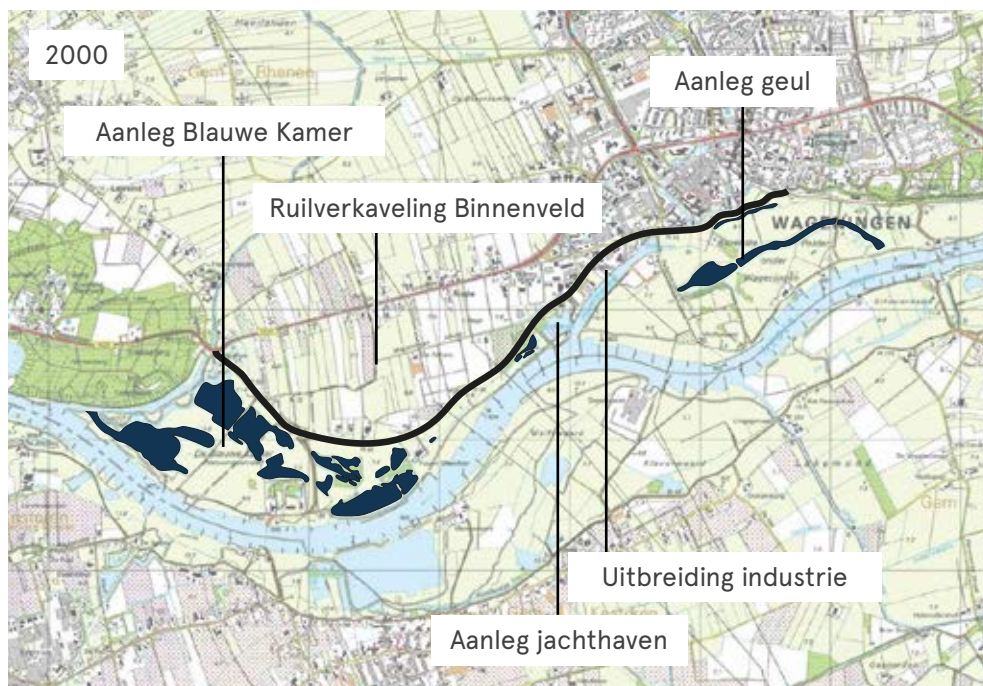
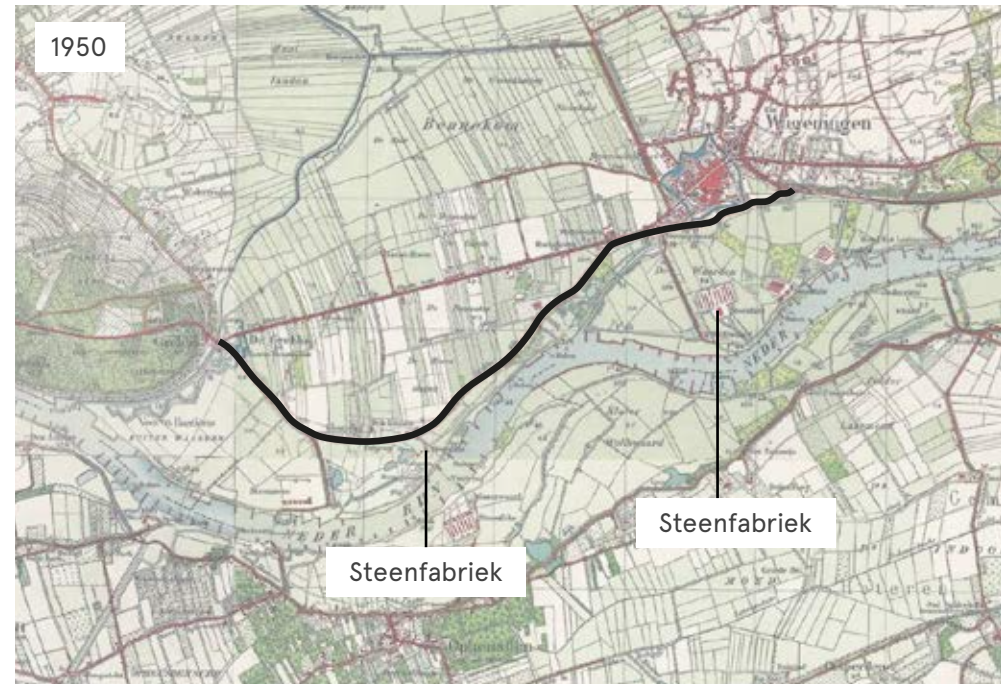
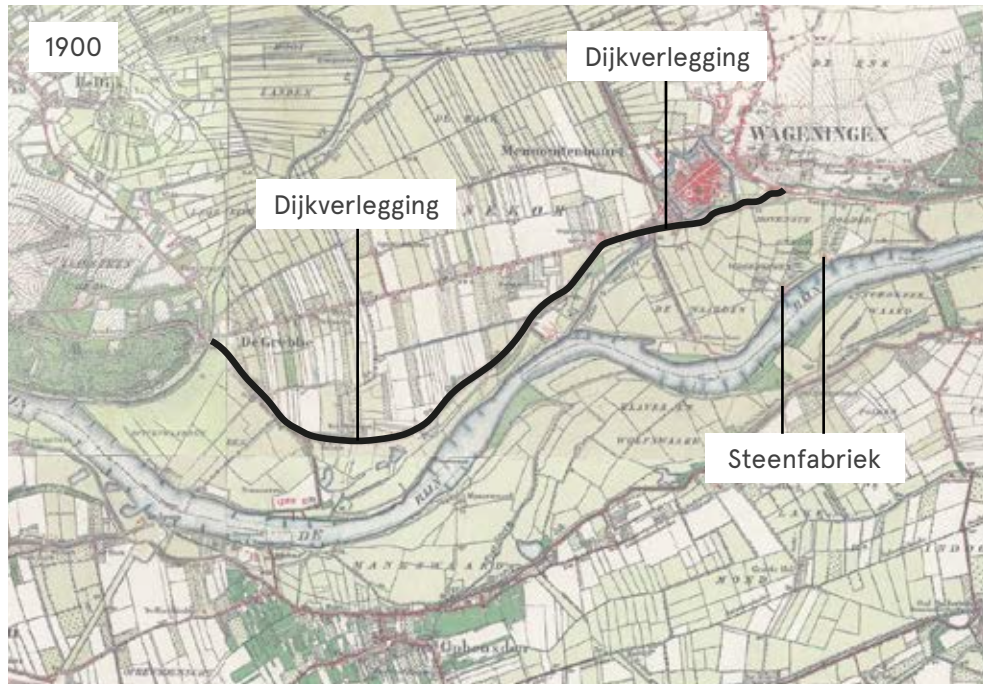
bepaalde gradiënt, met aan de voet zeer vruchtbare akkerlanden en bebouwing en bovenop de naaldbossen. Het uiterwaardenlandschap diende lange tijd als plek voor kleiwinning ten behoeve van baksteenproductie. Tegenwoordig kenmerkt het zich door een afwisseling tussen weilanden en natuurgebieden.

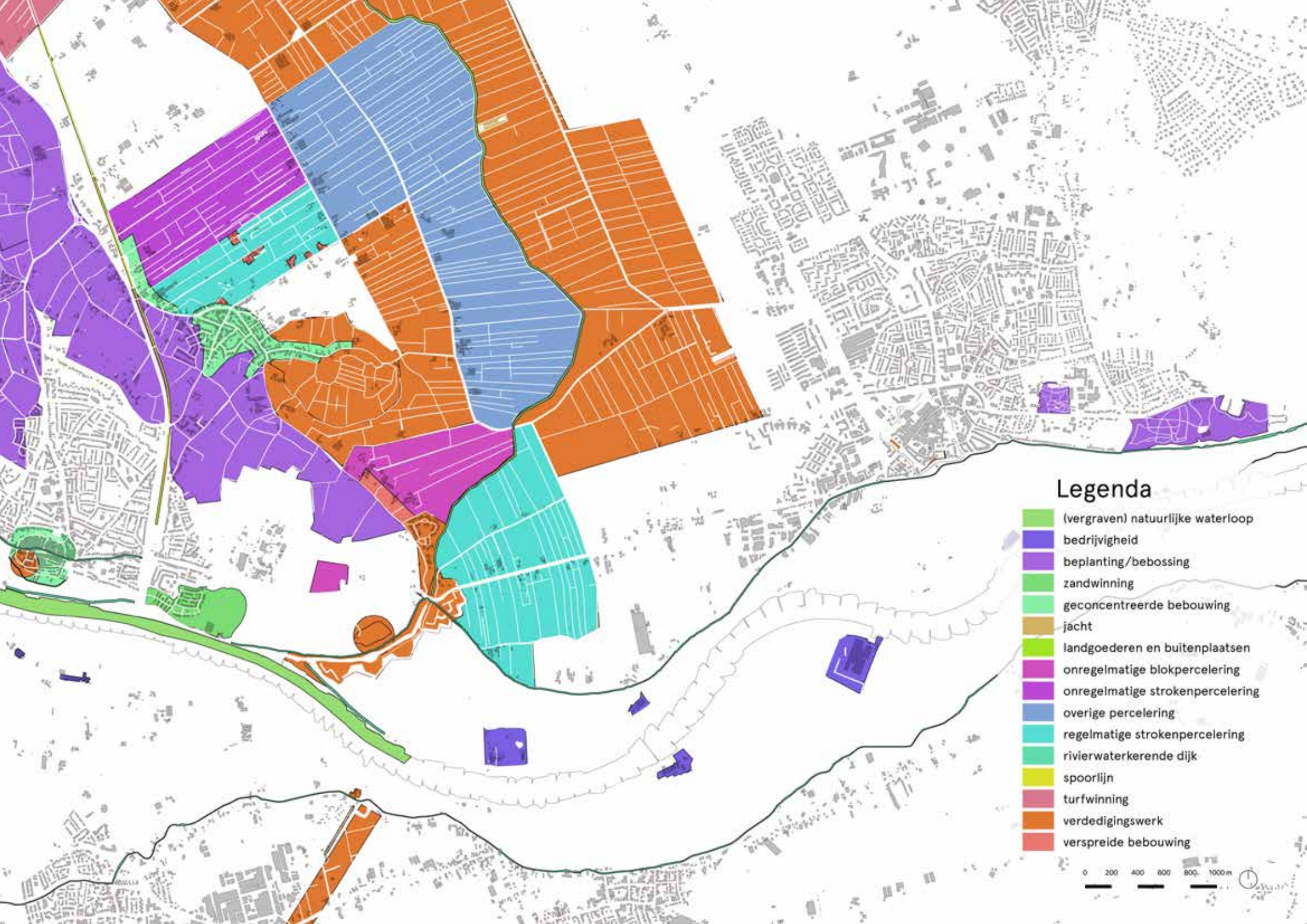
2.3 Historische Analyse

De historische analyse geeft een beeld van de ontwikkeling van het gebied rondom de Grebbedijk. Na de dijkdoorbraak van 1855 is de Grebbedijk aangepakt en verlegd naar zijn huidige tracé. Sinds de verlegging heeft het omliggende landschap veranderingen doorgemaakt met betrekking tot landgebruik, stedelijke ontwikkeling en infrastructuur. In de kaartenreeks is te zien dat na de tijd van de steenfabrieken de natuurontwikkeling op de agenda is komen te staan en steeds meer plassen en geulen in het landschap verschijnen. Andere belangrijke ontwikkelingen zijn aangegeven in de kaarten.

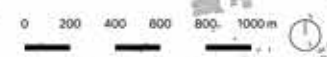
Dijkverlegging, stedelijke ontwikkeling en natuurontwikkeling tussen 1850 en 2018

Legenda

- (vergraven) natuurlijke waterloop
- bedrijvigheid
- bepanting/bebossing
- zandwinning
- geconcentreerde bebouwing
- jacht
- landgoederen en buitenplaatsen
- onregelmatige blokpercelering
- onregelmatige strokenpercelering
- overige percelering
- regelmatige strokenpercelering
- rivierwaterkerende dijk
- spoorlijn
- turfwinning
- verdedigingswerk
- verspreide bebouwing

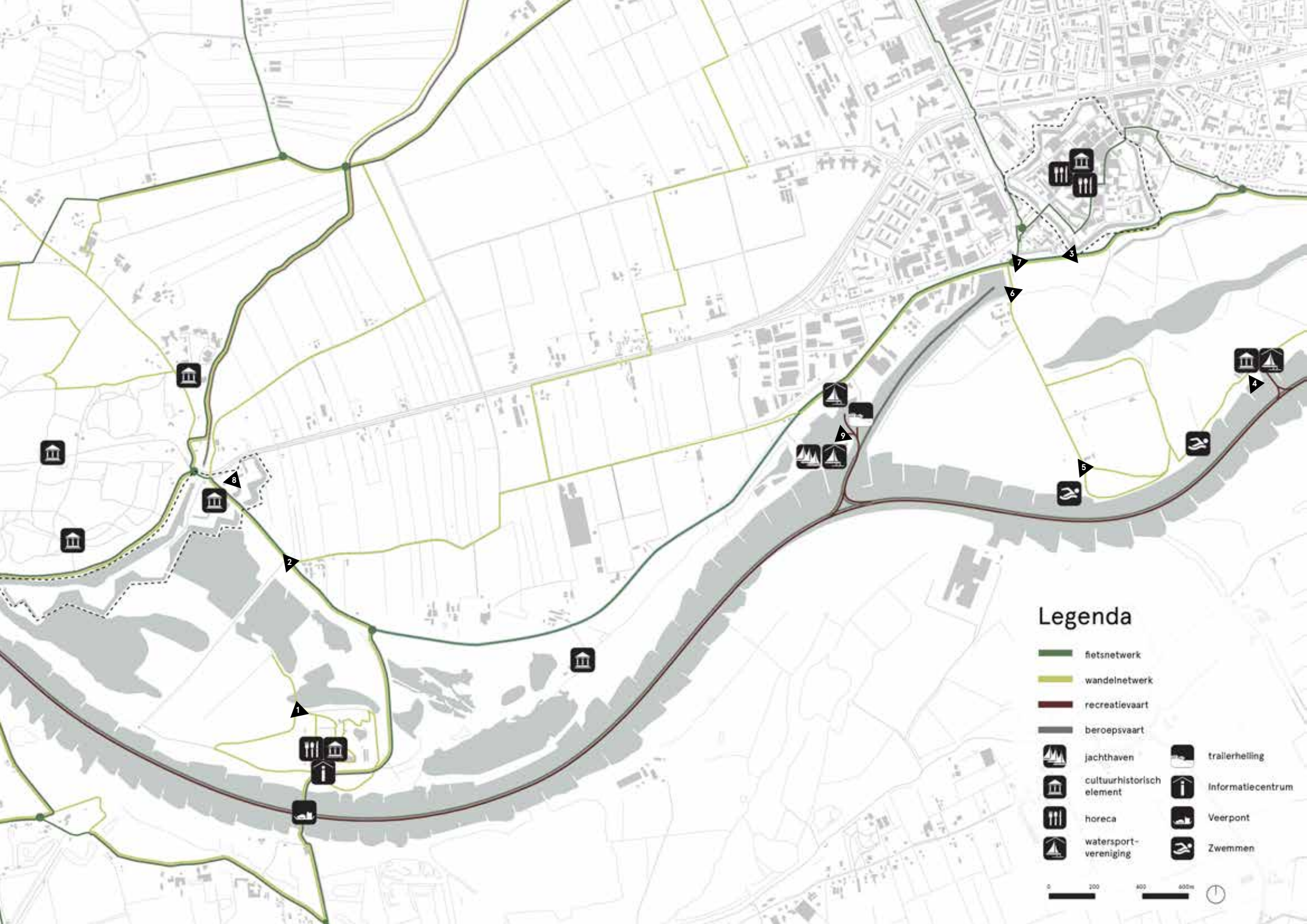

2.4 Cultuurhistorie

Het gebied kent een rijke geschiedenis. Vele verhalen van vroeger, zoals het oorlogsverhaal van de Grebbelinie, het verhaal van de baksteenproductie en de verhalen van de stedelijke ontwikkeling rondom het gebied, zijn ook nu nog zichtbaar in het landschap. Het verhaal van de Grebbelinie wordt verteld aan de voet van Grebbeberg, waar het hoornwerk, als onderdeel van de Grebbelinie, nog zichtbaar in het landschap ligt, maar ook boven op de Grebbeberg bij de militaire begraafplaats en het oorlogsmonument. Het verhaal van de baksteenproductie is terug te zien aan de steenfabrieken die in de uiterwaarden staan. De kenmerkende schoorstenen die van verre te zien zijn geven een beeld in de verandering van gebruiksfuncties van het uiterwaardengebied. Daaromheen liggen de hogere opslaggronden, die ook nog herkenbaar in het landschap liggen en bijdragen aan het verhaal. De oude stadskernen van Wageningen en Rhenen geven inzicht in de ontwikkeling van stedelijke uitbreiding. Oude gebouwen in

de stadskernen met daaromheen een stadsgracht en soms delen van een oude stadsmuur nemen je mee terug in de tijd.

De Grebbedijk zelf kent ook historische elementen en is, gezien de dijk al ruim 150 jaar op dezelfde plek ligt, ook te zien als cultuurhistorisch element, dat ons tegelijkertijd herinnert aan de kwetsbaarheid van de plekken waar we wonen. Bovenop de dijk, dicht bij het hoornwerk ligt het oude dijkmagazijn, waar de kogelgaten nog zichtbaar zijn. Dichter bij Wageningen staan er nog een aantal oude elementen aan de dijk, zoals een historische peilschaal, en een oud gemaalgebouw. Naast de direct zichtbare cultuurhistorische elementen kent ook het landschap cultuurhistorische waarden, zoals het typerend agrarisch gebied op de overgang tussen stuwwal en het rivierkomgebied, het veenontginningsgebied en de bossen op de stuwwallen.

Legenda

- fietsnetwerk
- wandelnetwerk
- recreatievaart
- beroepsvaart
- jachthaven
- cultuurhistorisch element
- horeca
- watersportvereniging
- trailerheiling
- informatiecentrum
- Veerpont
- Zwemmen

2.5 Voorzieningen

De Grebbedijk is een recreatiedijk en van de Wageningse uiterwaarden wordt ook veel recreatief gebruik gemaakt. De Grebbedijk is onderdeel van het fietsroutenetwerk, alsook een aantal wandelroutes, waaronder een van de Klompenpaden (Nudepad) en het Maarten van Rossumpad. Het wordt ook veel gebruikt door wielrenners en hardlopers¹. De uiterwaarden worden ook bezocht door hardlopers, maar je ziet er ook veel wandelaars, mensen die hun hond komen uitlaten

en mensen die van de natuur komen genieten. In de zomermaanden worden de strandjes aan de rivier drukbezocht en als de winter het toelaat wordt er veel geschaatst op de nevengeul. De rivier zelf, als onderdeel van het dijklandschap, kent naast de beroepsvaart ook een recreatieve functie. Verschillende watersportverenigingen faciliteren watersporten zoals zeilen, roeien en kanoën, en de jachthaven zorgt voor pleziervaart.

Legenda

- zachthoutbos
- moerasachtig
- grasland
- cultuurland

0 200m 400m 600m

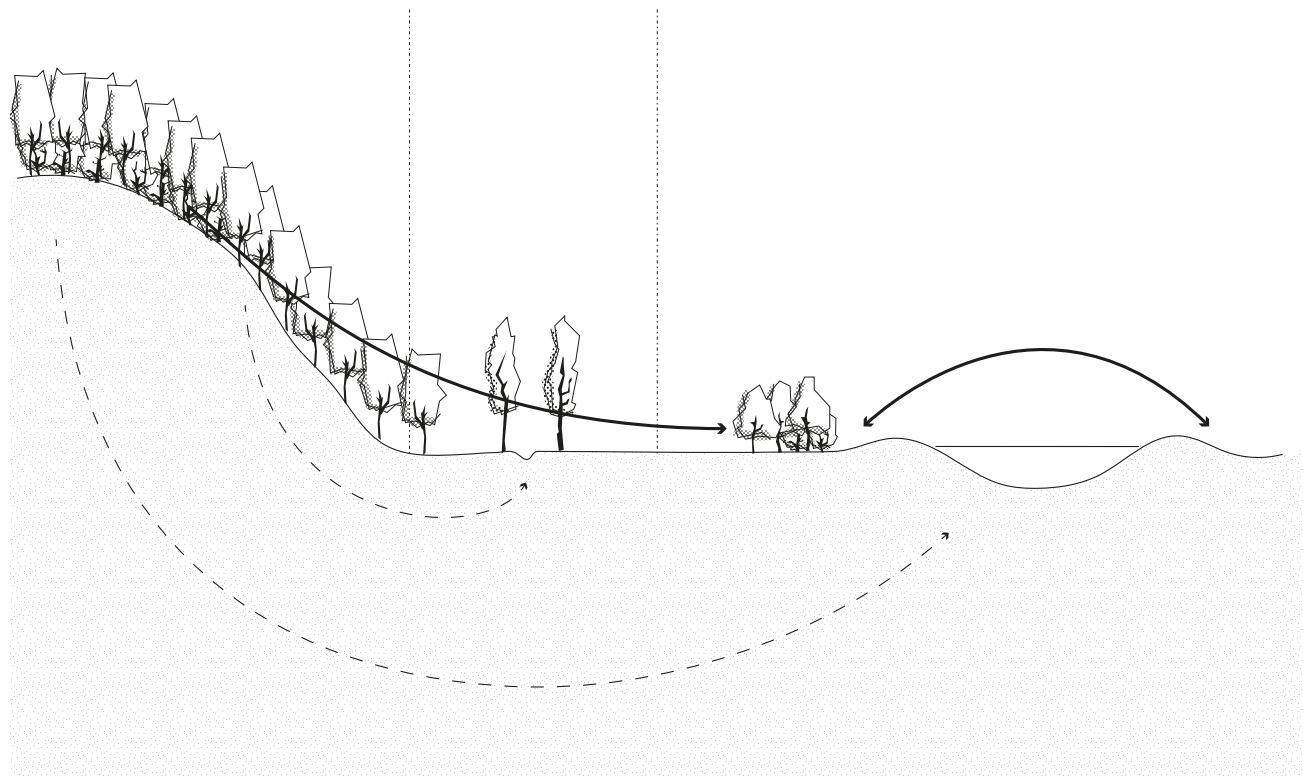

2.6 Ecologie

De unieke condities in het landschap creëren hoge ecologische waarden. Er zijn verbindende migratiestromen van stuwwal, via de uiterwaarden naar stuwwal, alsook van stuwwal naar het Binnenveld. De kwelstroom van de stuwwallen

naar de uiterwaarden draagt bij aan deze unieke natuurontwikkeling waar soorten als de kamsalamander, de oeverlookslak en de watervleermuis op af komen, tussen de overstromingsmoerassen en de ooibossen. Ook

vormen de uiterwaarden een belangrijk foerageer- en rustgebied voor diverse soorten vogels. Door deze belangrijke rol voor vogels zijn de uiterwaarden aangewezen als Vogelrichtlijngebied.

2.7 Ruimtelijke kenmerken

Het landschap kenmerkt zich door het samenkomen van twee stuwwallen, de Grebbeberg en de Wageningse Berg. De zuidelijke uiteindes van de stuwwallen komen hier erg dicht bij elkaar, wat uniek is in Nederland. De stuwwallen zijn ontstaan in de voorlaatste ijstijd, waarin het landijs reikte tot halverwege het land. Het dikke pakket landijs baande zich een weg door het landschap en stuwde hierbij grote hoeveelheden grond op. Door de tijd heen heeft de Rijn de zuidkant van de stuwwal weg geërodeerd. Hierdoor ontstond er een directe overgang tussen het huidige Binnenveld en de uiterwaarden. Deze directe overgang leidde ertoe dat het noodzakelijk was om tussen de twee stuwwallen de Grebbedijk aan te leggen, om het lagergelegen Binnenveld te beschermen tegen overstromingen.

Het gebied tussen de stuwwallen is lagergelegen en vlak. Vanuit verschillende plekken in het gebied zijn de stuwwallen zichtbaar en beleefbaar. Vanaf de stuwwallen zijn er lange zichten over het binnenveld en over de uiterwaarden. De hoogteverschillen zorgen voor een karakteristiek landschap dat in zijn contrasten leesbaar is. Het Binnenveld ligt tussen de beide stuwwallen en kenmerkt zich door een cultureel karakter, zichtbaar in de orthogonale verkaveling (in rechte patronen en hoeken) en het daarbij behorende watersysteem. Het gebruik is vooral agrarisch, maar ook aan natte natuur ontbreekt het niet. Bomenlanen en boomgaarden zijn een belangrijk onderdeel van het oeverwallandschap en naarmate men verder weg van de rivier beweegt, verlengt het zicht over de natte klei- en veengebieden waar vooral koeien grazen, of waar ruimte is gemaakt voor natte natuurontwikkeling. Het Binnenveld is te zien als onderdeel van een groter landschap van de Gelderse vallei, van Amersfoort tot de Grebbedijk.

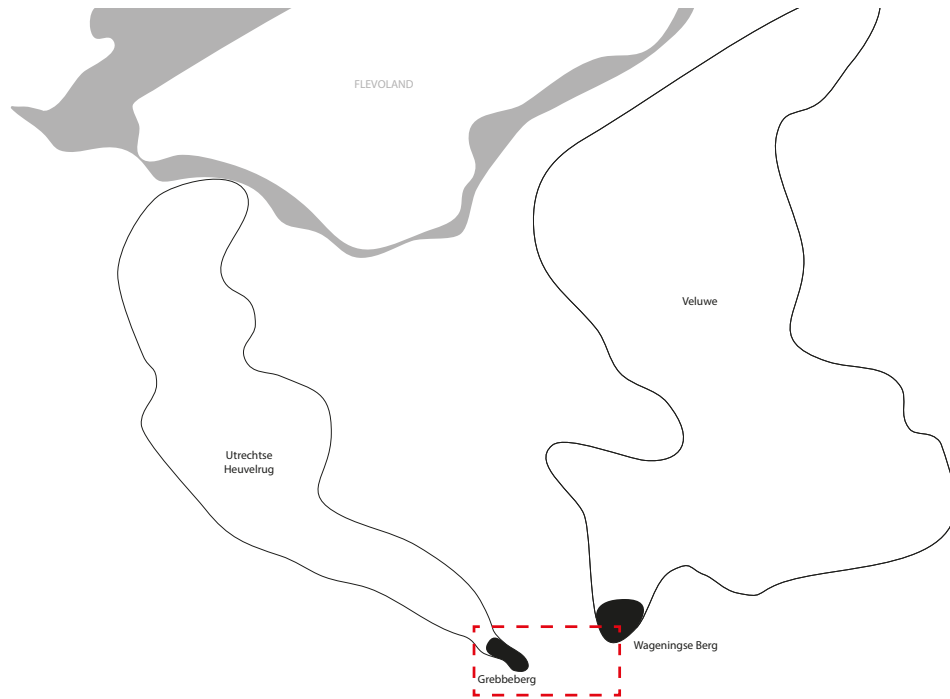
Zicht op de Blauwe Kamer en de Grebbeberg

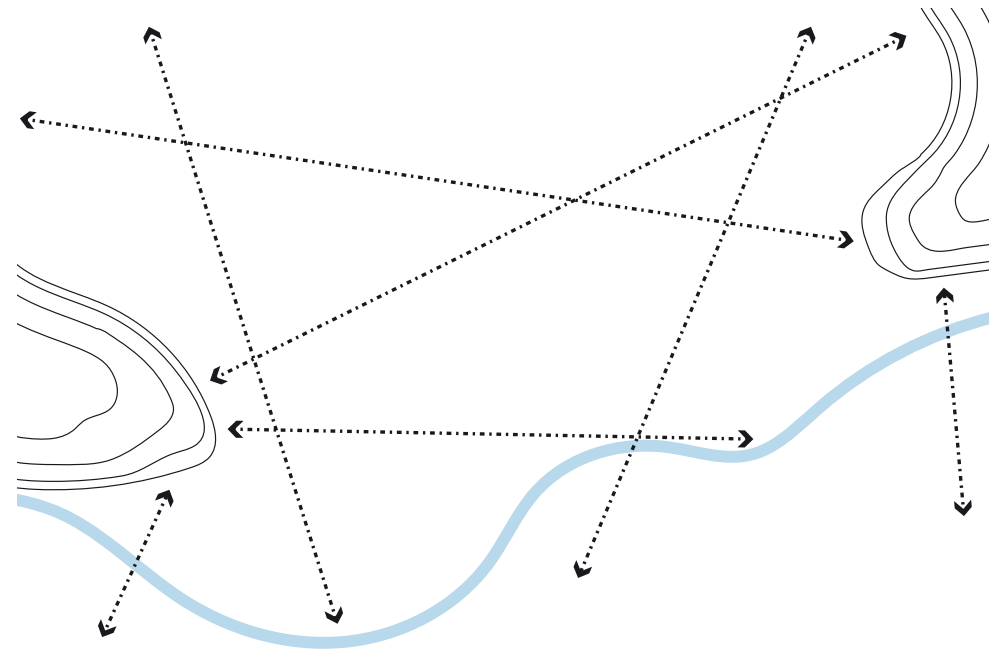
Uitzicht vanaf de Grebbeberg op de Blauwe Kamer

Verre zichten over het Binnenveld

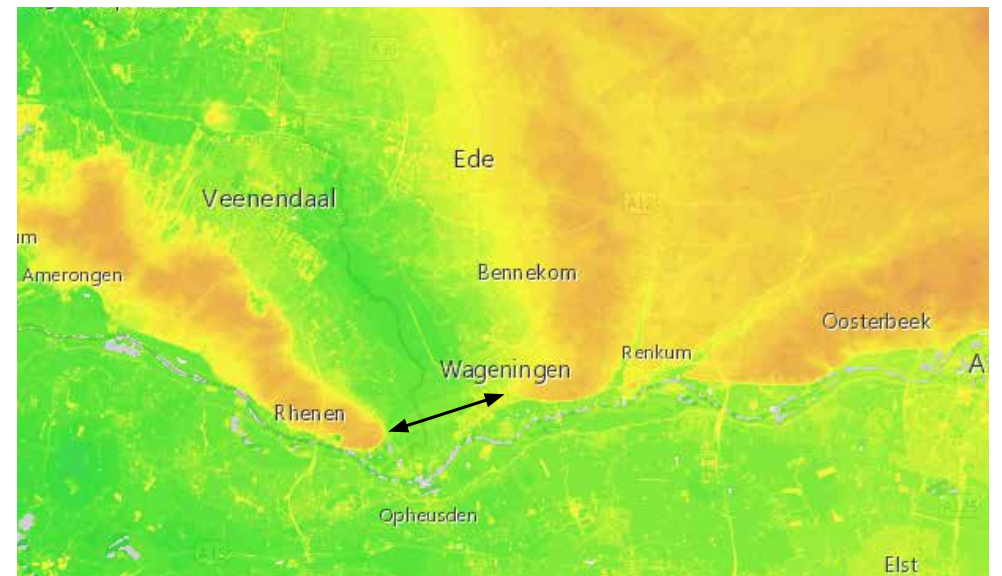
Het gebied ligt tussen twee stuwwallen: de Grebbeberg en de Wageningse berg

Het landschap tussen de stuwwallen is lager gelegen en vlak, waardoor de stuwwallen ruimtelijk beleefbaar zijn

Het Binnenveld is onderdeel van de Gelderse Vallei tot aan de Grebbebedijk

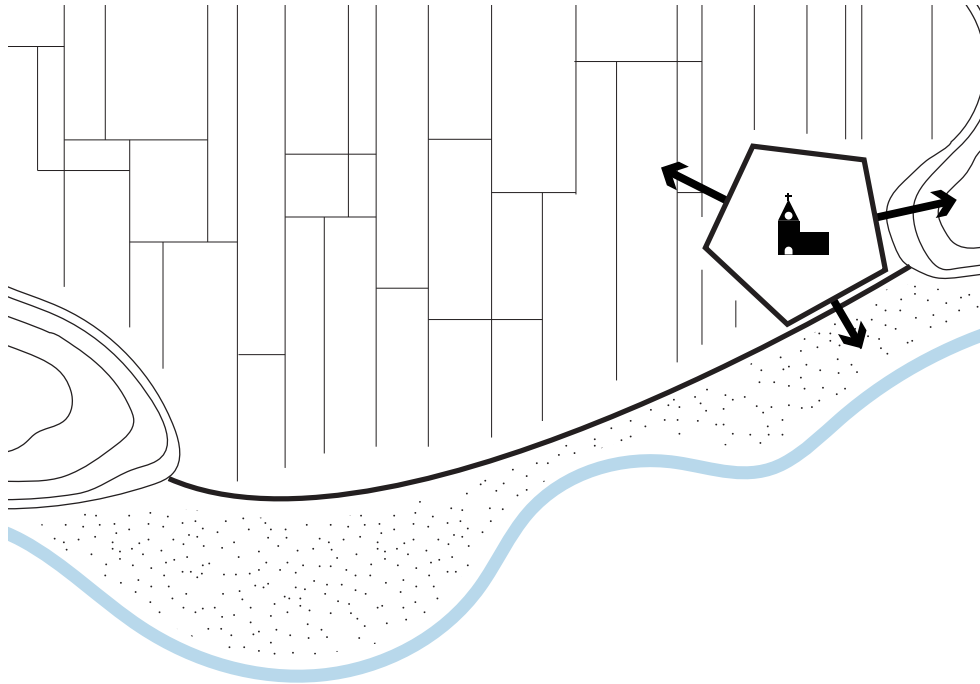
Op de hoogtekaart zijn de stuwwallen duidelijk zichtbaar

De uiterwaarden tussen Rhenen en Wageningen zijn onderdeel van een groter uiterwaardenlandschap. De uiterwaarden langs de Neder-Rijn zijn in westelijke en oostelijke richting verbonden met een aaneengesloten landschap dat is gevormd door de rivier. Dit uiterwaardenlandschap bevindt zich zowel aan de noord- als aan de zuidzijde van de rivier. Als toegewezen overstromingsgebied voor de Rijn is dynamiek van de rivier zichtbaar in de uiterwaarden. Het landschap kent een hoge natuurwaarde, met veelal natuurlijk beheer (schapen en koeien) en heeft een gecompartmenteerd karakter voor het gecontroleerd kunnen overstromen van het landschap. Daarnaast heeft het een afwisselend recreatief gebruik, waar wandelaars, hardlopers, natuurliefhebbers en (op mooie dagen) strandgangers elkaar tegenkomen.

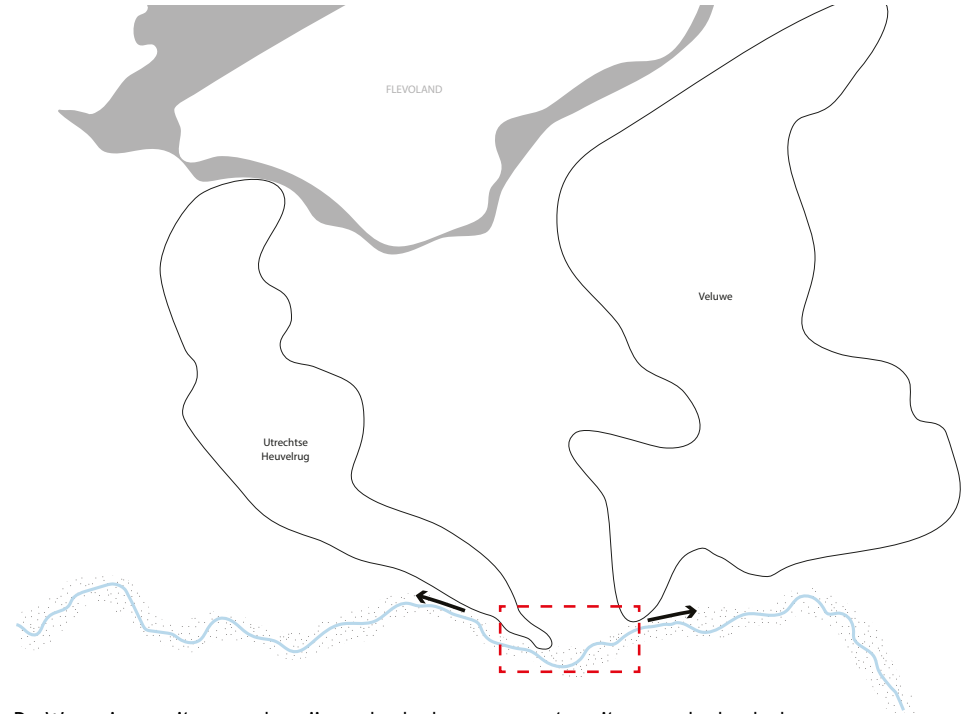
De stad Wageningen kenmerkt zich door de ligging direct aan de Grebbedijk en aan de uiterwaarden. Wageningen vormt de meest stedelijke plek aan de uiterwaarden. De dijk en de uiterwaarden vormen een uitloopgebied vanuit de stad en er zijn routes vanuit de stad naar de dijk en de uiterwaarden. Er wordt direct aan de dijk gewoond en de stad presenteert zich aan het verwilderde uiterwaardengebied.

Zicht op de Veerweg vanuit de uiterwaarden

Wageningen ligt als stad aan verschillende landschappen

De Wageningse uiterwaarden zijn onderdeel van een groter uiterwaardenlandschap

A landscape photograph showing a green field with a small pond in the foreground. The background features a line of trees and a clear blue sky. The number '3' is overlaid in the center.

3

DIAGNOSE

3. Diagnose

In het ruimtelijk kwaliteitskader wordt na de analyse een diagnose gemaakt van de huidige dijk en het omringende landschap. Hierin wordt vooral gekeken naar sterke en zwakke kenmerken voor ruimtelijke kwaliteit in de huidige situatie. De diagnose schetst een beeld van essentiële kenmerken die behouden dienen te worden in de planvorming, maar ook welke verbeteringen aangebracht kunnen worden.

De dijk heeft groene grastaluds.

De dijk vormt een eigen onderscheidende zone tussen het binnendijkse- en buitendijkse landschap.

De dijk is als een volume zichtbaar in het landschap.

De dijk heeft een licht slingerend karakter.

De dijk kenmerkt zich door een smalle kruin.

Opritten zijn niet altijd ondergeschikt aan de hoofweg en staan soms dwars op de hoofweg waarmee continuïteit onder druk staat.

De invulling van mobiliteit op de dijk wisselt per traject, wat ten koste gaat van continuïteit en gebruikskwaliteit.

De materialisering van de paden en wegen wisselt en is niet eenduidig over de gehele Grebbedijk.

Op het traject van de Rijnhaven is de Grebbedijk niet herkenbaar als dijk, maar als een industrieweg.

Enkele grote kruisingen doorbreken de continuïteit van de dijk als route.

De Grebbedijk passeert verschillende deeltrajecten, deze zijn in de huidige situatie te onderscheidend waardoor de dijk niet als geheel herkenbaar en beleefbaar is. Een voorbeeld hiervan is het traject langs de Rijnhaven.

Er komen een aantal landschapstypes samen in het gebied, welke goed beleefbaar zijn zoals binnenveld, uiterwaarden en stuwwallen.

Het gebied kenmerkt zich door een afwisseling van drukker bestemmingen en zones die meer in de luwte liggen.

Er is een afwisseling tussen open en besloten landschap langs de dijk, met lange zichten op de stuwwallen en de uiterwaarden.

De binnendijkse landschappen zijn vooral cultureel, de buitendijkse landschappen natuurlijk.

De cultuurhistorische elementen zijn niet altijd beleefbaar langs de dijk.

Functies liggen niet altijd optimaal gepositioneerd en hebben weinig synergie met elkaar, zo blokkeert een bedrijventerrein de toegang naar de uiterwaarden vanuit de stad en ligt de jachthaven relatief ver van de stad. De Blauwe Kamer heeft weinig interactie met de Grebbeberg, terwijl hier recreatief juist een meerwaarde zou kunnen ontstaan.

De relatie tussen stad, dijk en uiterwaarden is niet optimaal door beperkte hoeveelheid routes, verbindende functies en zichtrelaties.

A landscape photograph showing a green field with a fence line running across it. In the background, there is a dense line of trees. The sky is overcast. The text '4 HOOFDPRINCIPES RUIMTELIJKE KWALITEIT' is overlaid on the image.

4

HOOFDPRINCIPES RUIMTELIJKE KWALITEIT

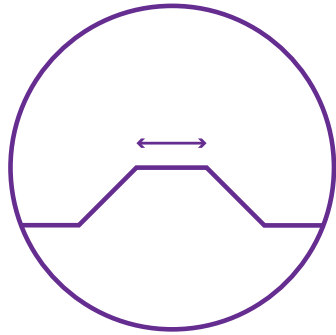
4. HOOFDPRINCIPES RUIMTELIJKE KWALITEIT

In het ruimtelijk kwaliteitskader worden de gewenste ruimtelijke kwaliteiten van het gebied benoemd in 6 hoofdprincipes: 4 hoofdprincipes voor de dijk en 2 hoofdprincipes voor het landschap. De zes hoofdprincipes zijn de kern van het ruimtelijk kwaliteitskader en bieden de belangrijke uitgangspunten voor het ontwerpen aan de dijk:

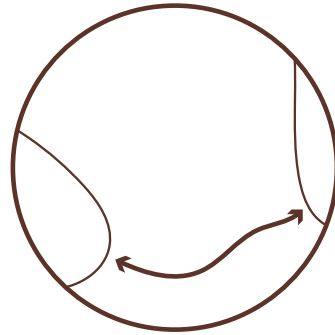
1. Compacte dijk
2. Continue dijk
3. Variatie in maximaal 4 deelgebieden
4. Beleving van elementen en plekken langs de dijk
5. Sterke landschappelijke eenheden
6. Samenhang in programma

In de beoordeling van verschillende alternatieve plannen zullen deze zes principes telkens terugkomen.

DIJK

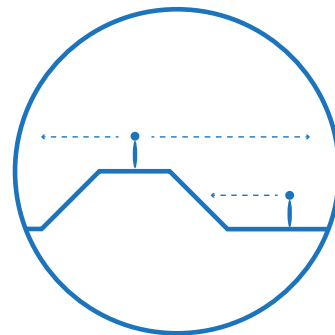
compacte dijk

continue dijk

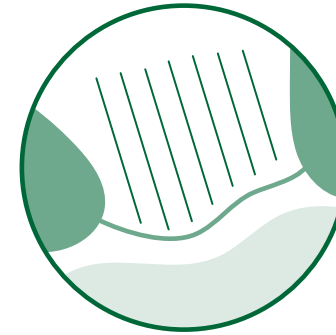

variatie in maximaal 4 deelgebieden

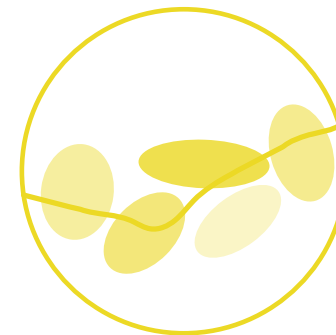

beleving van elementen en plekken
langs de dijk

LANDSCHAP

sterke landschappelijke eenheden

samenhang in programma

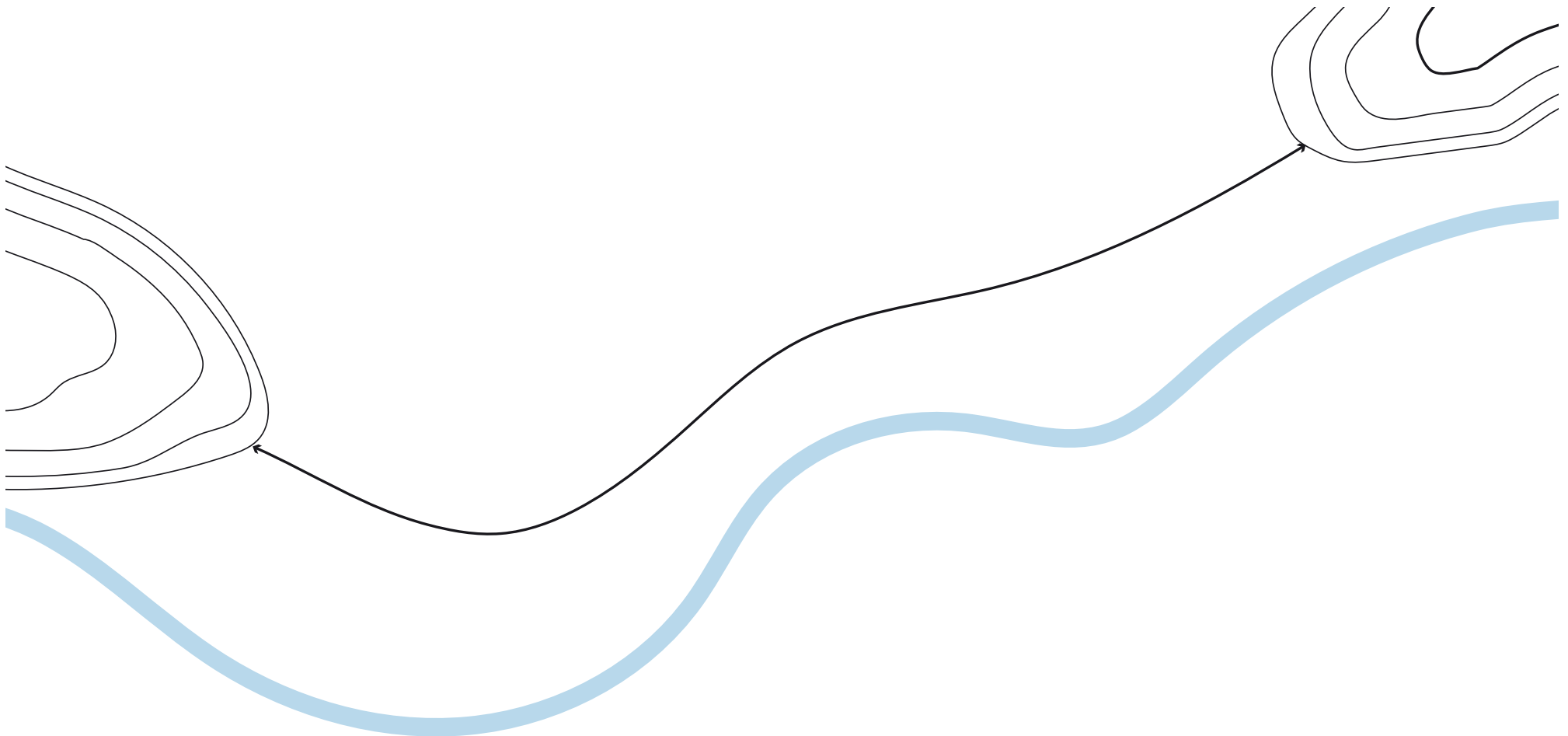

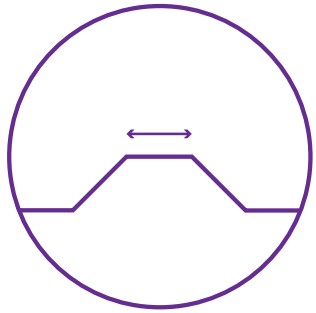
4.1 Compacte dijk

De dijk is compact en vormt een scherpe grens tussen het landschap van de uiterwaarden en de Gelderse Vallei. De dijk is als volume zichtbaar en kenmerkt zich door een hoogteverschil ten opzichte van de omgeving. De dijk is herkenbaar in het landschap en kenmerkt zich door een smalle

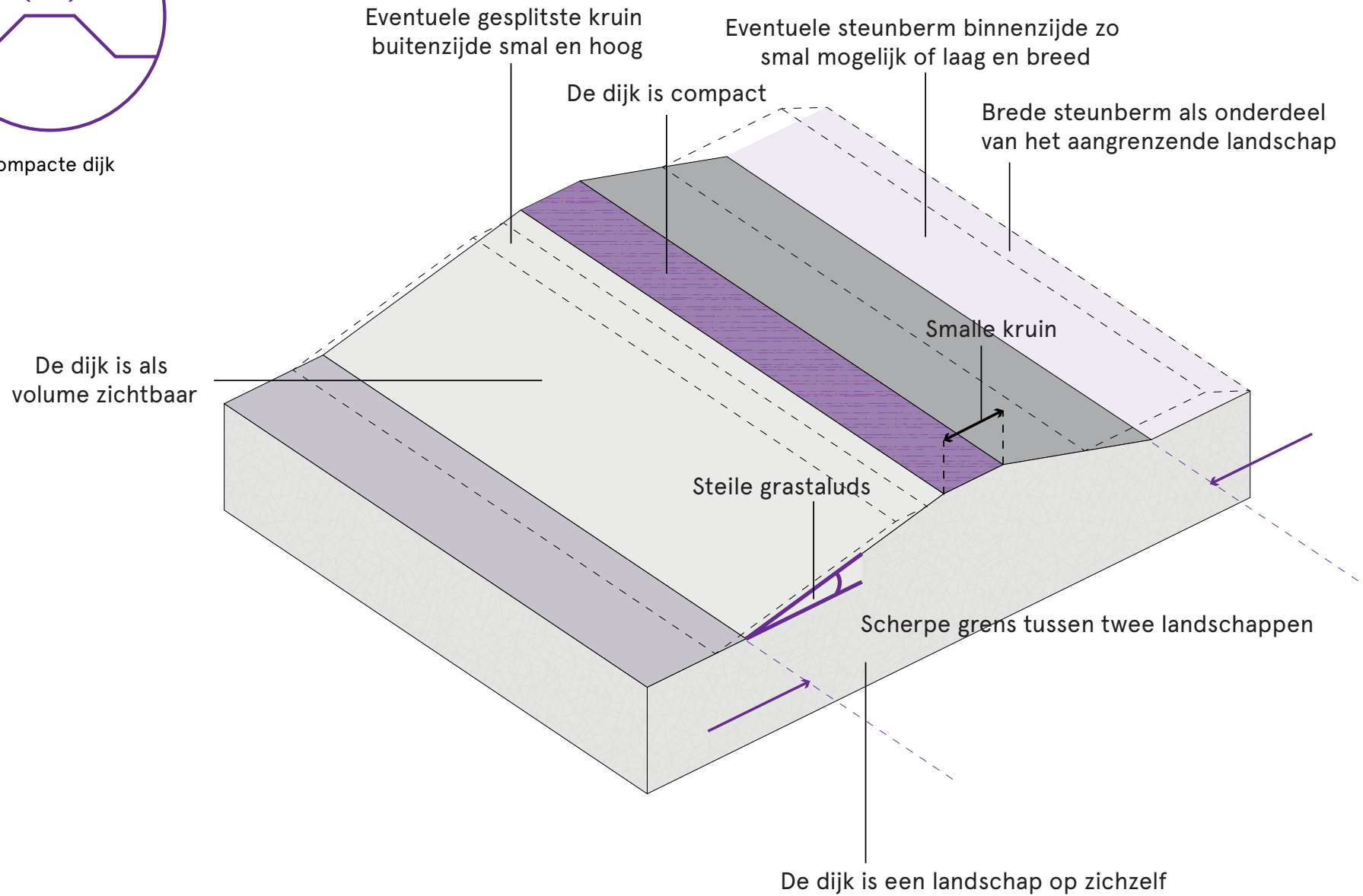
kruin en steile taluds. De Grebbedijk is een groene dijk en gaat niet op in het omliggende landschap, maar is een landschap op zichzelf. Steunbermen worden waar mogelijk vermeden. Een eventuele steunberm aan de binnenzijde is compact en vormgegeven als onderdeel van de dijk, of wordt juist breder

en flauwer vormgegeven als onderdeel van het aangrenzende landschap. In beide gevallen blijft het beeld van de dijk compact. Een eventuele gesplitste kruin aan de buitenzijde ligt dicht tegen de kruin en is zo smal mogelijk.

compacte dijk

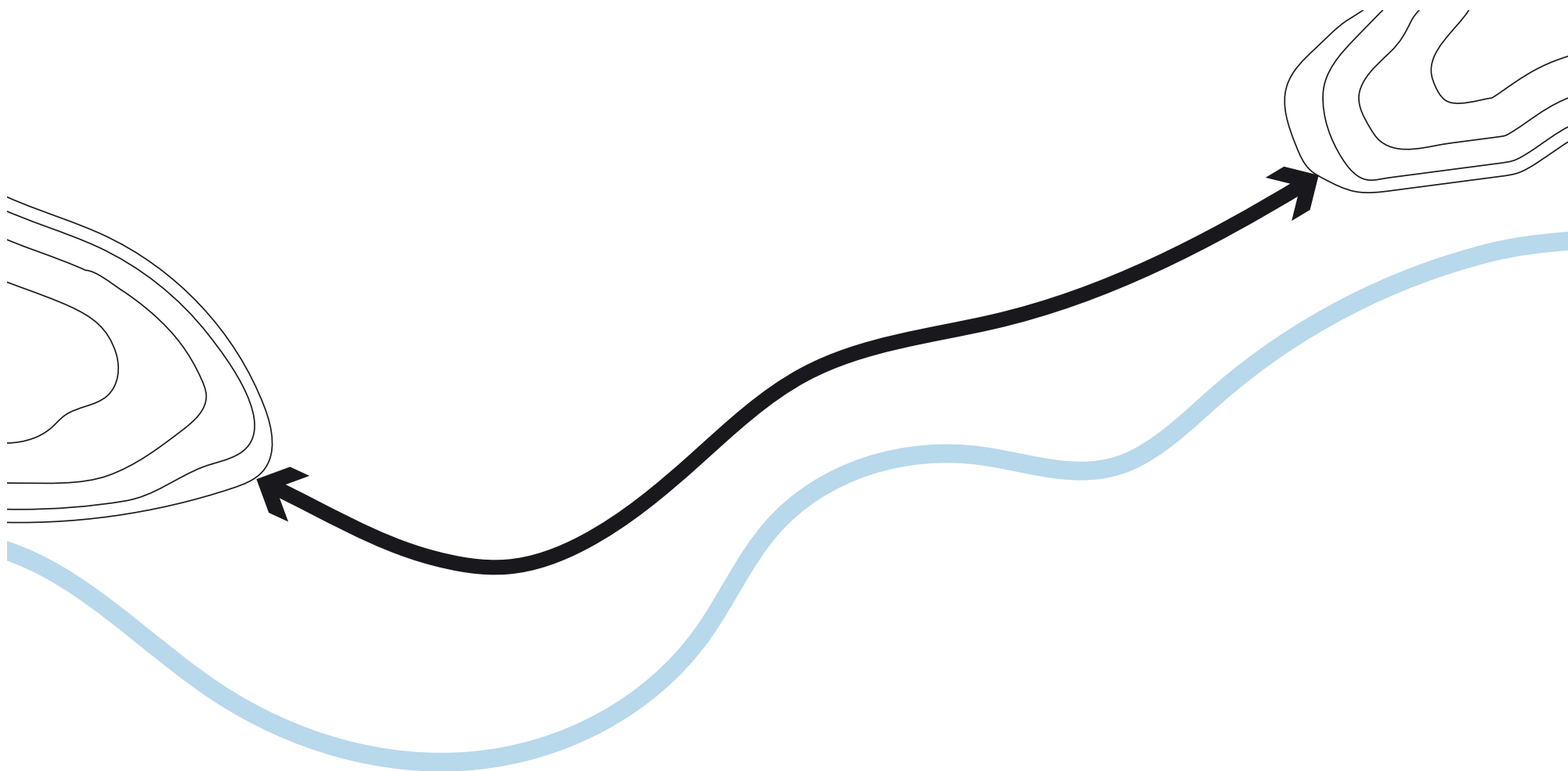

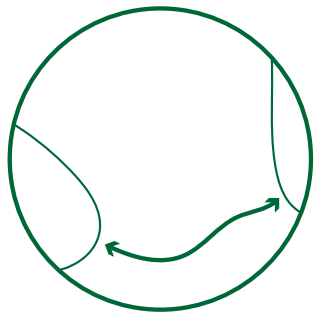
4.2 Continue dijk

De Grebbedijk is een herkenbare structuur in het landschap en vormt een continue lijn tussen de Grebbeberg en de Wageningse berg. De dijk heeft een licht slingerend karakter. Aansluitende

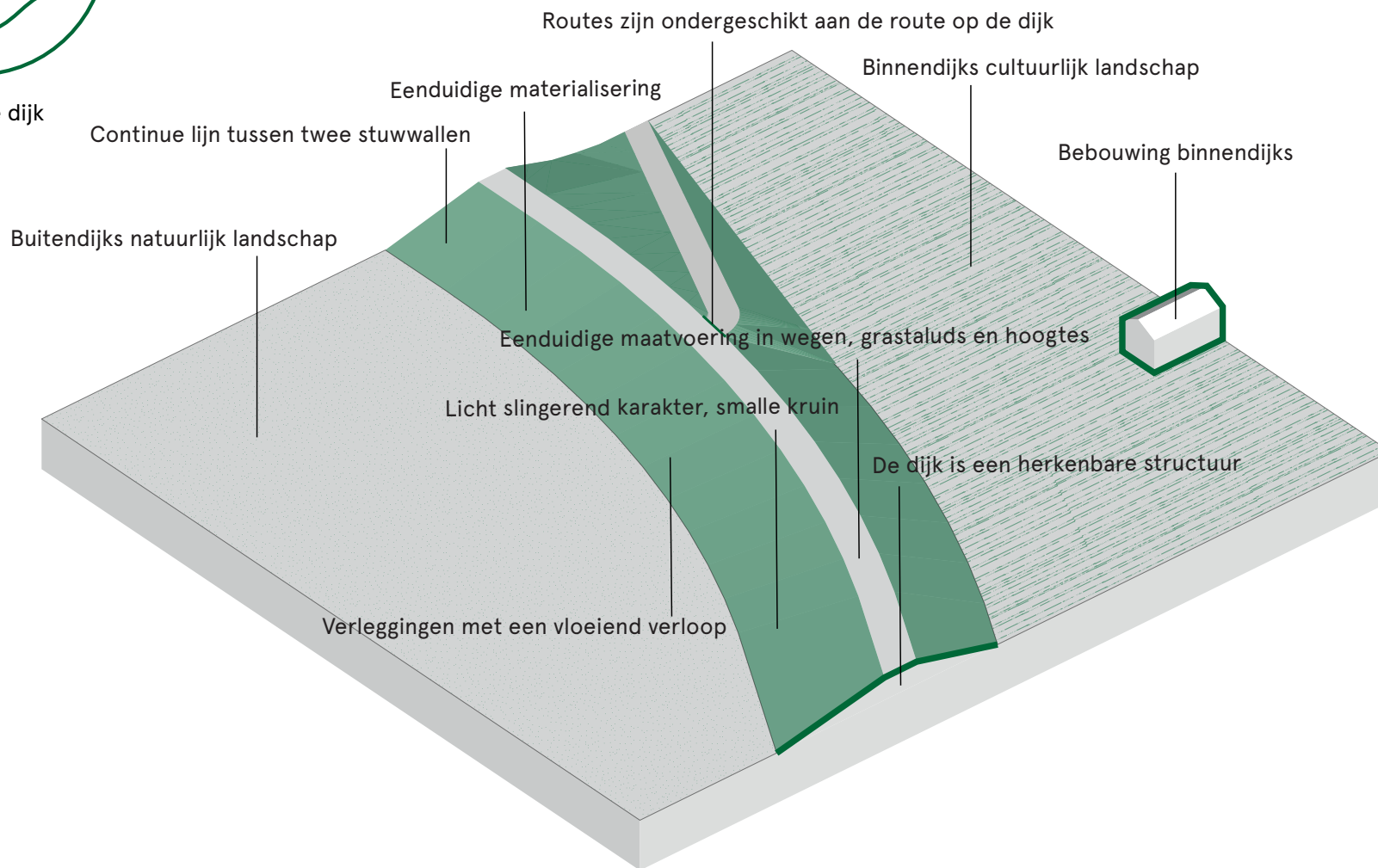
routes zijn ondergeschikt en liggen parallel aan de hoofdroute op de dijk. Bij eventuele verleggingen kent de dijk een vloeiend verloop. De dijk is continu door een eenduidige materialisering en

maatvoering in wegen, grastaluds en hoogtes. De Grebbedijk grenst binnendijks aan landschappen met een cultureel karakter en buitendijks aan landschappen met een natuurlijk karakter.

continue dijk

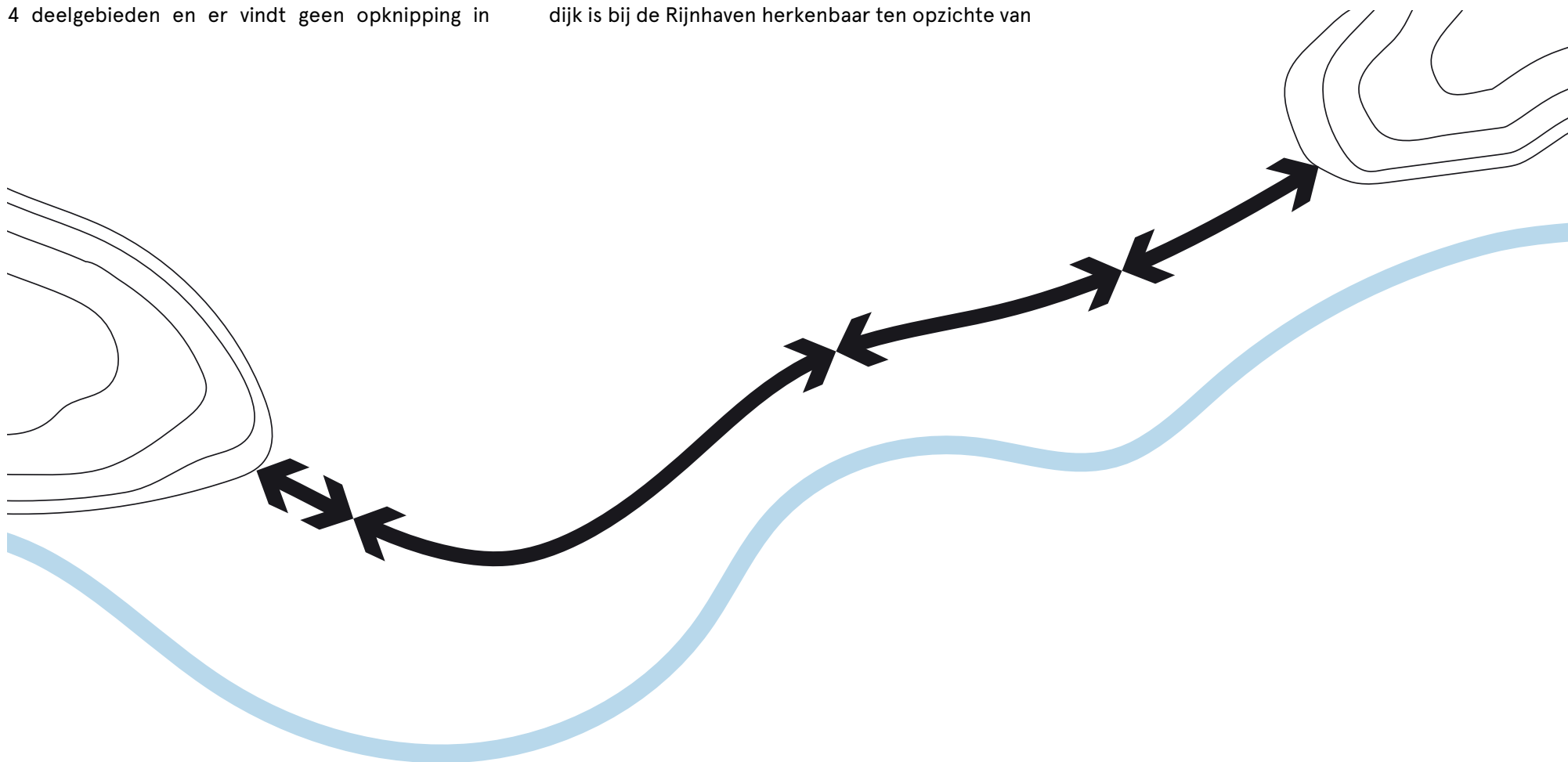

4.3 Variatie in maximaal 4 deelgebieden

De Grebbedijk passeert verschillende landschappen. Deze zijn onder te verdelen in vier deelgebieden: het Hoornwerk, de Gelderse Vallei, de Rijnhaven en de stad. De dijk zal enerzijds haar continuïteit behouden, maar anderzijds ook reageren op deze deelgebieden. Eventuele variaties in de dijk zijn altijd gerelateerd aan de 4 deelgebieden en er vindt geen opknipping in

kleinere deelgebieden plaats. De veranderende ruimtelijke kenmerken zijn een aanleiding om variatie aan te brengen in het karakter van de dijk. Het grondlichaam van het Hoornwerk dat met de dijk kruist is duidelijk als zelfstandig element herkenbaar. In het binnenveld vormt de dijk een scherpe grens tussen Binnenveld en Uiterwaard. De dijk is bij de Rijnhaven herkenbaar ten opzichte van

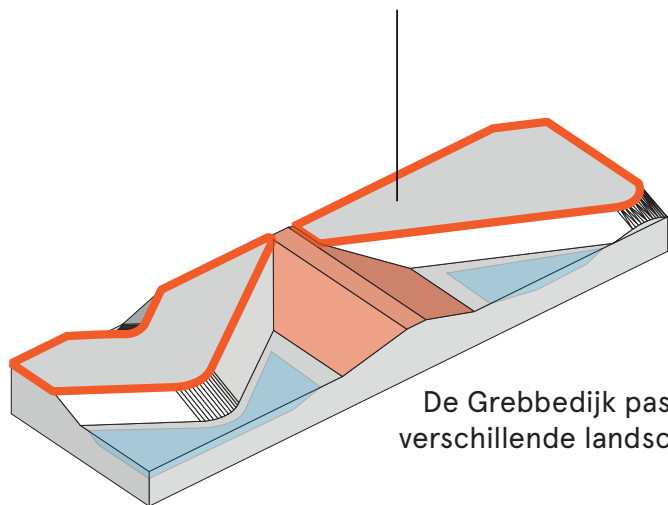
de omgeving en kent een duidelijk hoogteverschil t.a.v. de industriële percelen van de Rijnhaven. De dijk vormt in de stad een verbindend element tussen stad en uiterwaard. De stadsdijk kenmerkt zich door een stadszijde en een open zijde met zichten op de uiterwaarden.

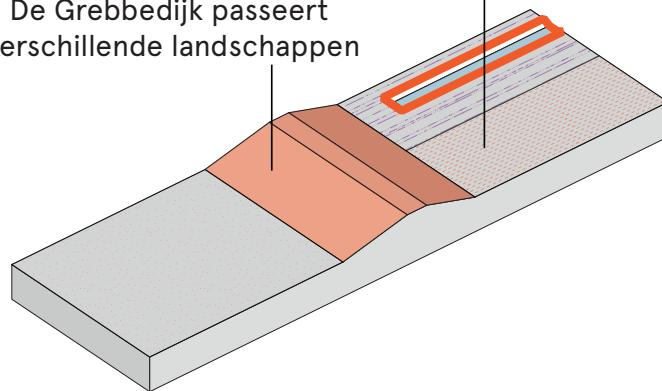

variatie in maximaal 4
deelgebieden

Hoornwerk als zelfstandig element zichtbaar

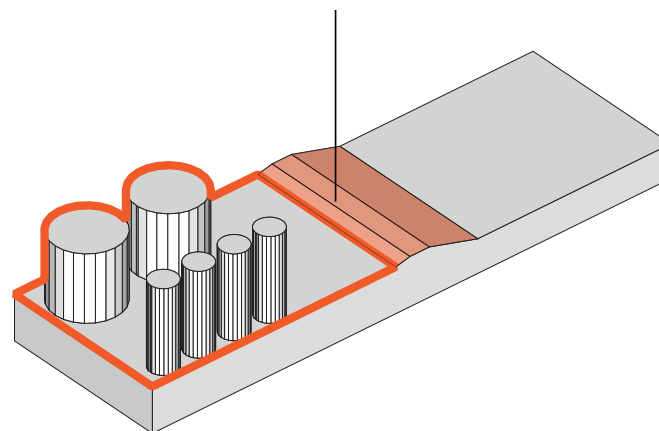

De Grebbedijk passeert
verschillende landschappen

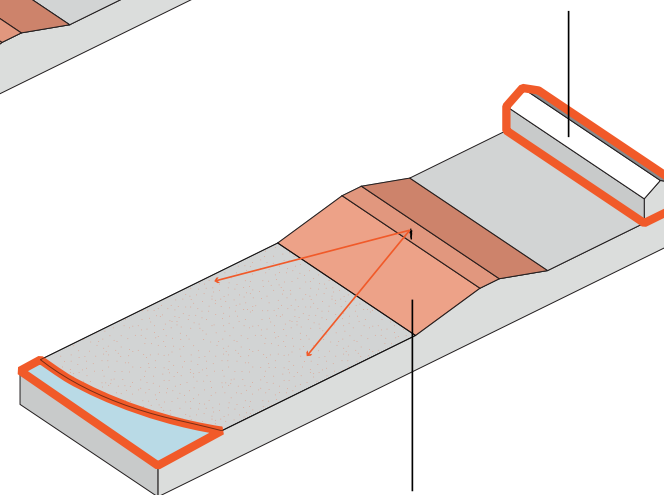

Scherpe grens tussen twee
open landschappen in binnenveld

Dijk continu en als volume zichtbaar in Rijnhaven

Stadsdijk met stadszijde en
open zijde aan uiterwaarden

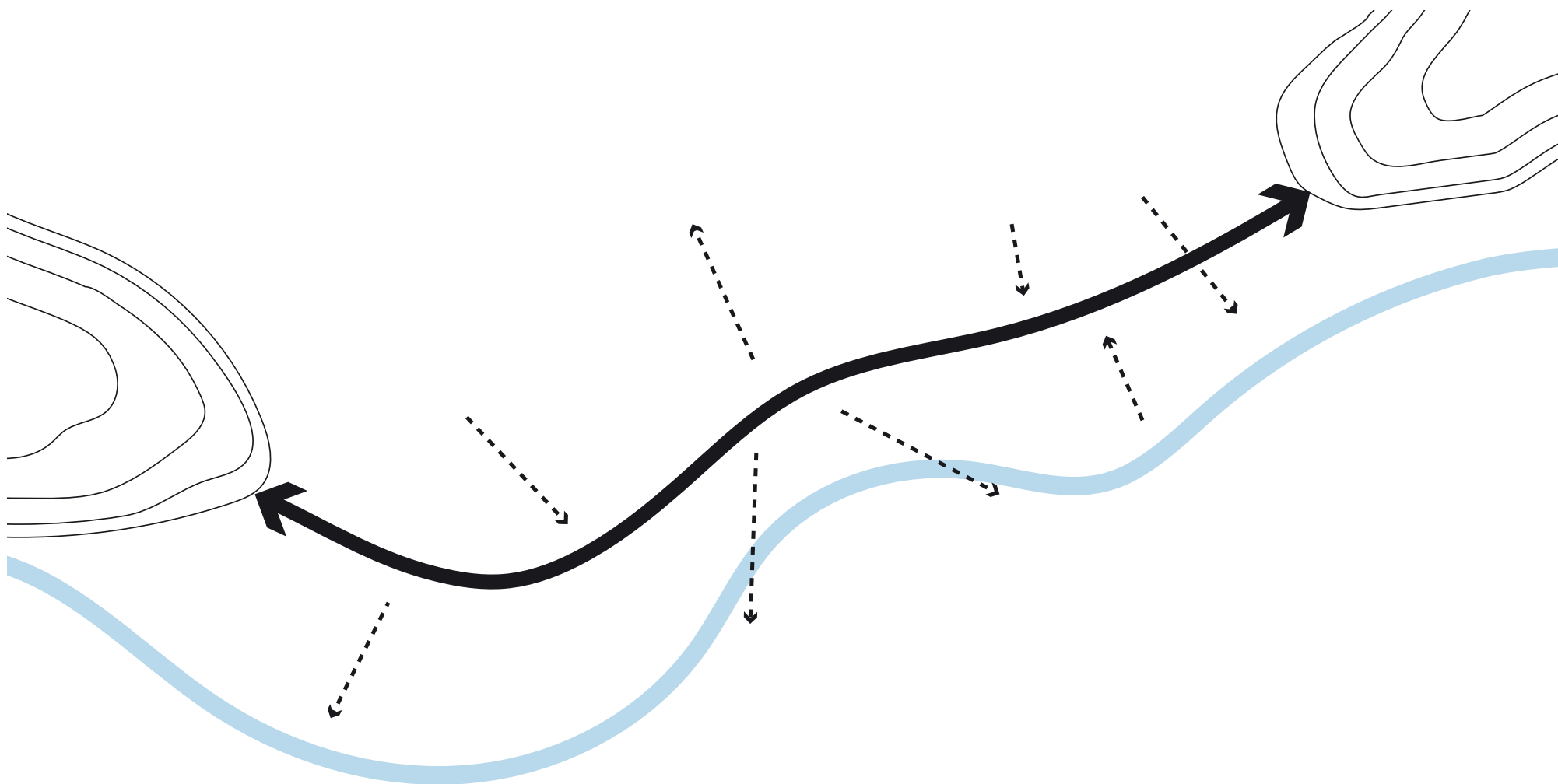
De dijk is continu, maar krijgt
variatie door de deelgebieden

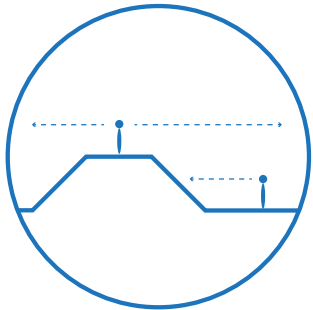
4.4 Beleving van elementen en plekken langs de dijk

De Grebbedijk vormt een belangrijke route in het recreatieve netwerk van voetgangers en fietsers, die de gebruiker langs een collectie van elementen en plekken langs de dijk brengt. Paden zijn zoveel mogelijk gepositioneerd op de kruin van de dijk en de kruin blijft zo compact mogelijk.

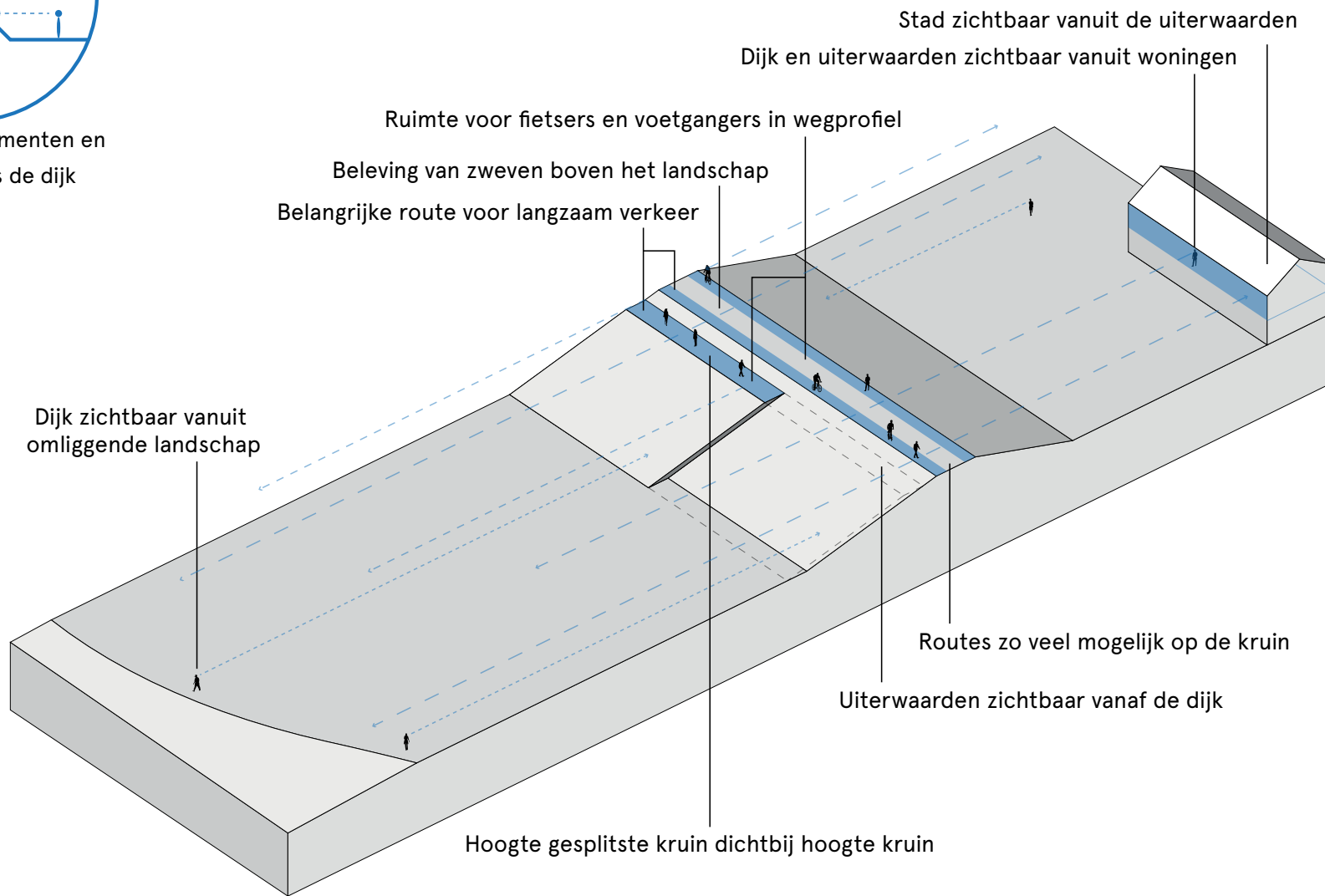
Hiermee kunnen gebruikers als het ware boven het landschap zweven om zo de weidse panorama's op het omringende landschap te beleven. Fietsers en voetgangers krijgen in het wegprofiel ruimte om rustig en veilig over de dijk te bewegen. Vanuit het omringende landschap is de dijk zichtbaar

en herkenbaar als ruimtelijk element. De relatie tussen uiterwaard en stad is visueel zichtbaar. Woningen van de stad zijn zichtbaar vanuit de uiterwaarden en vanuit de huizen zijn de dijk en de uiterwaarden zichtbaar.

Beleving van elementen en plekken langs de dijk

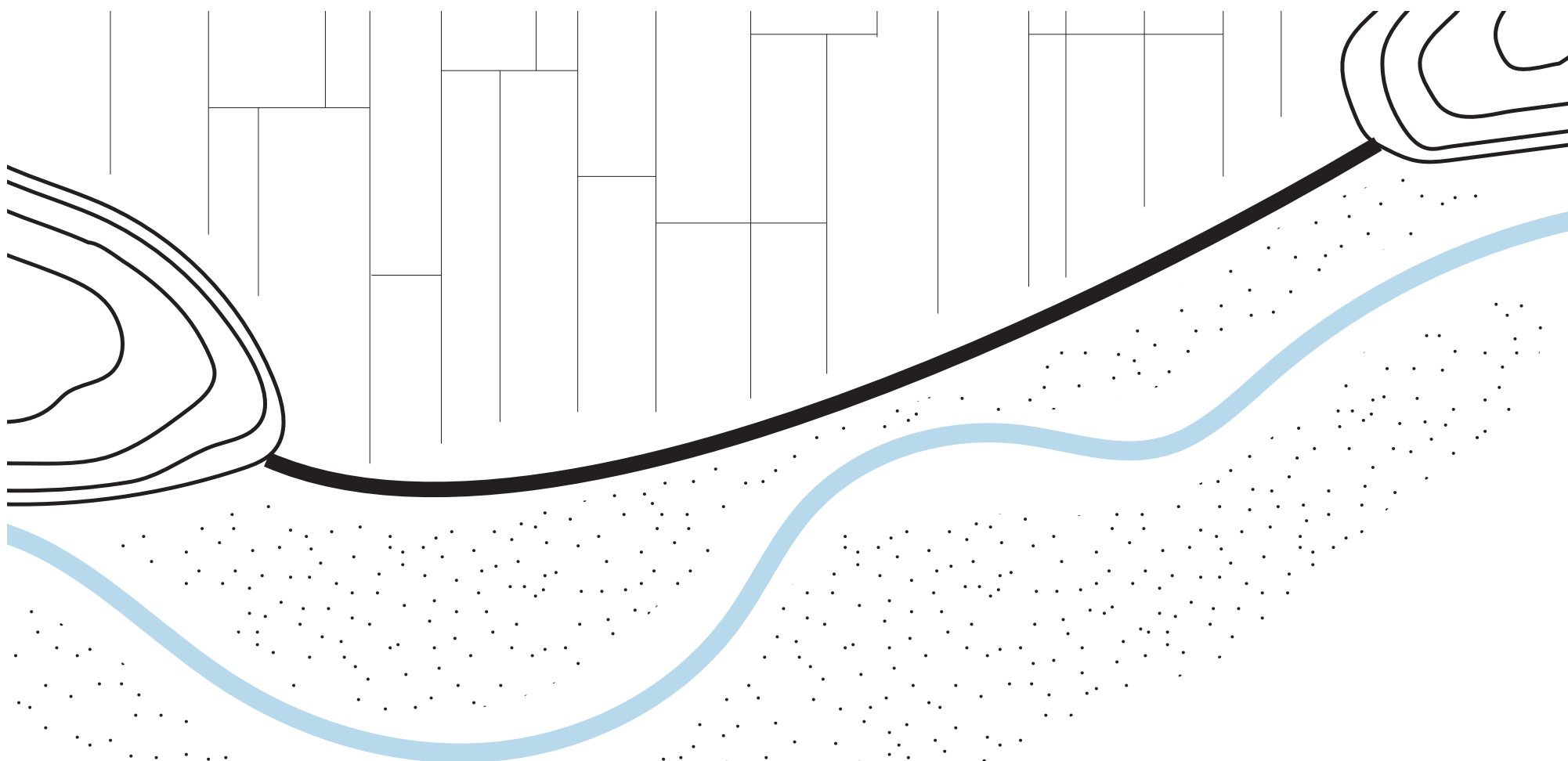

4.5 Sterke landschappelijke eenheden

Het landschap rondom de Grebbedijk kenmerkt zich door een verscheidenheid aan landschapstypes. Deze verscheidenheid is het gevolg van de variatie in bodemsamenstelling in het gebied. De verschillende landschappelijke eenheden (stuwwallen, Binnenveld, stad, en

uiterwaarden) hebben elk hun eigen kenmerkende eigenschappen met daarbij horende ruimtelijke kwaliteiten. Bij aanpassingen in het landschap of toevoegingen aan het landschap worden de sterke landschappelijke eenheden steeds in beschouwing genomen. Dit betekent bijvoorbeeld dat nieuwe

fietsroutes of waterplassen in het Binnenveld op een andere manier worden vormgegeven en ingepast dan in de uiterwaarden. Door steeds rekening te houden met de landschappelijke kenmerken kunnen de verschillende landschapstypes verder worden versterkt.

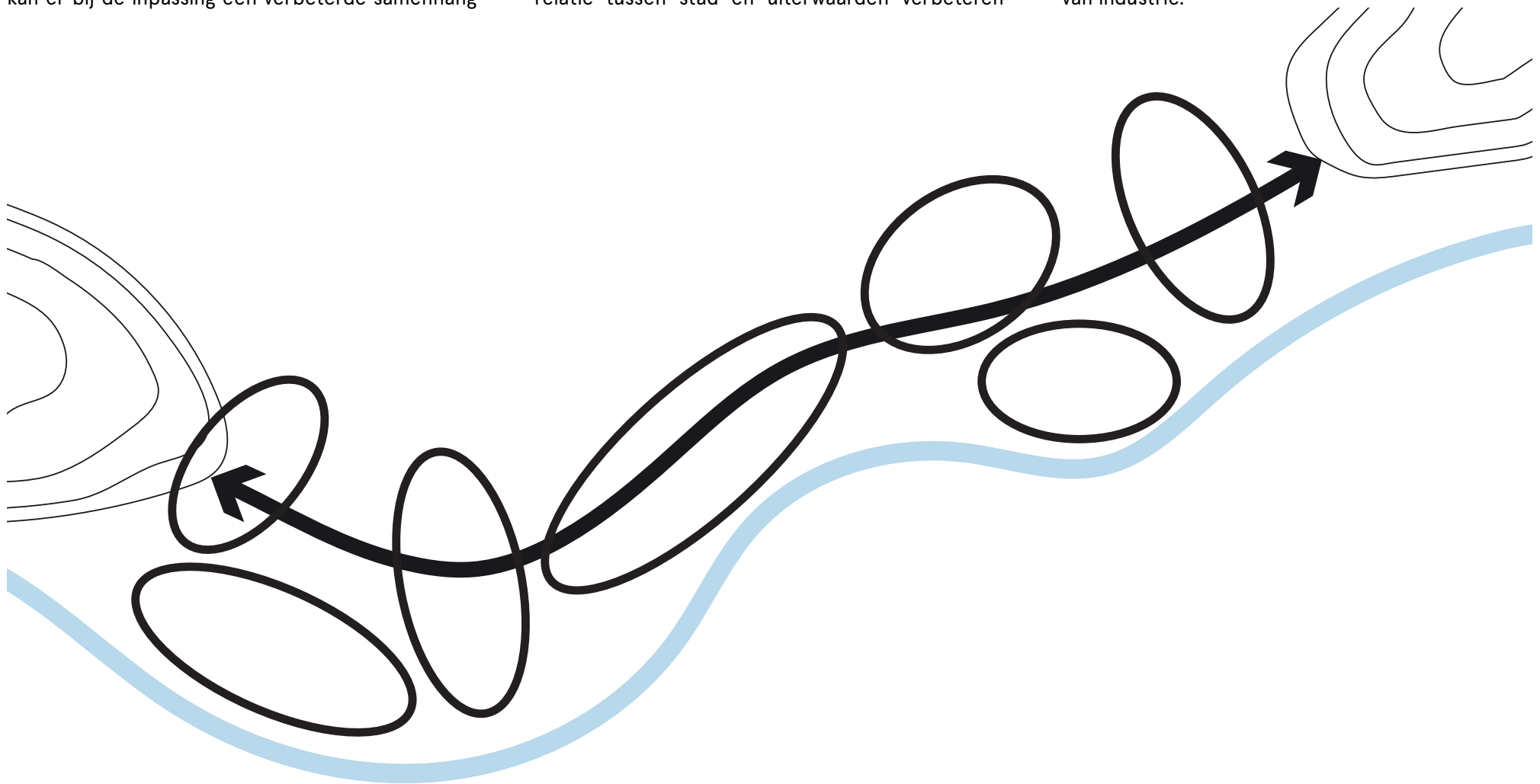
sterke landschappelijke eenheden

4.6 Samenhang in programma

Het gebied kent een interessante afwisseling tussen actieve- en rustige gebieden. Het inpassen van nieuwe functies of veranderingen in het landschap dient zoveel mogelijk deze afwisseling te versterken door een slimme zonering. Daarnaast kan er bij de inpassing een verbeterde samenhang

tussen verschillende functies worden nagestreefd, wat de synergie en uitwisseling in het gebied zal versterken. De samenhang tussen functies, routes en plekken zal hierin bepalend zijn. Zo kunnen bijvoorbeeld nieuwe routes voor voetgangers de relatie tussen stad en uiterwaarden verbeteren

en kan een jachthaven die goed verbonden is met de stad een meerwaarde opleveren voor het gebied. Andere voorbeelden zijn het verbinden van recreatiegebieden, het streven naar grote aaneengesloten natuurgebieden of het zoneren van industrie.

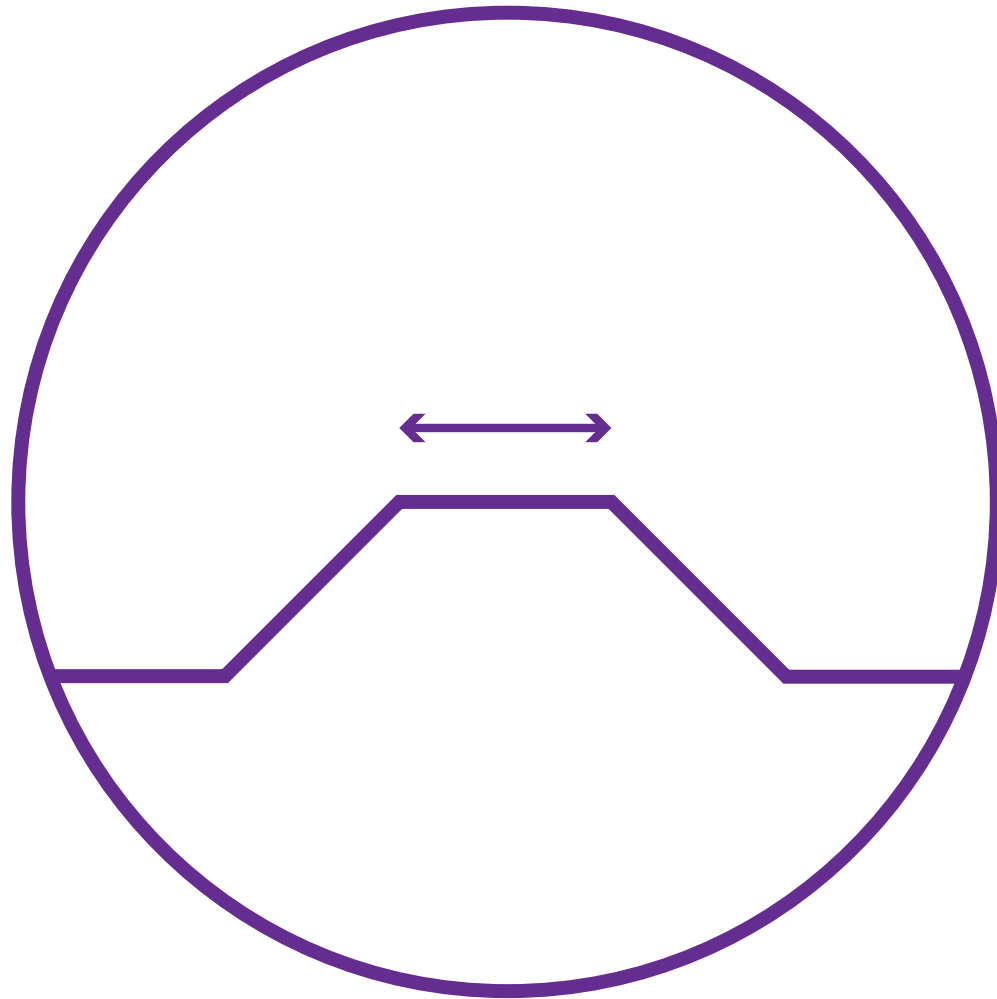
samenhang in programma

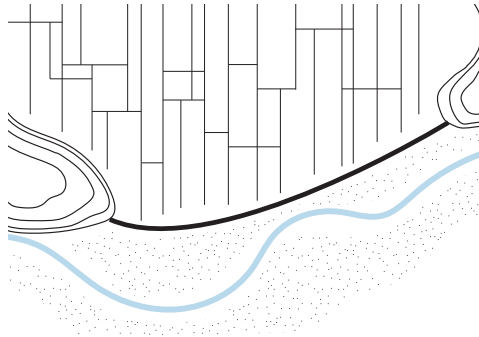

5

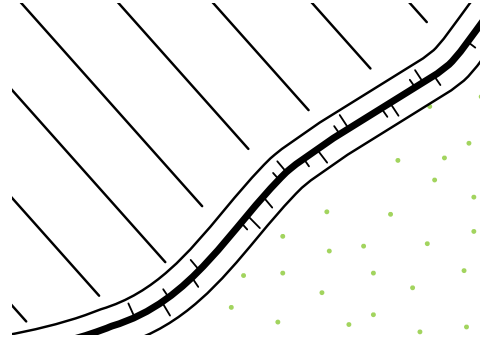
UITWERKING RUIMTELIJKE PRINCIPES

1. COMPACTE DIJK

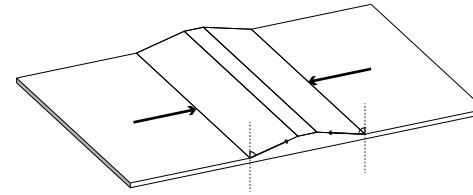

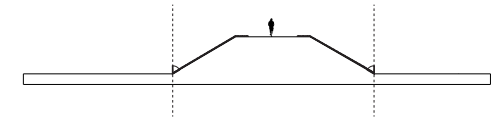
1.1 De Grebbedijk vormt een duidelijke grens tussen het binnendijkse en buitendijkse landschap.

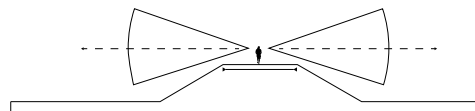
1.2 De Grebbedijk vormt een onderscheidend element tussen binnendijks en buitendijks

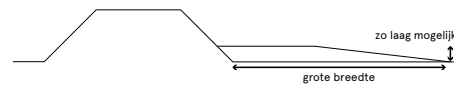
1.3 De dijk zo compact en steil mogelijk

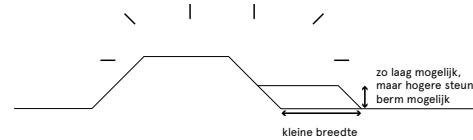
1.4 De Grebbedijk kenmerkt zich door grastaluds

1.5 De Grebbedijk is een dijk met een smalle kruin

1.6 Een brede steunberm aan de binnenzijde is zo laag mogelijk

1.7 Een smalle steunberm aan de binnenzijde kan hoger zijn

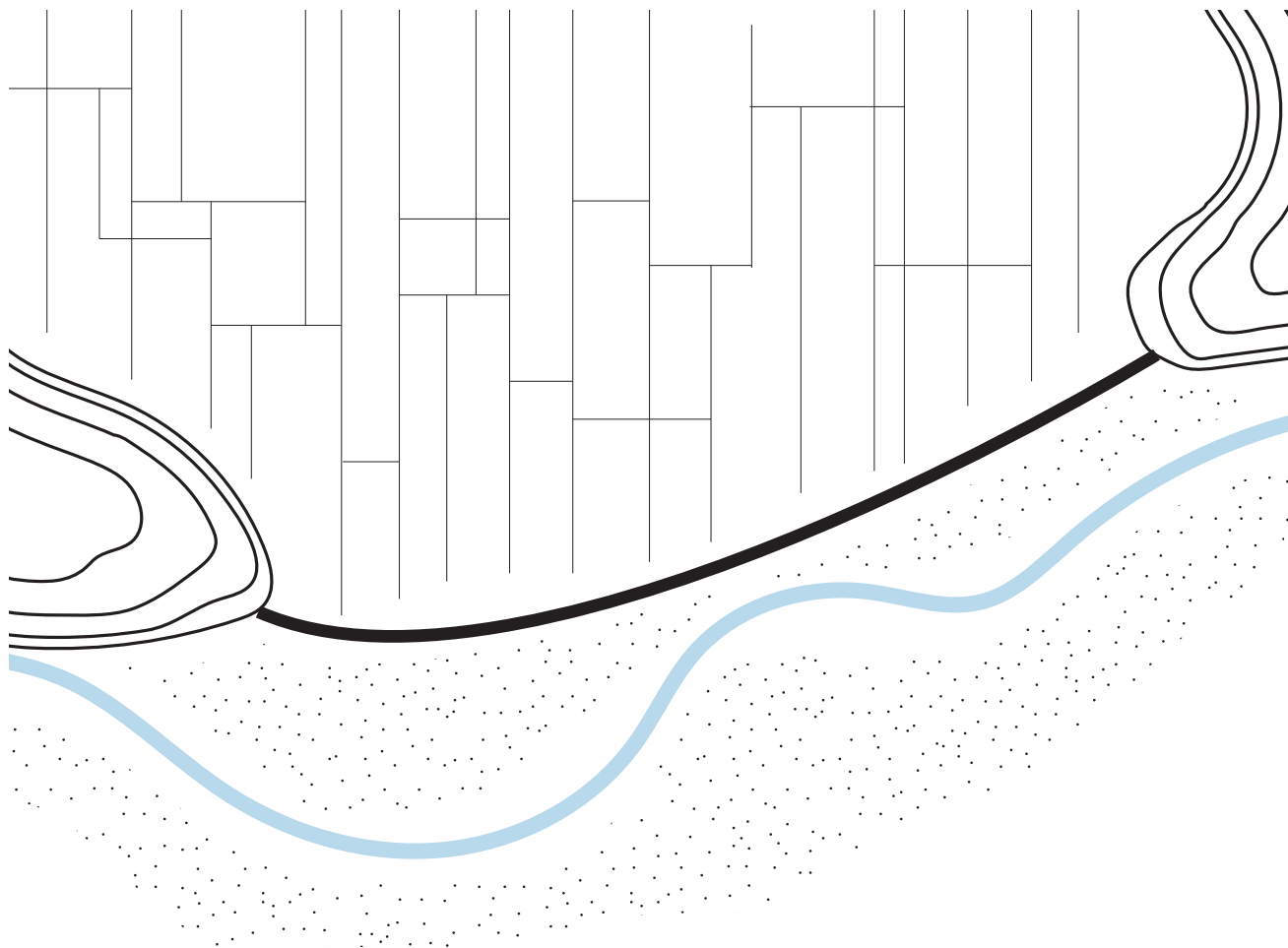
1.8 Een gesplitste kruin in het buitentalud ligt zo dicht mogelijk bij de hoogte van de kruin van de dijk

1.1 De Grebbedijk vormt een duidelijke grens tussen het binnendijkse en buitendijkse landschap

De Grebbedijk kenmerkt zich door verschillend landgebruik aan weerszijden van de dijk. Het binnendijkse landschap wordt gedomineerd door cultureel gebruik, zoals akkerbouw, boomgaarden

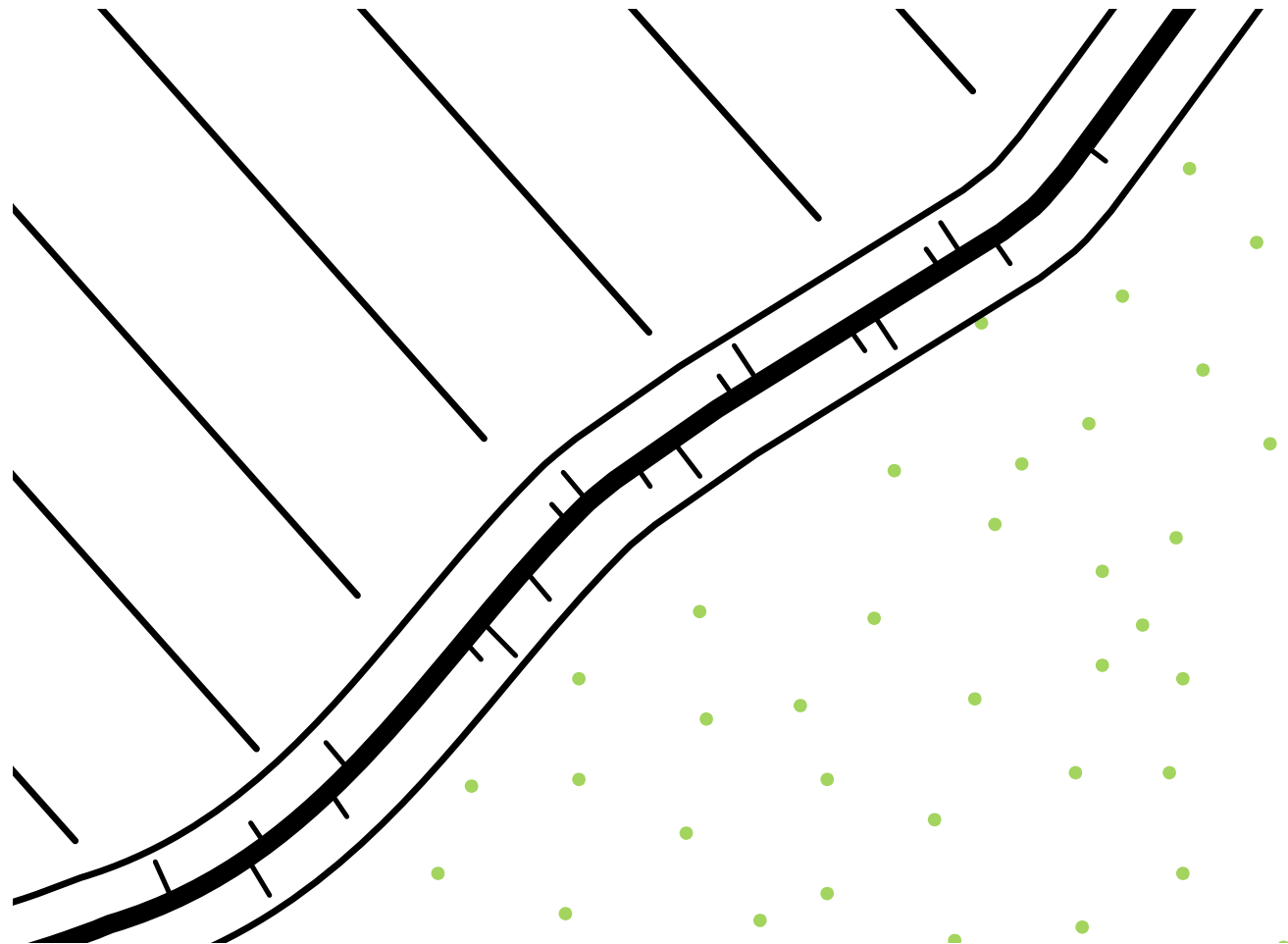
en boerderijen. Het buitendijkse landschap wordt gedomineerd door het natuurlijke landschap, met daarin ruimte voor cultuurhistorische elementen. De dijk vormt een podium vanaf waar beide

landschappen zijn te overzien. De dijk ligt is hierin als een landschap op zichzelf.

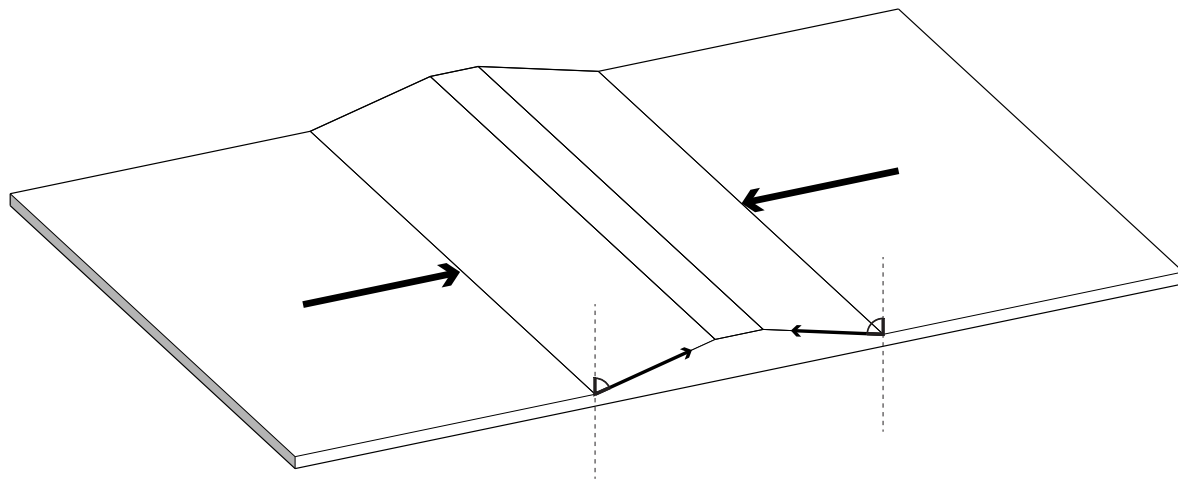
1.2 De dijk vormt een onderscheidend element tussen binnendijks en buitendijks

De dijk gaat niet op in het binnendijkse of buitendijkse landschap, maar vormt een landschap op zichzelf. Het ligt tussen twee landschappen.

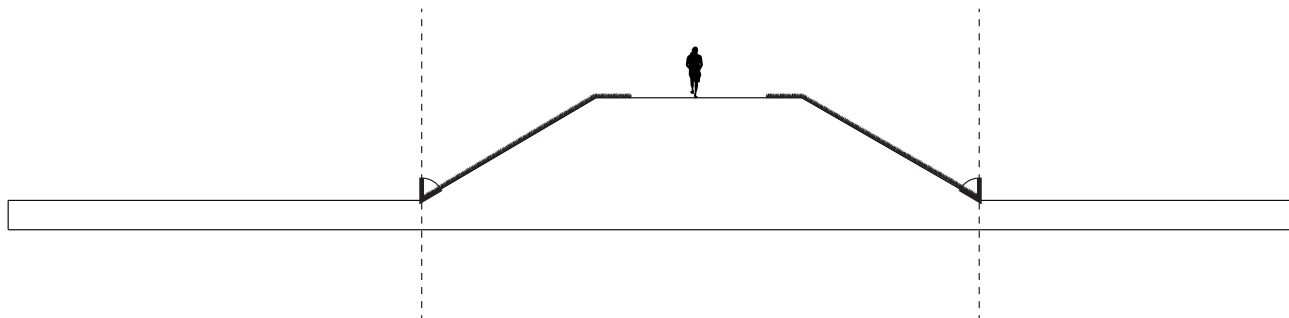
1.3 De dijk is zo compact en steil mogelijk

Door de breedte van de dijk zo smal mogelijk te houden, blijft de dijk compact en steil.

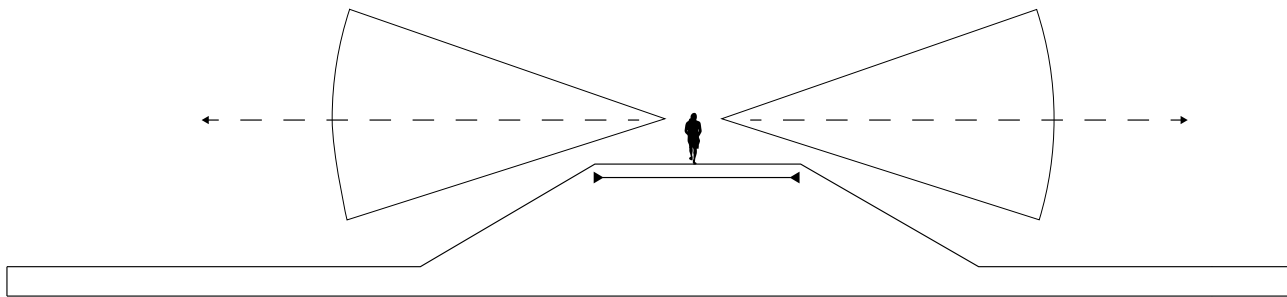
1.4 De Grebbedijk kenmerkt zich door steile grastaluds

Kenmerkend voor de Grebbedijk zijn relatief steile grastaluds. Hierdoor wordt de herkenbaarheid en zichtbaarheid als dijk versterkt.

1.5 De Grebbedijk is een dijk met een smalle kruin

De Grebbedijk wordt gekenmerkt door een smalle rijbaan op een smalle kruin, hierdoor is de beleving vanaf de dijk alsof je boven het landschap zweeft.

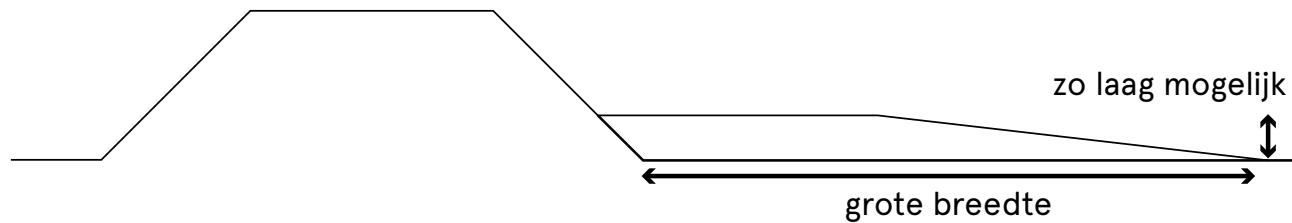

1.6 Een brede steunberm aan de binnenzijde is zo laag mogelijk

Een brede steunberm aan de binnenzijde is zo laag mogelijk en vormgegeven als onderdeel van het landschap en niet als onderdeel van de dijk.

Op de steunberm kan medegebruik plaatsvinden. Bij een steunberm van bijvoorbeeld 40 meter en een hoogte van 1 meter blijft de dijk herkenbaar als

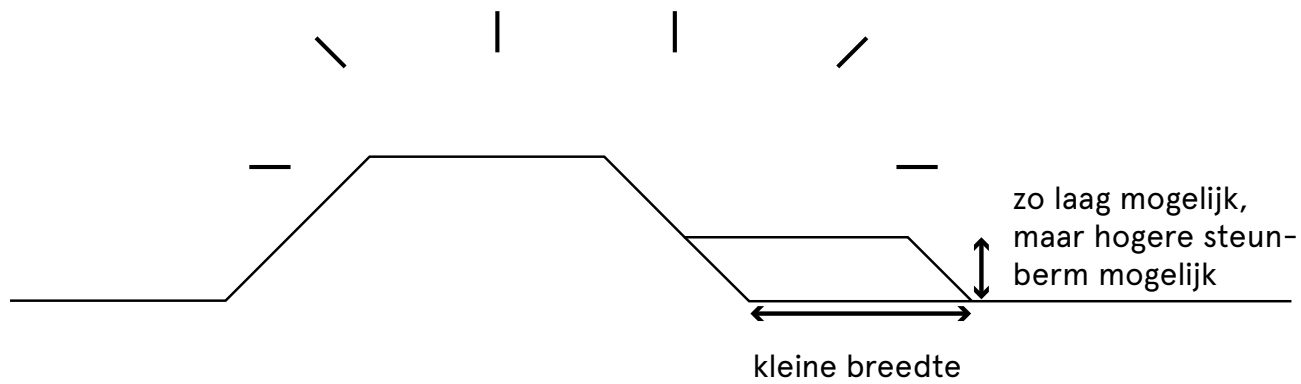
ruimtelijk element. De steunberm kan ook schuin aflopen om minder zichtbaar te zijn.

1.7 Een smalle steunberm aan de binnenzijde kan hoger zijn

Bij een smalle steunberm aan de binnenzijde van de dijk kan de hoogte van de steunberm hoger zijn, zodat deze onderdeel wordt van het dijkvolume. Bij

een steunberm van bijvoorbeeld 10 meter breedte past een hoogte van 2 meter.

1.8 Een gesplitste kruin in het buitentalud ligt zo dicht mogelijk bij de hoogte van de kruin van de dijk

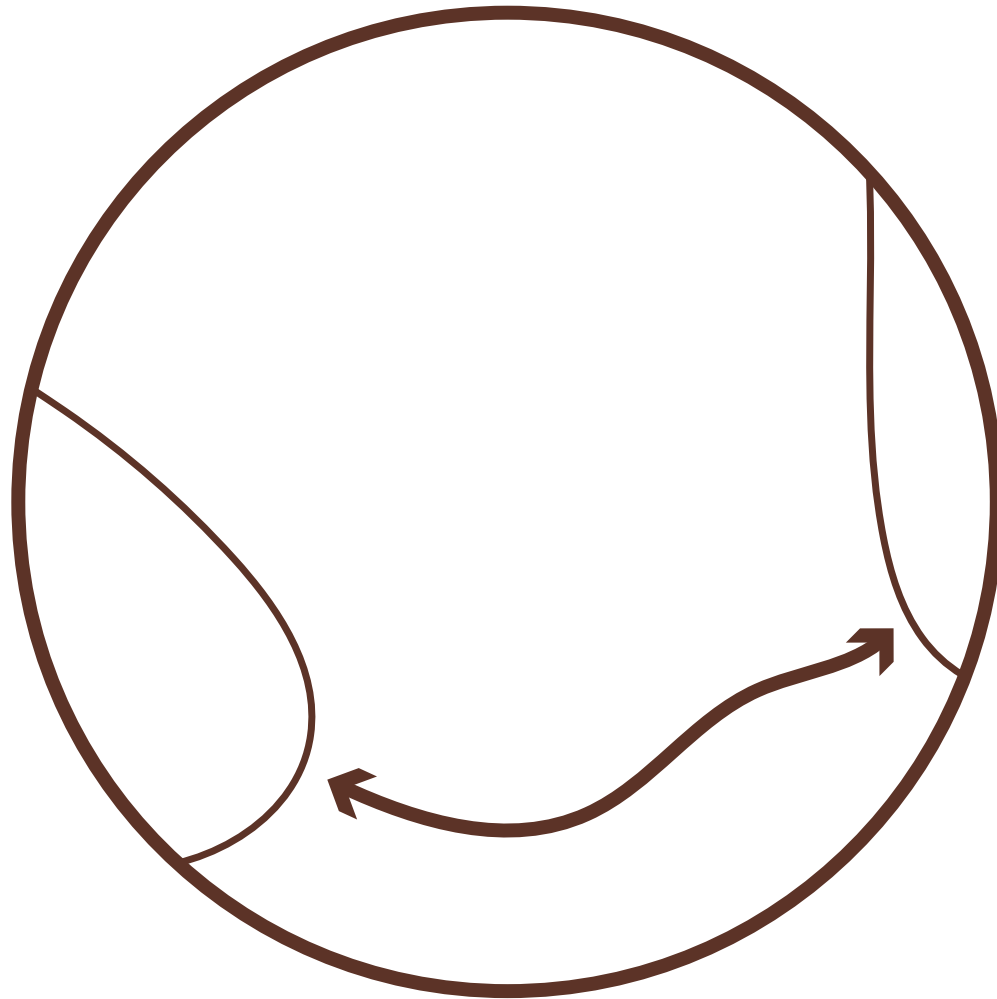
Bij het landelijk gebied en in het stedelijke gebieden kan een gesplitste kruin worden toegepast in het buitentalud. Hierbij worden bijvoorbeeld auto's en fietsers bovenop de kruin van de dijk

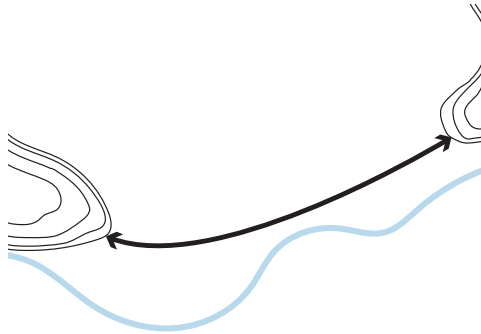
gepositioneerd en voetgangers op de gesplitste kruin. Het hoogteverschil tussen kruin en de gesplitste kruin aan de buitenzijde kan tussen 0,5m en 1m liggen. Een lagere hoogte van de gesplitste

kruin heeft tot gevolg hebben dat er afbreuk wordt gedaan aan de ervaring van wandelen op de dijk.

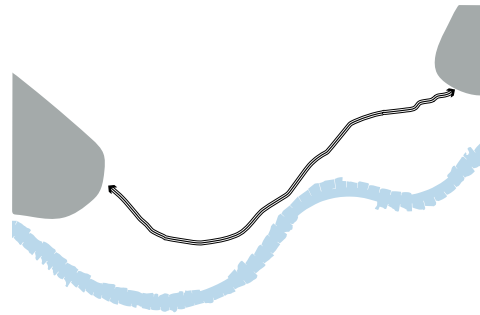

2. CONTINUE DIJK

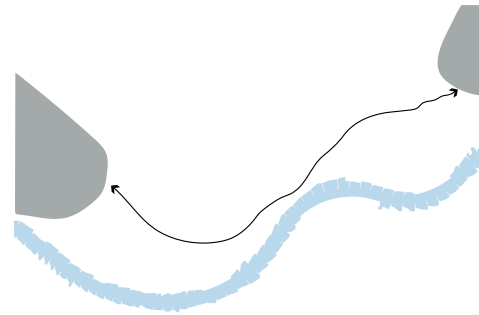

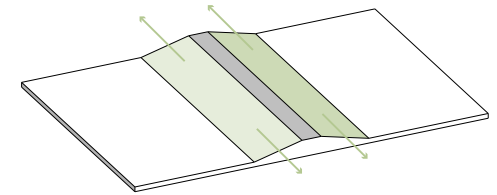
2.1 De Grebbedijk is een dijk met een kop en een staart.

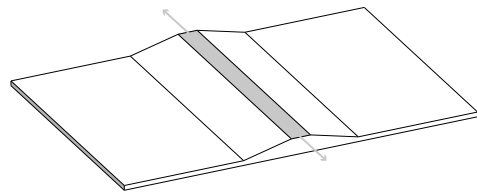
2.2 De Grebbedijk is herkenbaar als continue lijn in het landschap

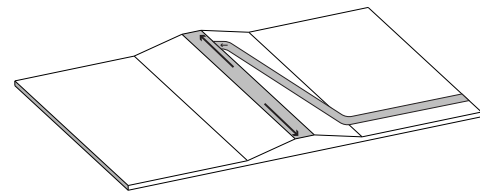
2.3 De dijk heeft een licht slingerend karakter

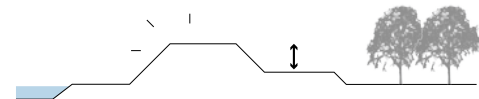
2.4 Dijkbekleding is uniform over het gehele traject

2.5 Materiaal van paden en wegen zijn uniform over het gehele traject

2.6 opritten zijn ondergeschikt vormgegeven aan de hoofdroute op de dijk

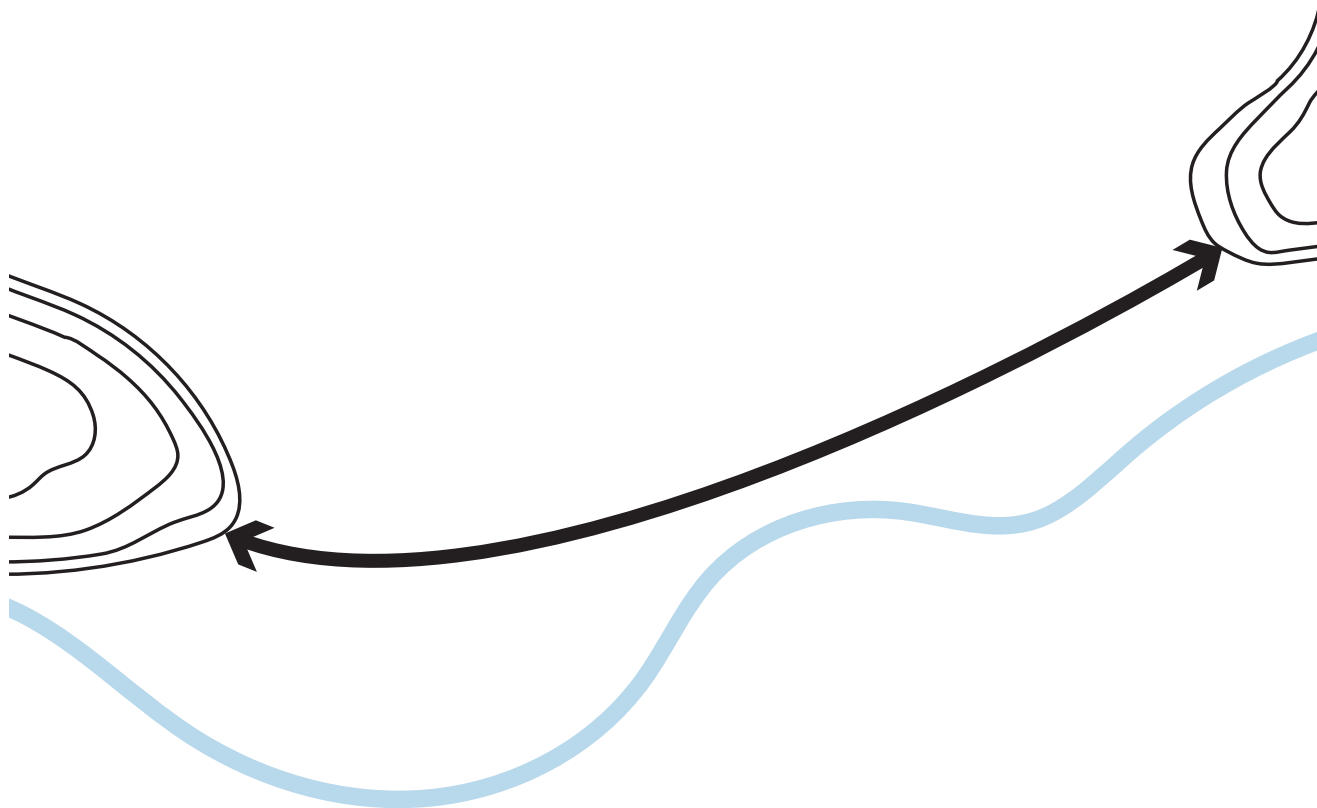
2.7 Een eventuele steunberm is een element dat past aan de binnenzijde van de dijk

2.1 De Grebbedijk is een dijk met een kop en een staart

Een onderscheidend karakter van de Grebbedijk ten opzichte van andere dijken in Nederland is het feit dat de dijk een kop en een staart heeft:

de dijk loopt niet door maar eindigt bij de beide stuwwallen. De Grebbedijk legt op deze manier een

relatie tussen beide stuwwallen als een zichtbaar ruimtelijk element.

De 'Kop' van de Grebbedijk bij de Veerweg in Wageningen

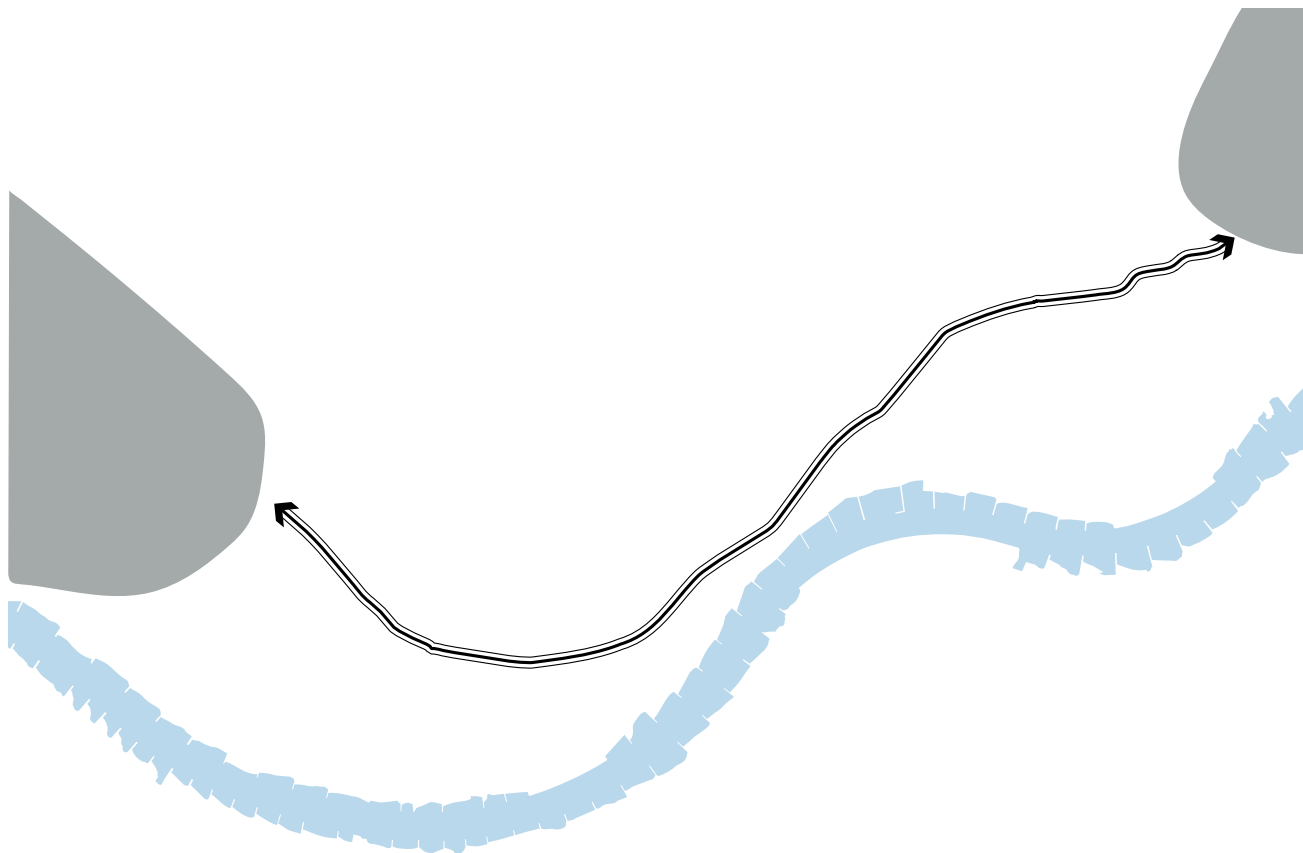
De 'Staat' van de Grebbedijk bij de Grebbeberg

2.2 De Grebbedijk is herkenbaar als continue lijn in het landschap

De dijk is een herkenbaar, continu element tussen de stuwwallen. Het feit dat de dijk een begin- en

eindpunt heeft benadrukt de lijn in het landschap. Overal waar wegen en routes aansluiten op de

dijk, alsook vanaf de dijk zelf is deze als rivierdijk herkenbaar.

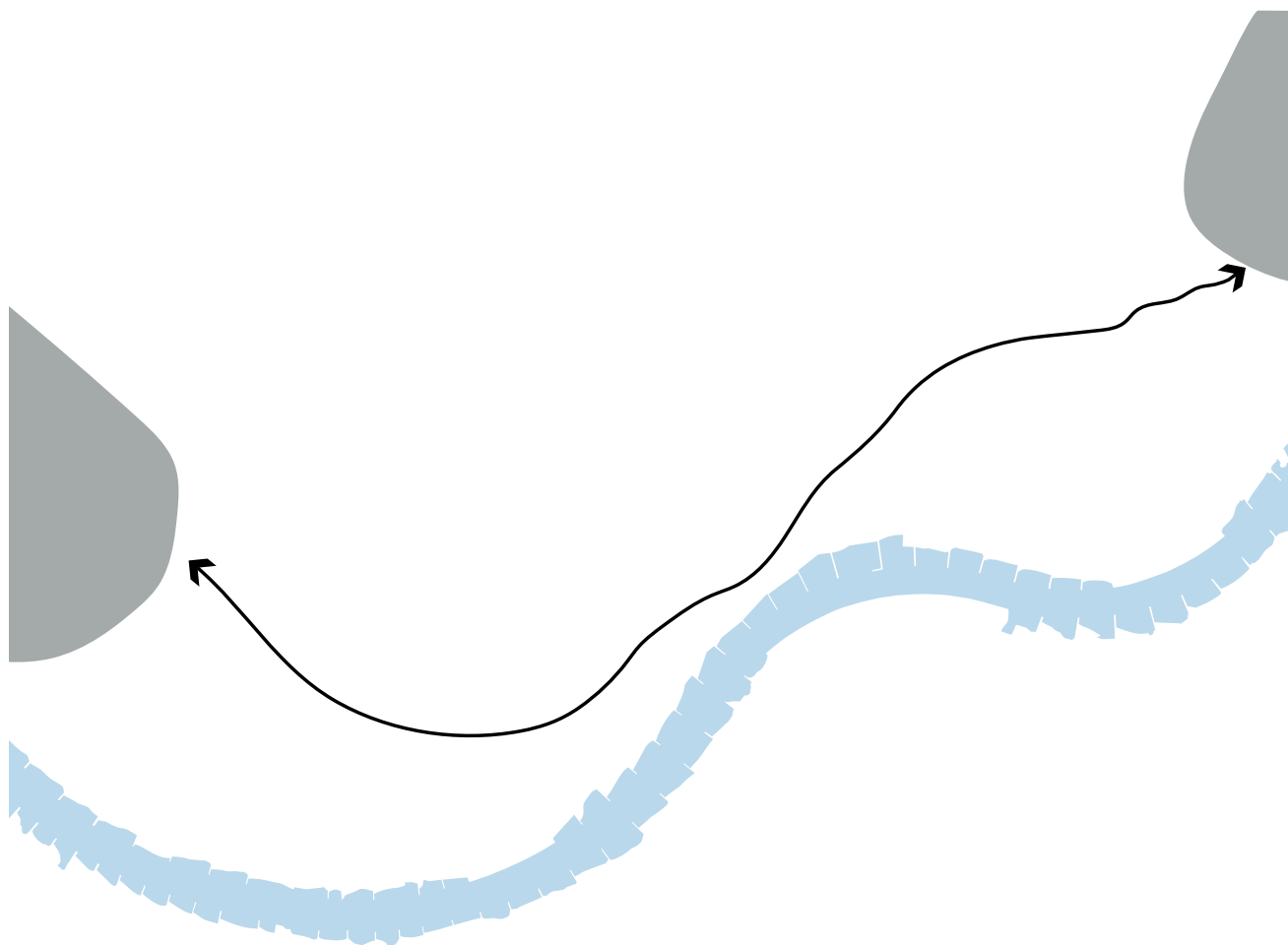

2.3 De dijk heeft een licht slingerend karakter

De ligging van de dijk is niet altijd hetzelfde geweest, soms hebben er verleggingen plaatsgevonden. Binnen deze gedachte is het mogelijk de dijk opnieuw te verleggen. Als de dijk naar binnen of

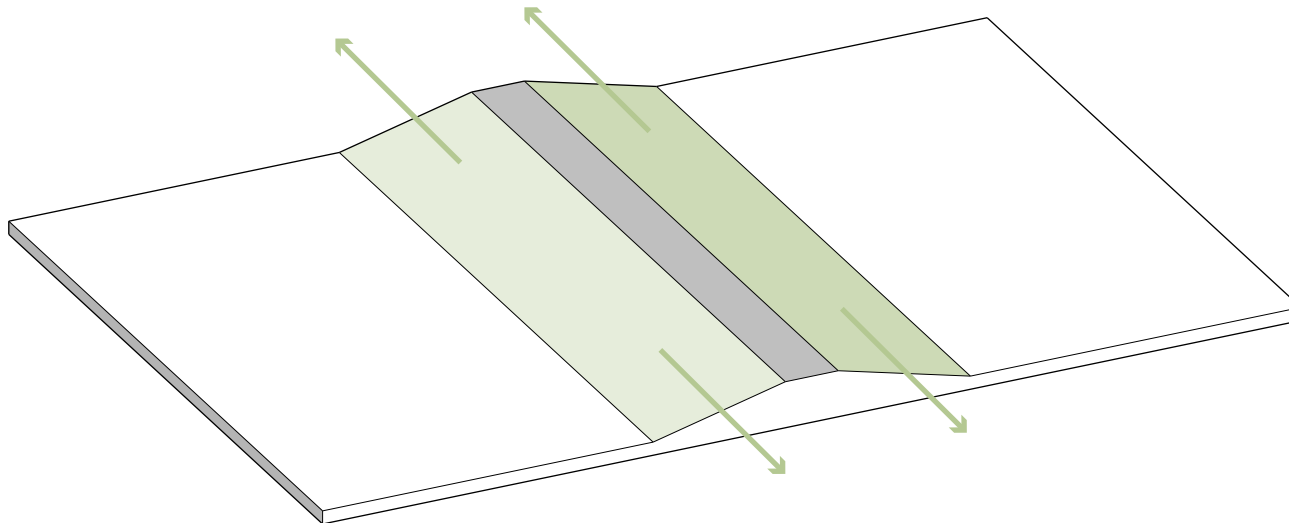
buiten wordt verlegd, wordt de continuïteit van de dijk gewaarborgd door de verlegging in het ritme van de bestaande dijk in te passen. Dit betekent bijvoorbeeld niet een geheel afwijkende ligging,

harde overgangen of scherpe hoeken, maar een verlegging die past in de mate waarin de dijk slingert.

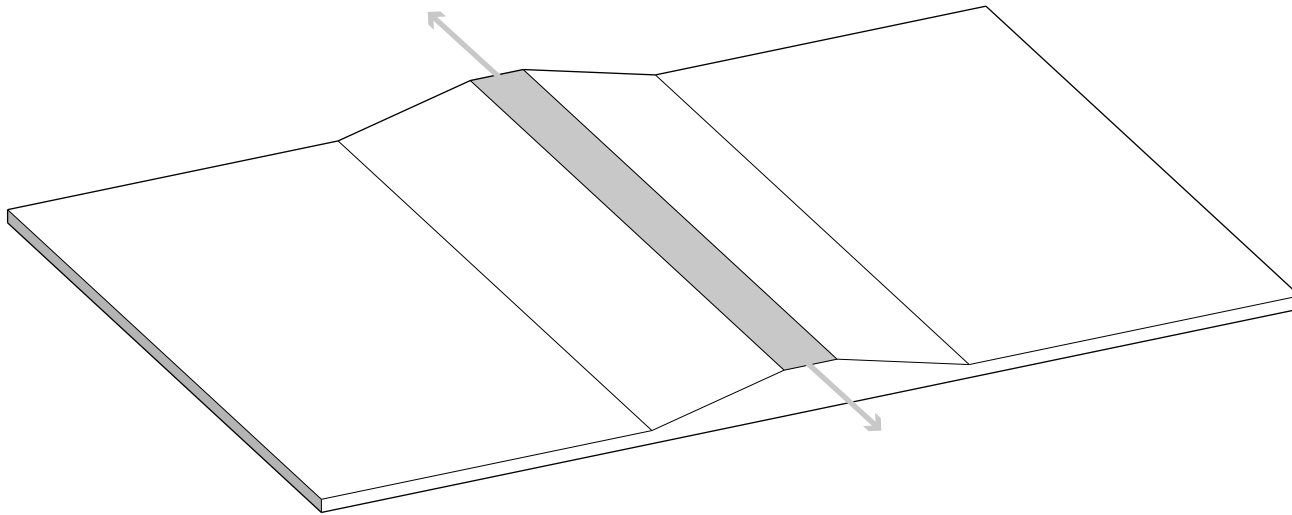
2.4 De dijkbekleding is uniform over het gehele traject

De dijkbekleding langs de Grebbedijk is uniform over het gehele traject om zo de leesbaarheid van de dijk binnen het landschap te behouden.

2.5 Materiaal van paden en wegen zijn uniform over het gehele traject

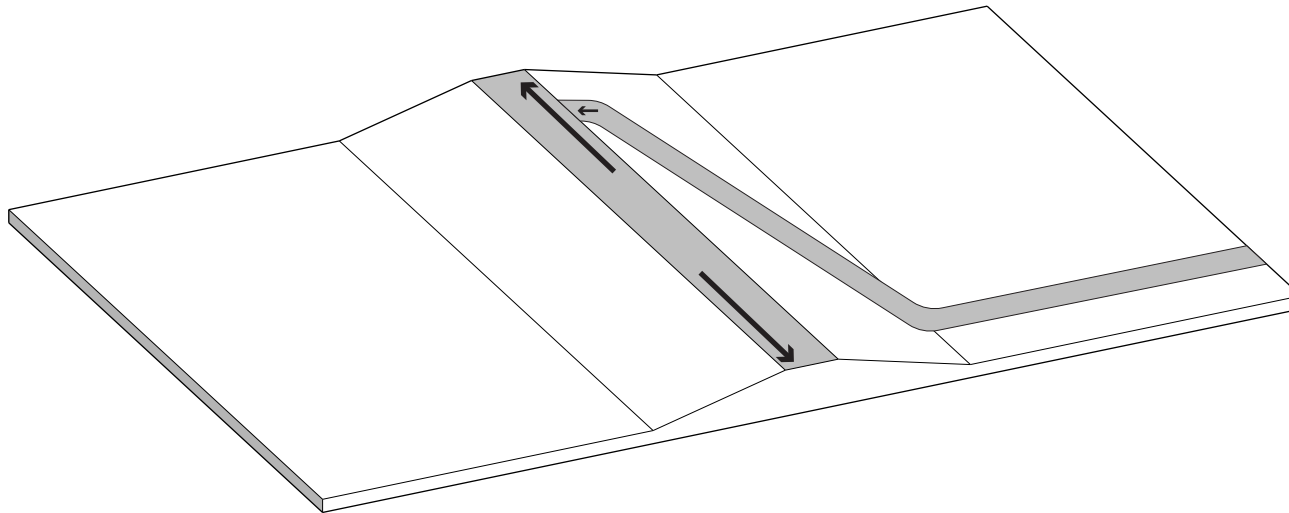
Het materiaal van de paden en wegen zijn uniform over het gehele traject van de dijk om eenheid van de dijk te behouden.

2.6 Inritten zijn ondergeschikt vormgegeven aan de hoofdroute op de dijk

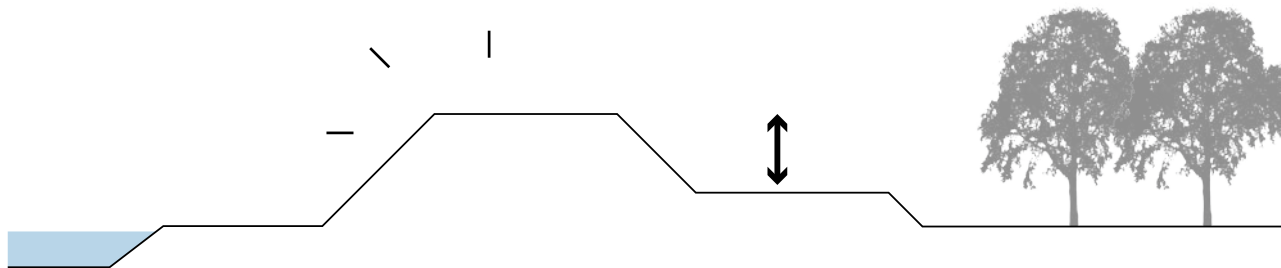
Om de continuïteit en leesbaarheid van de dijk te behouden, worden de inritten ondergeschikt vormgegeven aan de hoofdroute op de dijk. Dit kan onder andere worden gedaan door middel van

smallere wegprofielen van de afritten ten opzichte van de hoofdweg, verschillen in wegbekleding, of door de inritten parallel te laten lopen aan de dijk, in plaats van haaks.

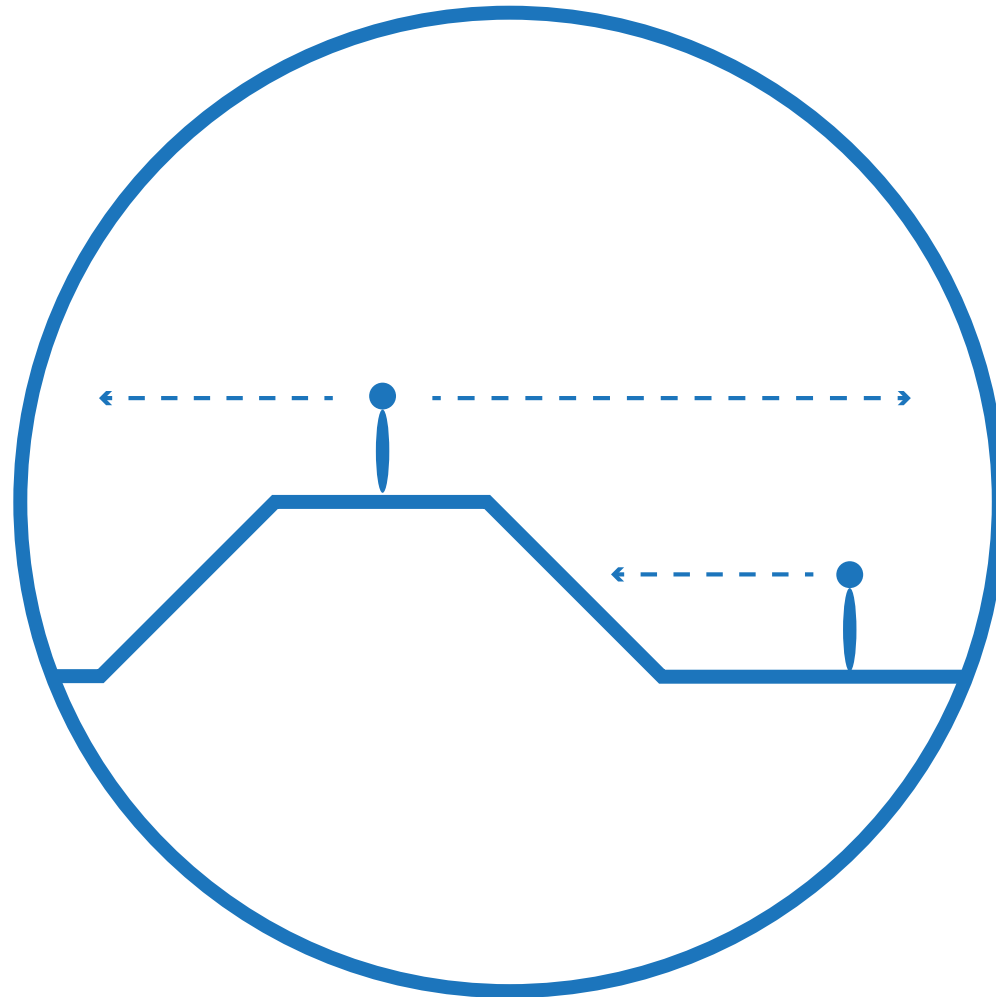

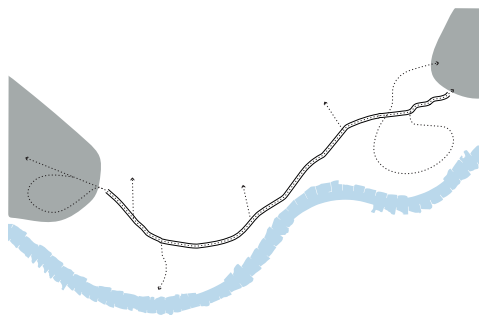
2.7 Een eventuele steunberm is een element dat past aan de binnenzijde van de dijk

Een rivierdijk is steil aan de buitenzijde en flauw aan de binnenzijde. Mocht een steunberm noodzakelijk zijn, dan is dit een element wat past in de flauwe binnenzijde van de dijk.

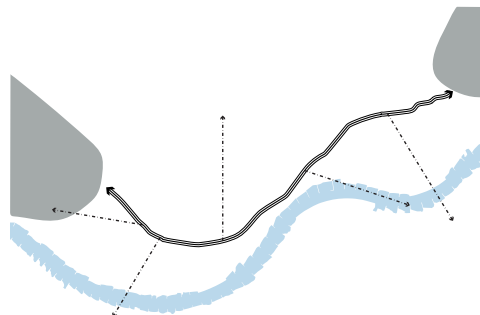

3. BELEVING VAN ELEMENTEN EN PLEKKEN LANGS DE DIJK

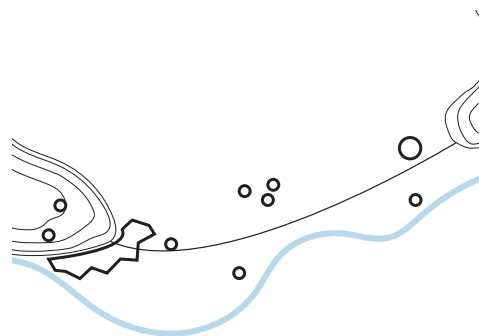

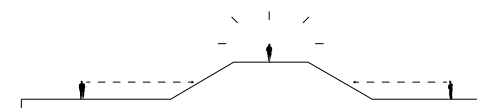
3.1 De Grebbedijk vormt een route met nadruk op recreatief gebruik

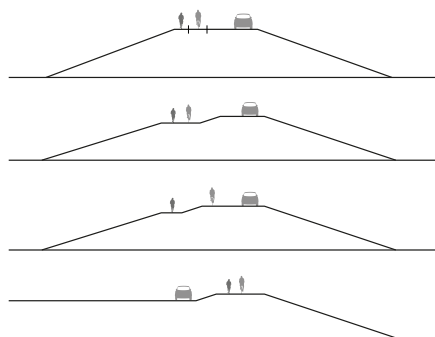
3.2 Vanaf de dijk zijn er lange zichten op de stuwwallen, de uiterwaarden en het Binnenveld

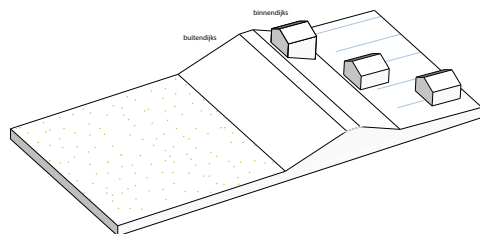
3.3 De militaire en cultuurhistorische geschiedenis is zichtbaar en beleefbaar vanaf de dijk

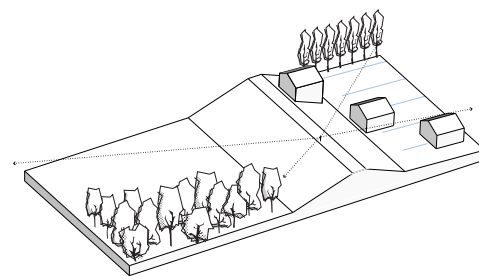
3.4 De dijk is zichtbaar in het landschap en het landschap is beleefbaar vanaf de dijk

3.5 Fietzers en wandelaars bevinden zich vooral aan de buitenzijde van de dijk

3.6 De bebouwing staat vooral binnendijks en soms op de dijk

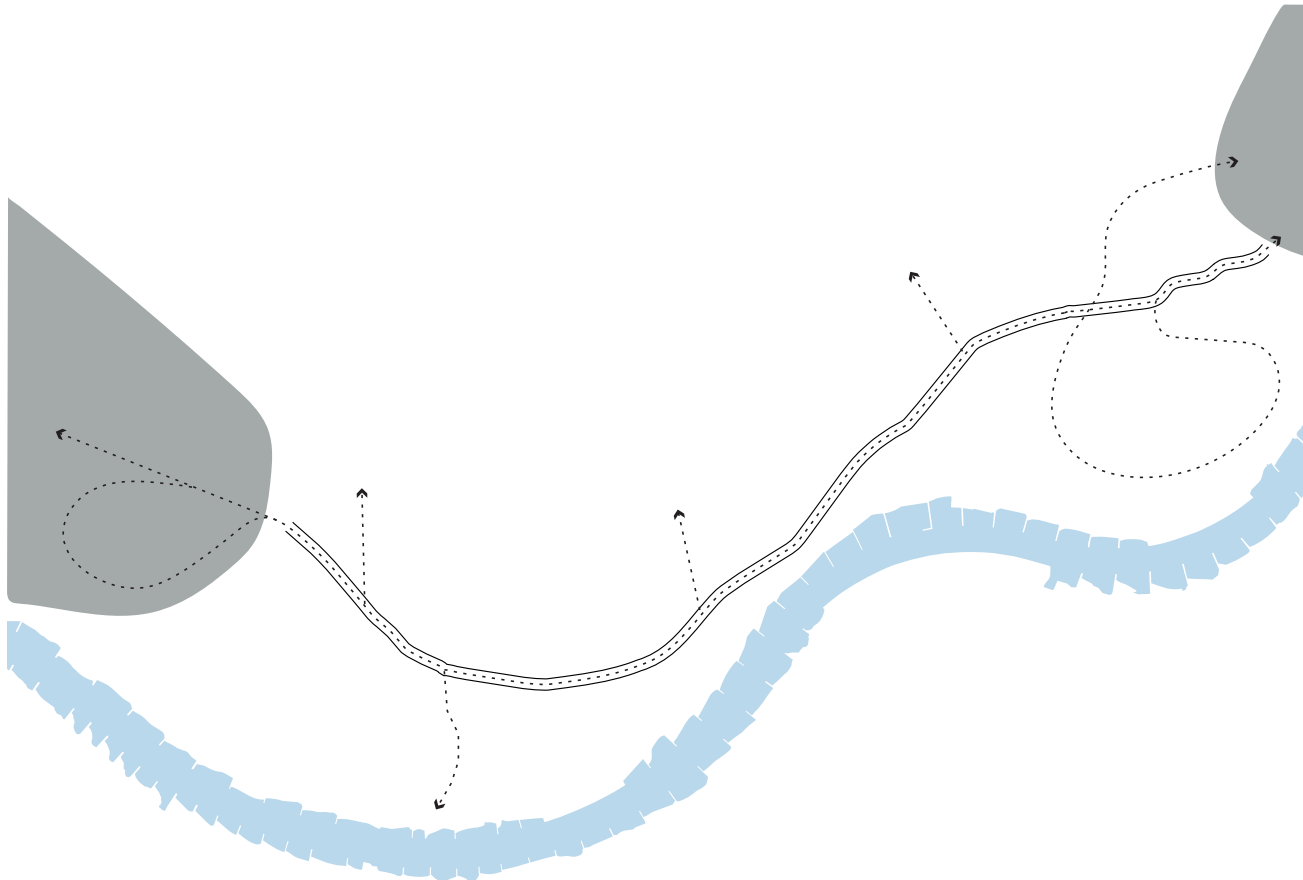

3.7 Het landschap rondom de dijk is afwisselend open en besloten

3.1 De Grebbedijk vormt een route met nadruk op recreatief gebruik

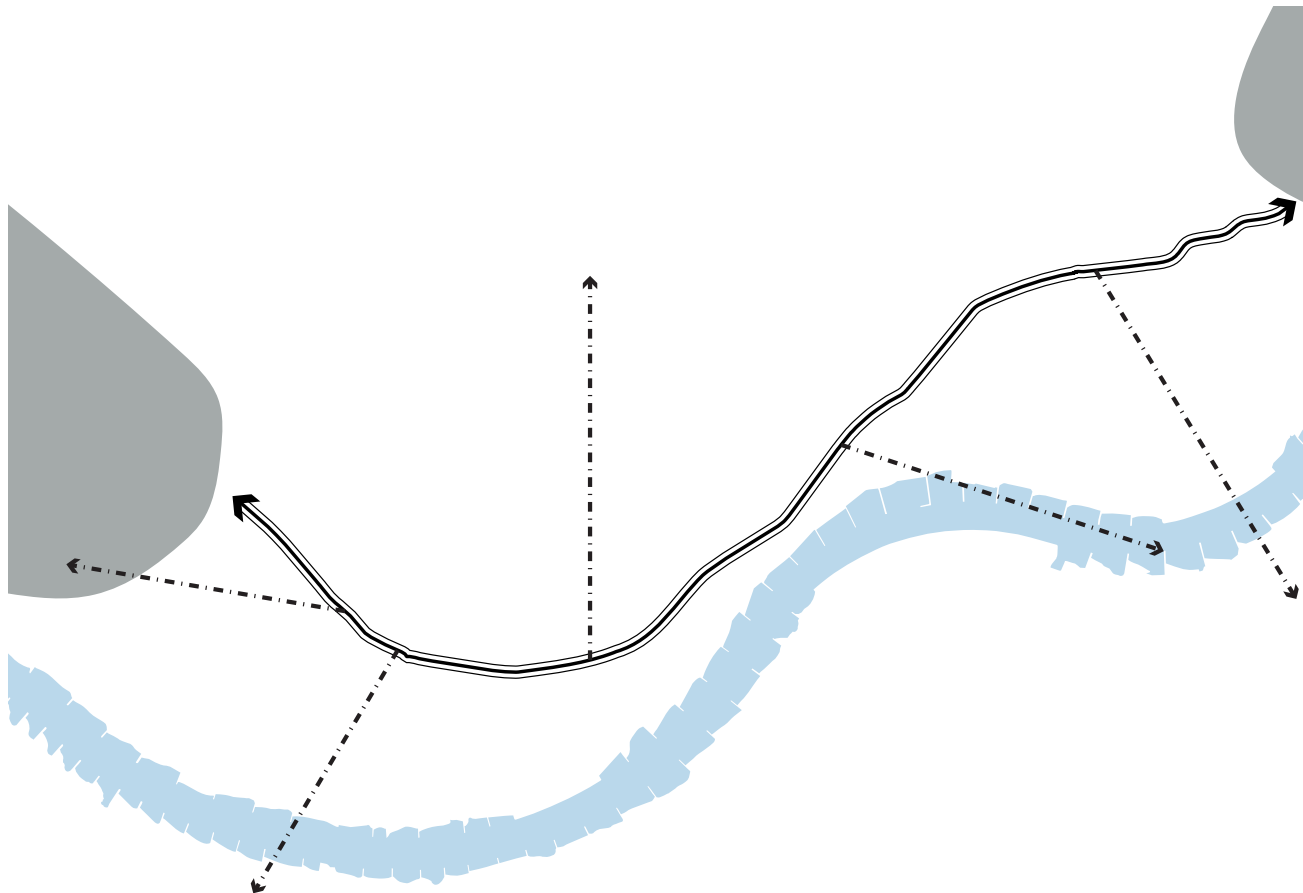
De Grebbedijk vormt een belangrijke ader in het netwerk van recreatieve routes, met de nadruk op voetgangers en fietsers. De route verbindt

verschillende plekken, zoals de Blauwe Kamer, de binnenstad van Wageningen en de jachthaven.

3.2 Vanaf de dijk zijn er lange zichten op de stuwwallen, de uiterwaarden en het Binnenveld

De grotere landschapselementen zijn beleefbaar vanaf de dijk. Op een aantal plekken is er zicht op de stuwwallen, de uiterwaarden, op de rivier of op het Binnenveld.

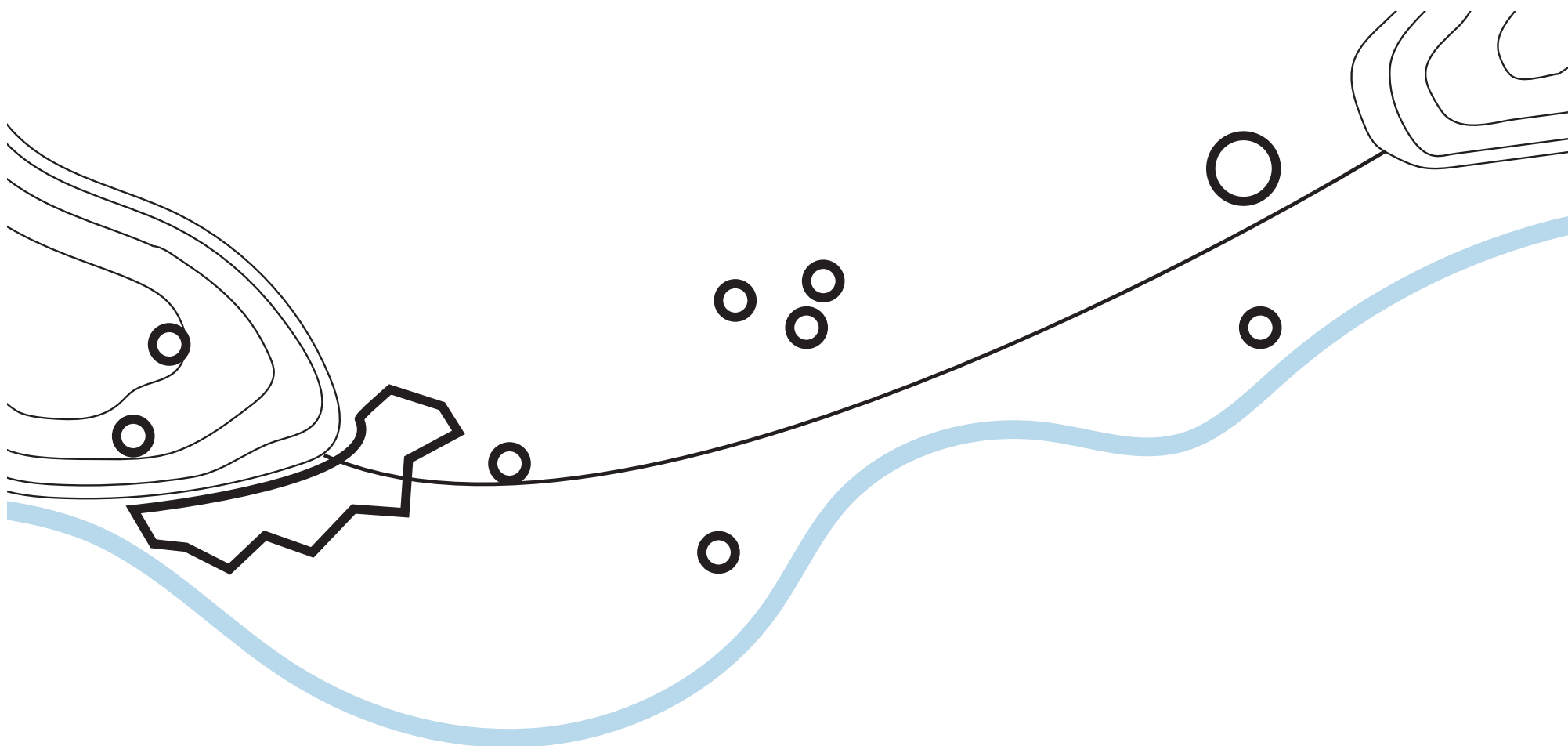

3.3 De militaire en cultuurhistorische geschiedenis is zichtbaar en beleefbaar vanaf de dijk

Het eeuwenoude Hoornwerk aan de Grebbedijk² vertelt verhalen over gebeurtenissen in het verleden en hoe de Nederlanders het landschap in hun voordeel gebruikten. Het is een waardevol element in het landschap dat onderdeel is

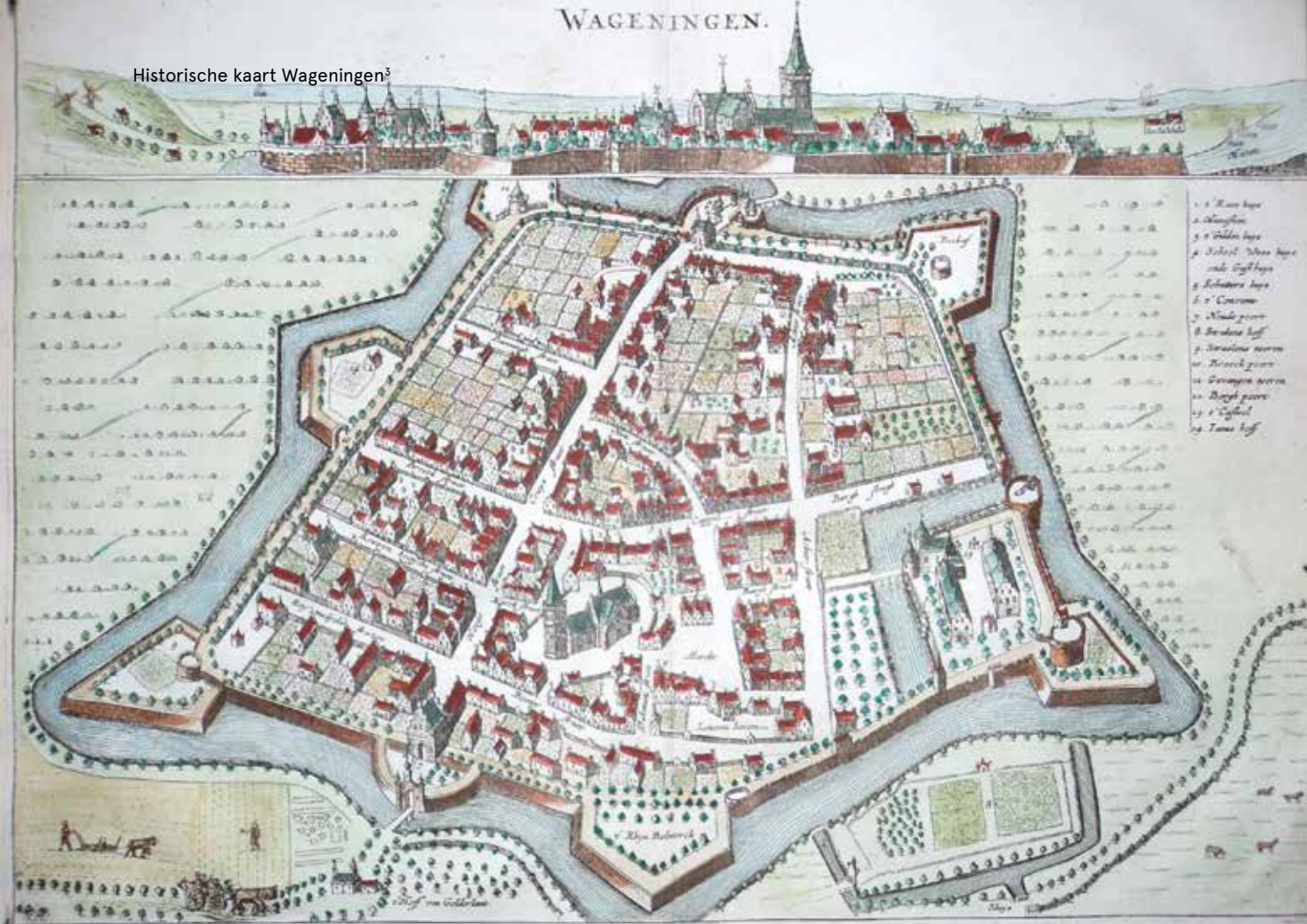
van een grotere structuur, de Grebbelinie. De cultuurhistorische landschapselementen vertellen de geschiedenis van het landschap, de verhalen van vroeger en de veranderingen die het landschap heeft doorgemaakt. Zo zijn een aantal

oude steenfabrieken nog aanwezig en heeft het landschap daaromheen nog herkenbare vormen van opslag en afgraving. Ook staat er nog een aantal andere gebouwen met cultuurhistorische waarde, zoals het dijkmagazijn en het dijkstoelhuis.

WAGENINGEN.

Historische kaart Wageningen³

Dijkmagazijn

Verdedigingswerken bij het Hoornwerk zichtbaar gemaakt

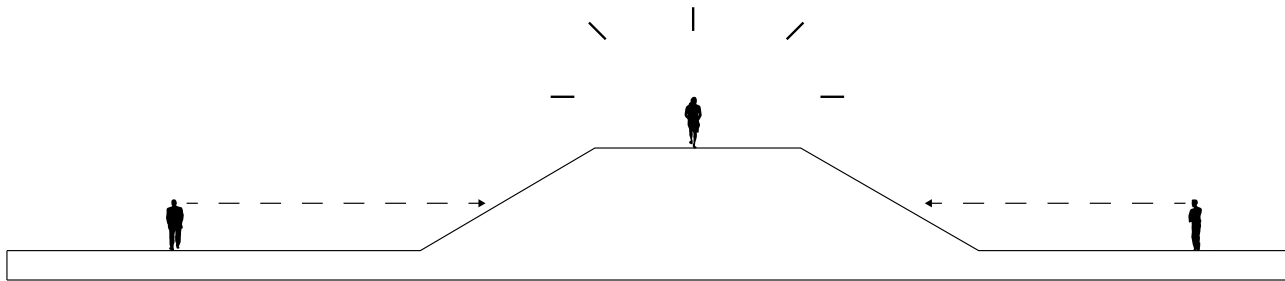
Hoornwerk (grondlichaam)

Steenfabriek de Bovenste Polder

3.4 De dijk is zichtbaar in het landschap en het landschap is beleefbaar vanaf de dijk

De dijk vormt een volume met een bepaalde hoogte, die als losliggende dijk in het landschap op alle plekken herkenbaar is als dijk.

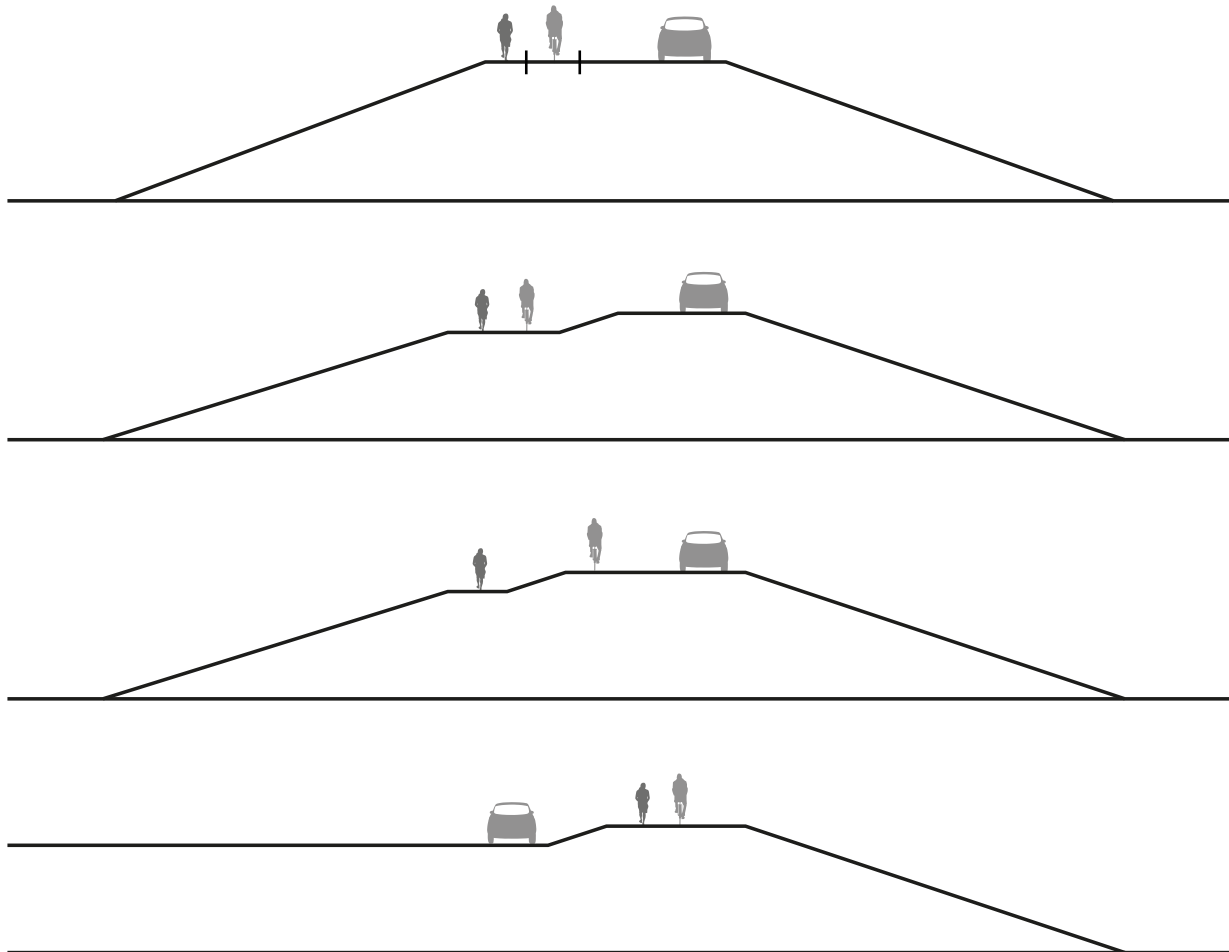

3.5 Fietzers en wandelaars bevinden zich vooral aan de buitenzijde van de dijk

Er zijn meerdere opties voor het organiseren van mobiliteit op de dijk waarbij alle gebruikers zich steeds zo dicht mogelijk op de kruin van de dijk

bevinden, in verband met het zicht en beleving. De fietsers en wandelaars bevinden zich aan de buitenzijde van de dijk in verband met de beleving

en inritten voor functies vanuit de binnenzijde. De auto kan ook buiten het dijkprofiel een plek krijgen.

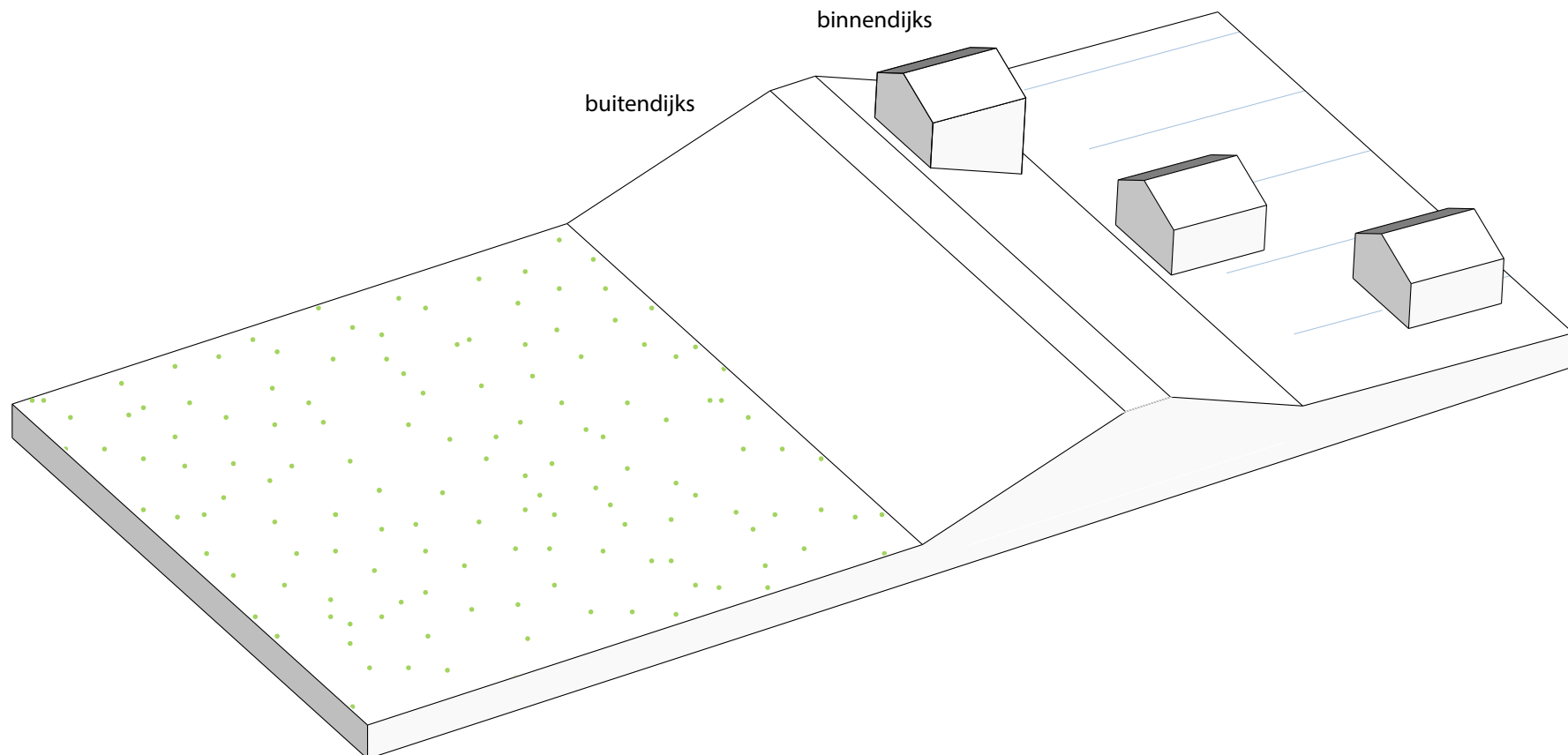

3.6 De bebouwing staat vooral binnendijks en soms op de dijk

Binnendijks staat bebouwing dicht tegen de dijk aan en soms zelfs op de dijk. Dit is vooral karakteristieke oudere bebouwing die echt onderdeel wordt van

de dijk. Een voorbeeld hiervan is het dijkmagazijn. Buitendijks zijn er steenfabrieken en meer

elementen en plekken losliggend van de dijk als onderdeel van het uiterwaardenlandschap.

Bouwjaren bebouwing langs de dijk

Zeer oude bebouwing soms op de dijk

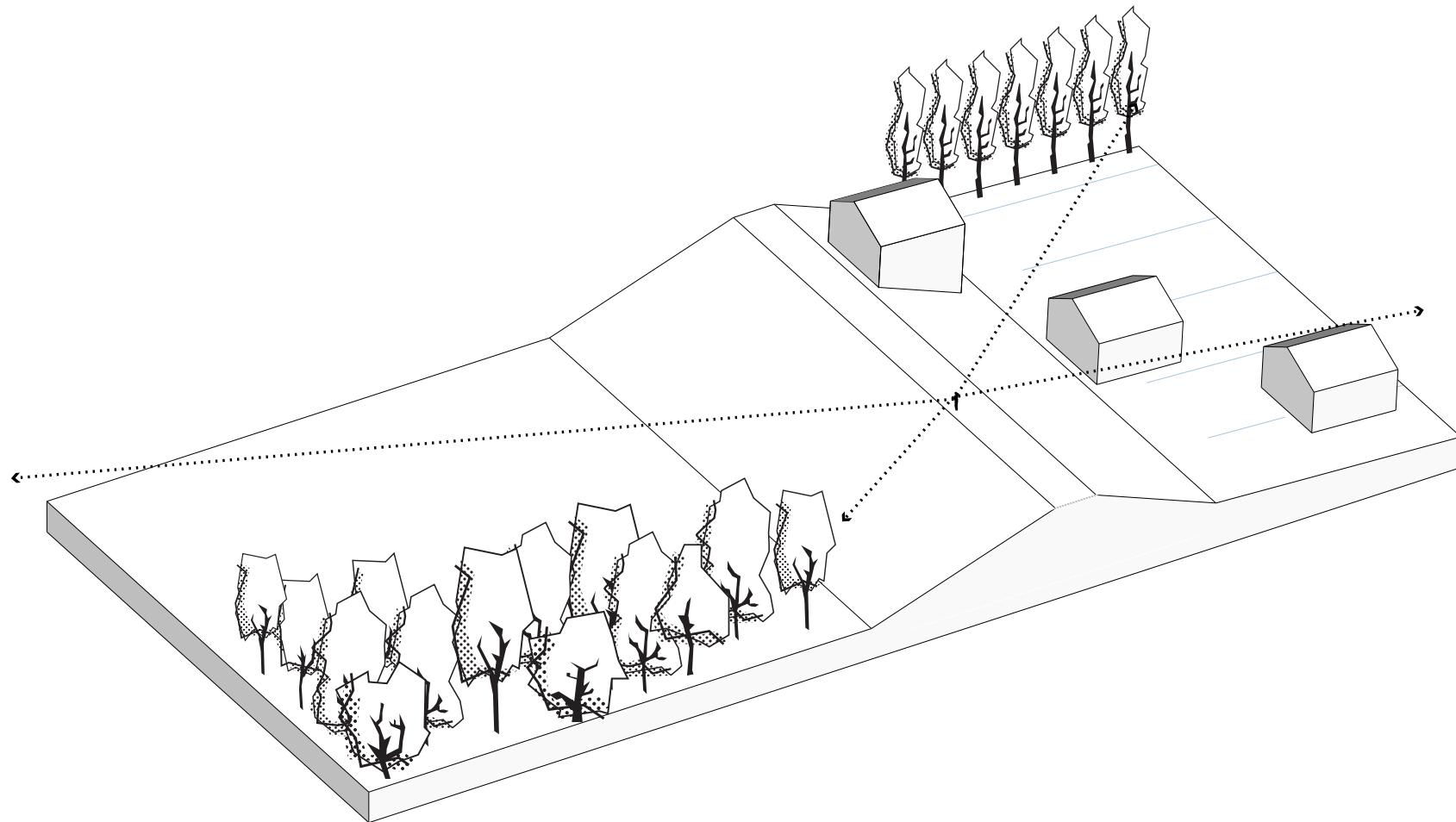
Oudere bebouwing staat dicht tegen de dijk aan

3.7 Het landschap rondom de dijk is afwisselend open en besloten

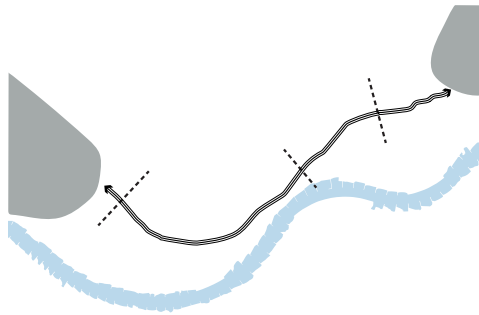
Bebouwing, opgaande beplanting en bomen zorgen voor een afwisseling in open delen en massa

langs de dijk. De beleving vanaf de dijk is hierdoor ruimtelijk afwisselend.

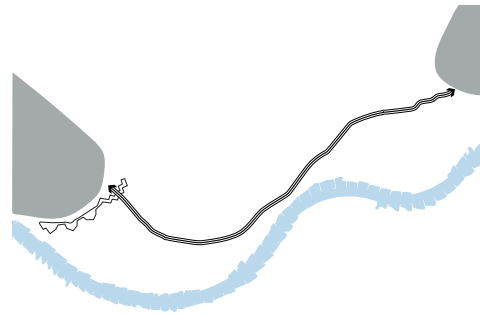

4. VARIATIE IN MAXIMAAL 4 DEELGEBIEDEN

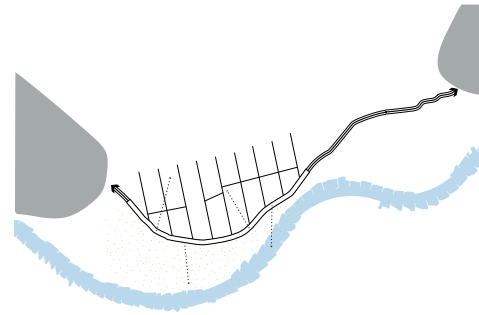

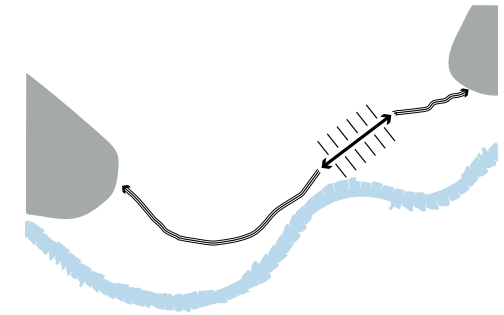
4.1 De Grebbedijk doorsnijdt vier deelgebieden: Hoornwerk, Binnenveld, Rijnhaven en Wageningen Stad

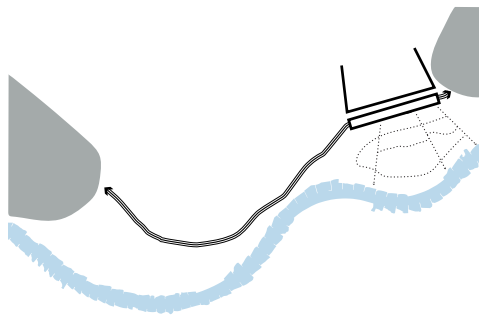
4.2 Het Hoornwerk is herkenbaar als een geheel aan de noordzijde en zuidzijde van de Grebbedijk

4.3 De dijk in het binnenveld heeft een landschappelijk karakter

4.4 De dijk in de Rijnhaven sluit qua karakter aan op het traject van de Grebbedijk en is gebruiksvriendelijk voor wandelaars en fietsers

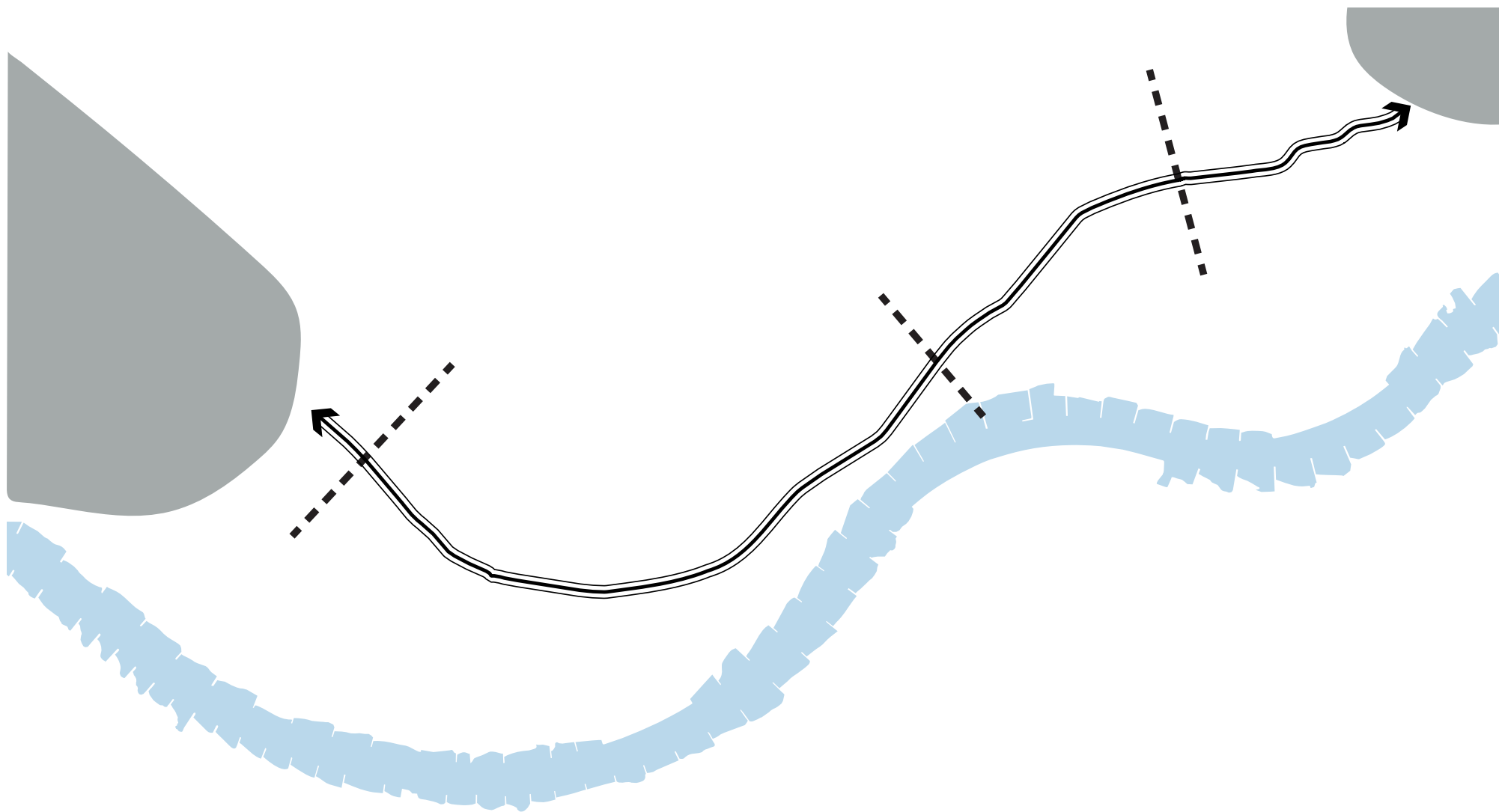
4.5 De dijk bij Wageningen vormt een onderdeel van het stedelijk front van Wageningen aan de uiterwaarden

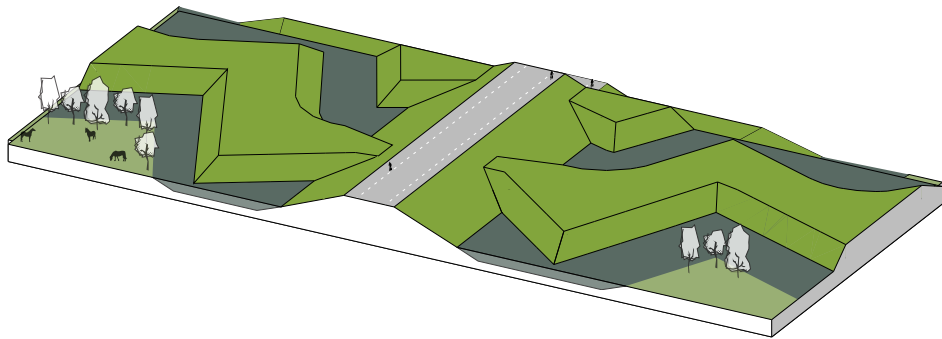
4.1 De Grebbedijk doorsnijdt vier deelgebieden: Hoornwerk, Binnenveld, Rijnhaven en Wageningen Stad

De Grebbedijk passeert een aantal gebieden die te duiden zijn als deelgebieden met eigen ruimtelijke kenmerken. De dijk behoudt hier altijd

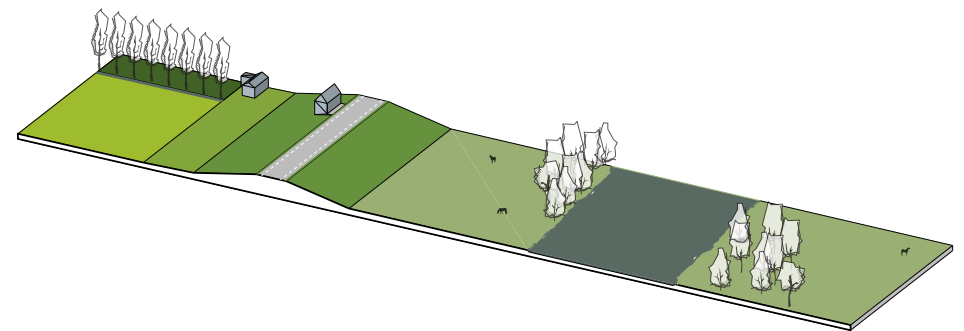
zijn continuïteit en herkenbaarheid, maar er kan binnen deze zones subtiel ingespeeld worden op de veranderende ruimtelijke kenmerken.

De afwisseling wordt gezocht in maximaal vier deelgebieden om te veel opknipping te voorkomen

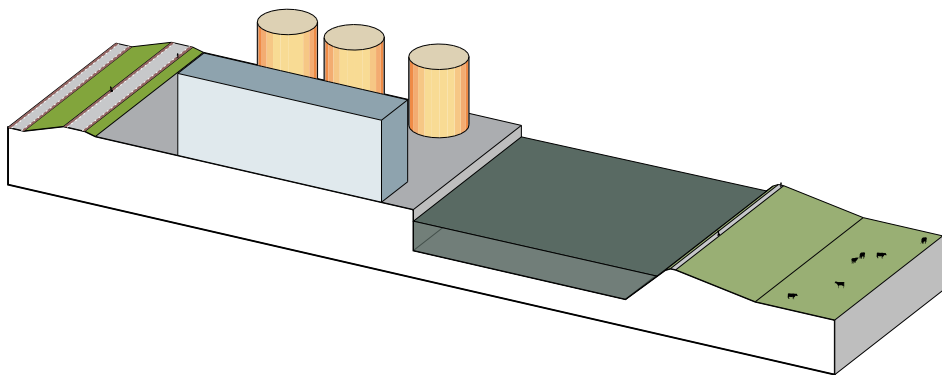

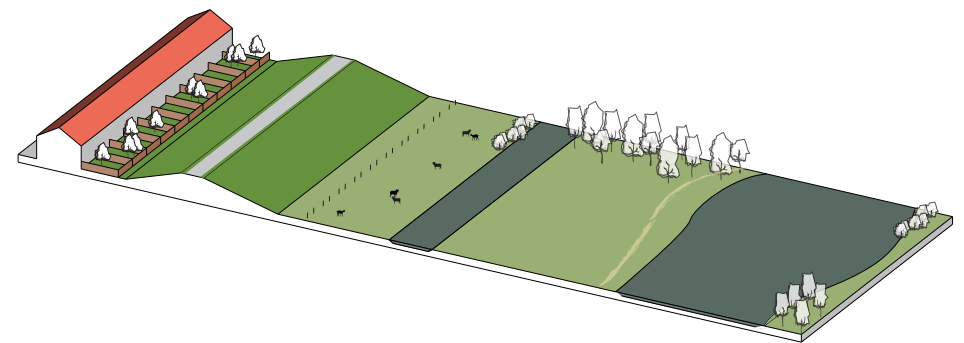
Deelgebied 1: Hoornwerk

Deelgebied 2: Binnenveld

Deelgebied 3: Rijnhaven

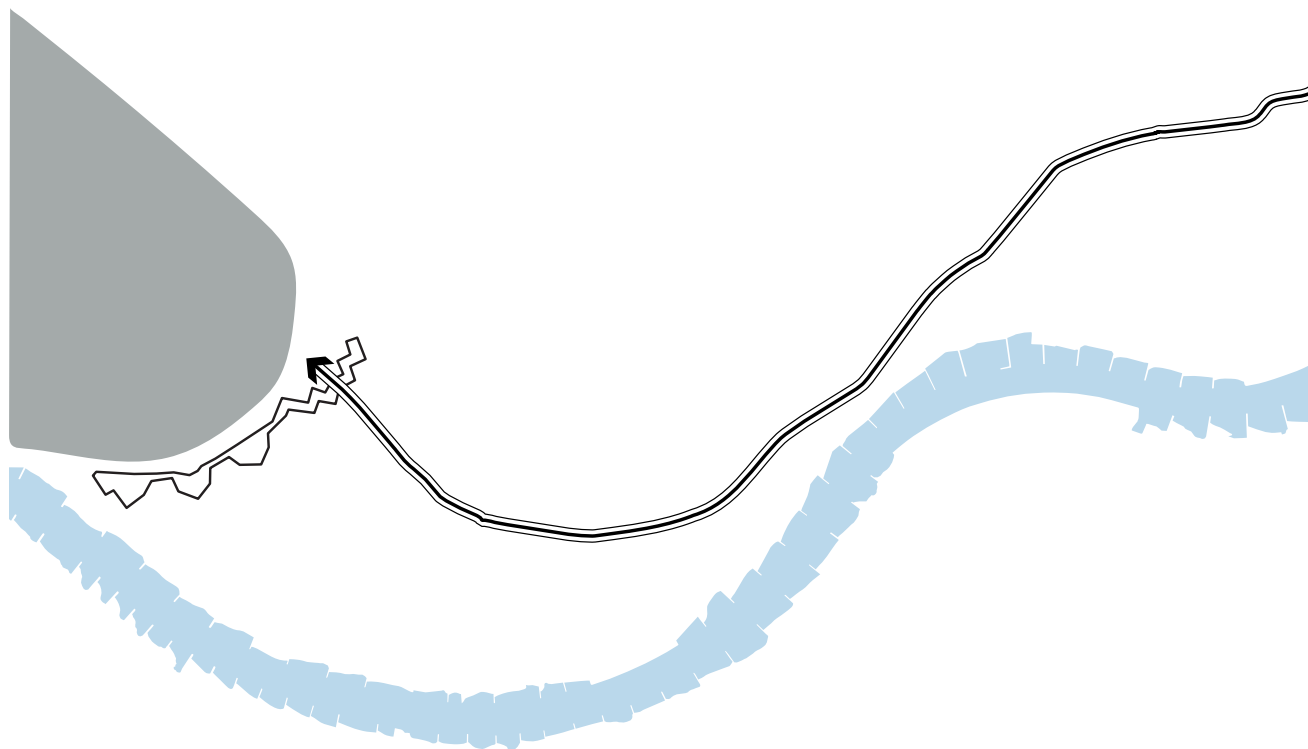
Deelgebied 4: Wageningen

4.2 Het Hoornwerk is herkenbaar als een geheel aan de noord- en zuidzijde van de Grebbedijk

De Grebbedijk doorsnijdt als het ware het Hoornwerk aan de Grebbe, een deel van het Hoornwerk ligt aan de noordzijde en een deel aan de zuidzijde. Het is van belang dat het Hoornwerk niet uiteenvalt in twee delen, maar herkenbaar blijft

als geheel. Door het maaibeheer, het aanscherpen van de taluds en het ophogen van het hoornwerk kan het element sterker zichtbaar maken en een sterkere relatie leggen met de verschijningsvorm van het Hoornwerk in het verleden. Ook door

de bepaalde mate van toegankelijkheid wordt de beleving van het element vergroot, passend bij het historische belang van het Hoornwerk.

Verdedigingstechnieken zichtbaar gemaakt

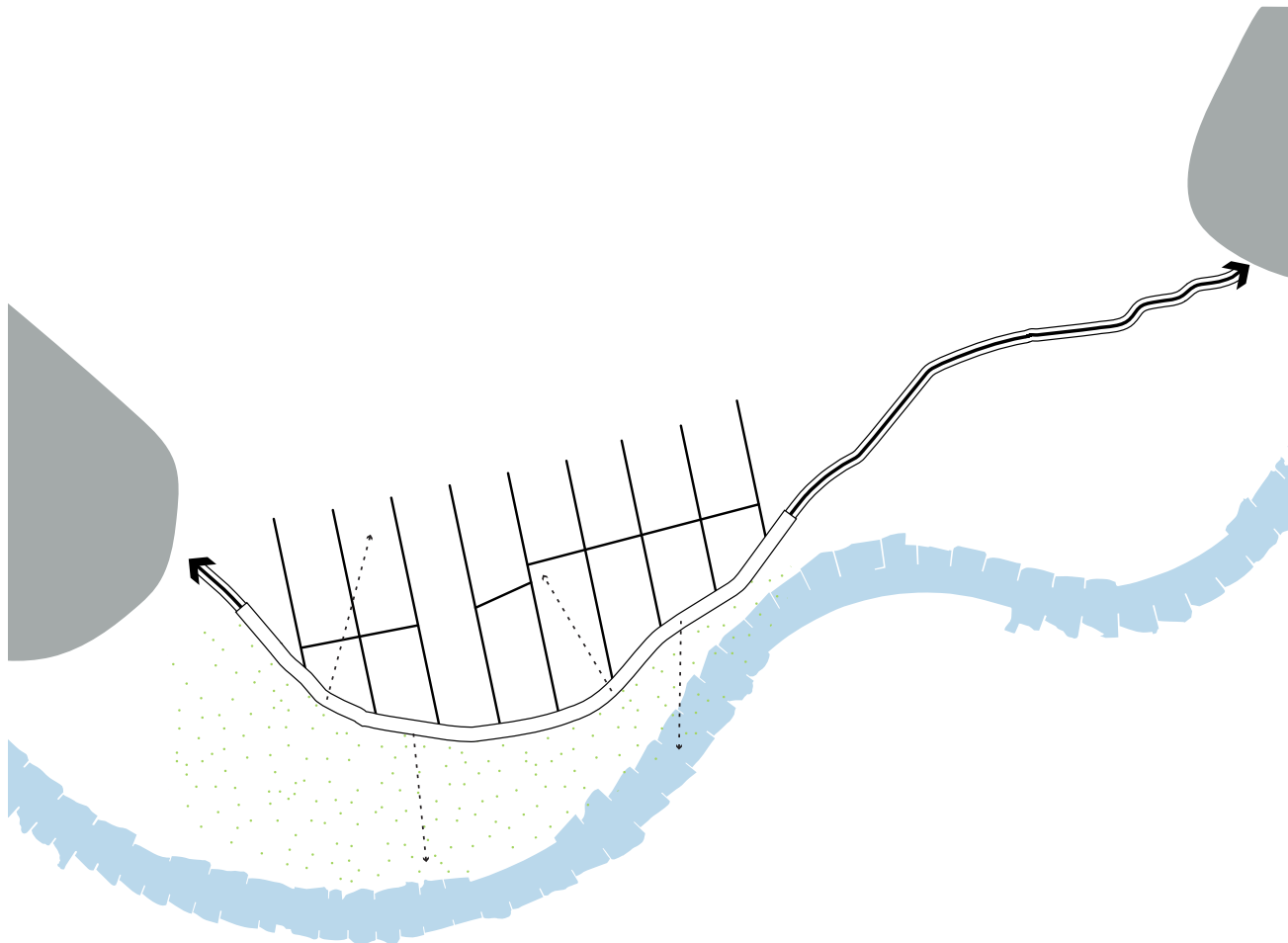
Het Hoornwerk aan de Grebbe, luchtfoto

4.3 De dijk in het Binnenveld heeft een landschappelijk karakter

Ter hoogte van het Binnenveld heeft de Grebbedijk een landschappelijk karakter. Aan beide zijdes van de dijk is het gebied open door natuurgebieden en

agrarisch landgebruik. Af en toe staat er binnendijs een boerderij aan de dijk. De dijk is relatief smal

en herkenbaar als doorlopend element die een scheiding vormt tussen binnen- en buitendijs.

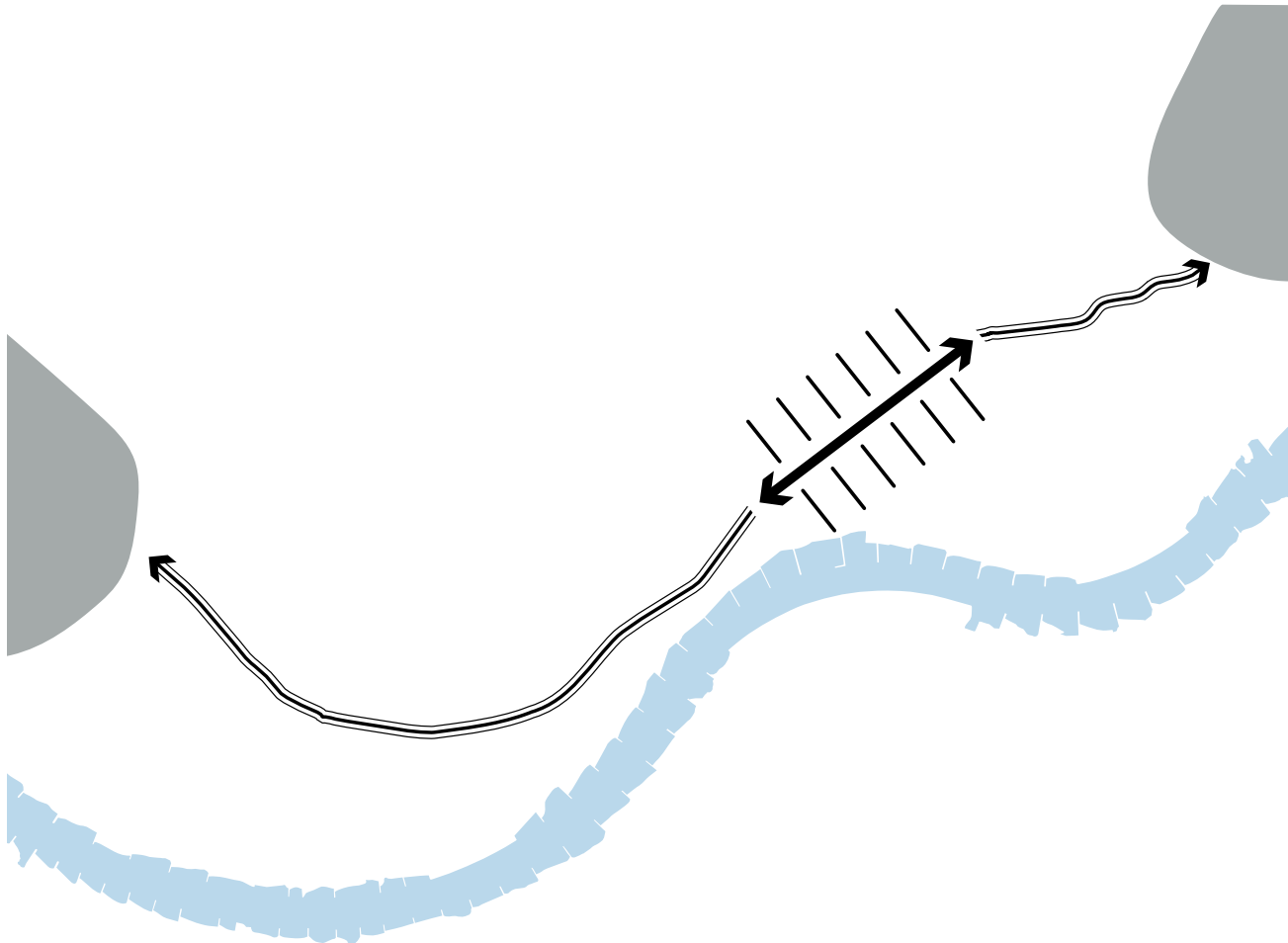

4.4 De dijk in de Rijnhaven sluit qua karakter aan op het traject van de Grebbedijk en is gebruiksvriendelijk voor wandelaars en fietsers

De dijk in de Rijnhaven loopt als herkenbaar element door het industriegebied. De ontsluiting van de bedrijven aan de binnen- en buitenzijde van de dijk worden zoveel mogelijk ontsloten met

wegen die niet op de dijk liggen. De dijk krijgt hiermee meer gebruikskwaliteit voor voetgangers en fietsers. De dijk past in het continue karakter van de Grebbedijk als geheel en gebruikers op

de dijk zullen deze altijd als een doorlopende lijn ervaren.

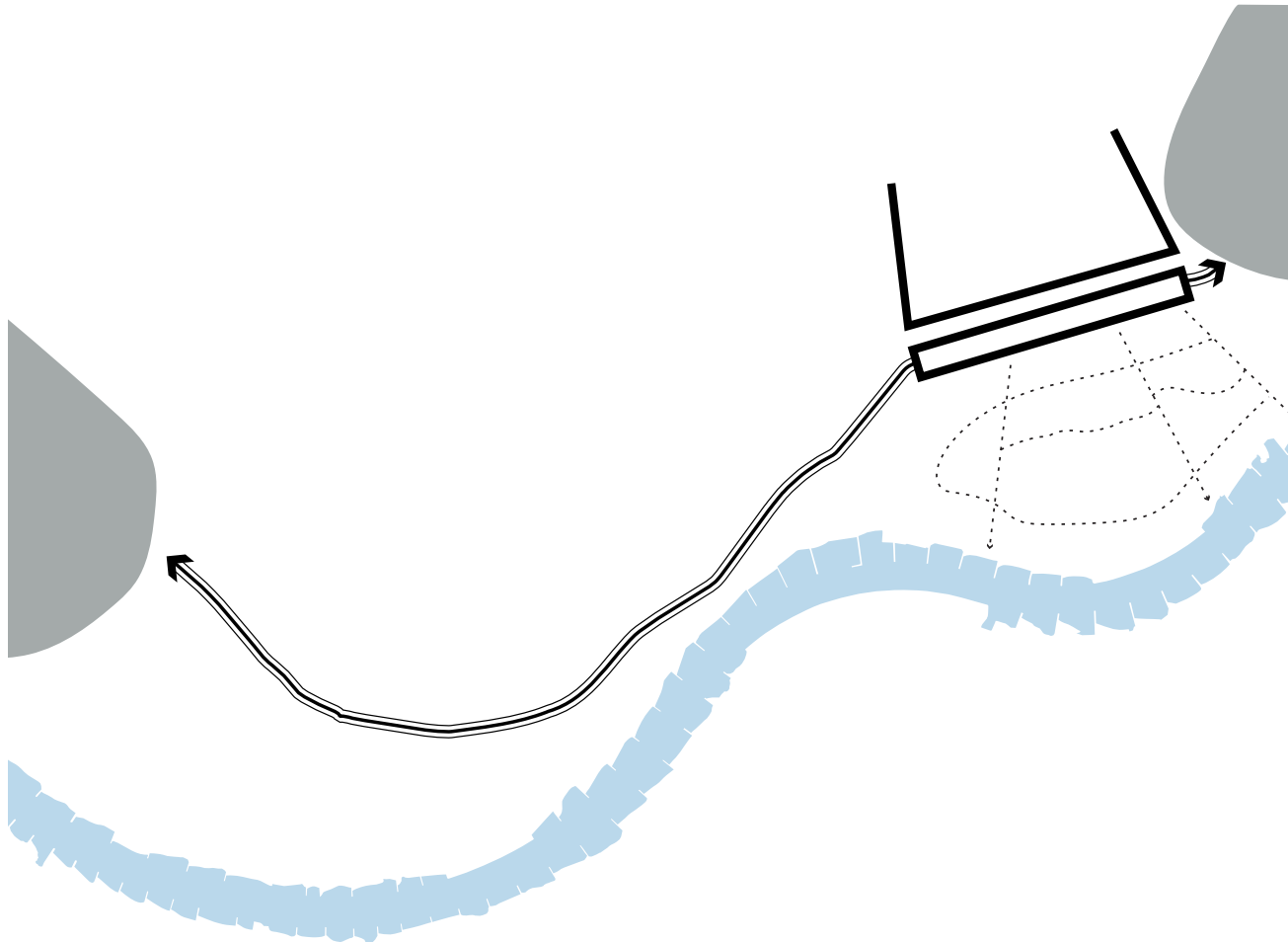

4.5 De dijk bij Wageningen vormt een onderdeel van het stedelijk front van Wageningen aan de uiterwaarden

Bij Wageningen vormt de dijk de overgang en toegang tot de uiterwaarden. De dijk is hier toegankelijk en zichtbaar vanuit de stad en vanaf de dijk zijn er lange zichten over de uiterwaarden.

Struinroutes door de uiterwaarden zijn vanaf de dijk toegankelijk. De Grebbedijk is hier autovrij en dient als een belangrijke openbare ruimte in Wageningen met een hoge kwaliteit voor verblijven,

wandelen en struinen. De dijk heeft een stedelijke zijde en een zijde aan de uiterwaarden, maar blijft als element herkenbaar en gaat niet op in een van deze gebieden.

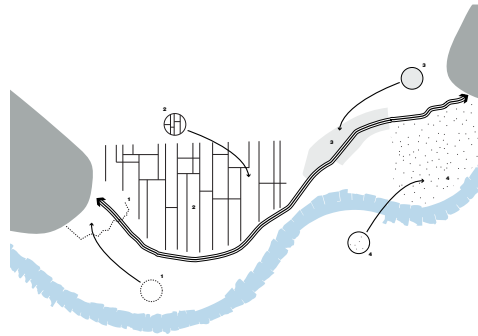

5. STERKE LANDSCHAPPELIJKE EENHEDEN

5.1 De verschillende landschapstypes vormen beleefbare eenheden

5.2 Ingrepen passen binnen een karakter van een landschapstype

5.1 De verschillende landschapstypes vormen beleefbare eenheden

De verscheidenheid aan bodemtypes ontplooit zich in een grote variëteit aan landschapstypes. Naast de stuwwallen kenmerken zich de vruchtbare oeverwallen van de Neder-Rijn, welke overgaan in het weiderijke rivierkomlandschap

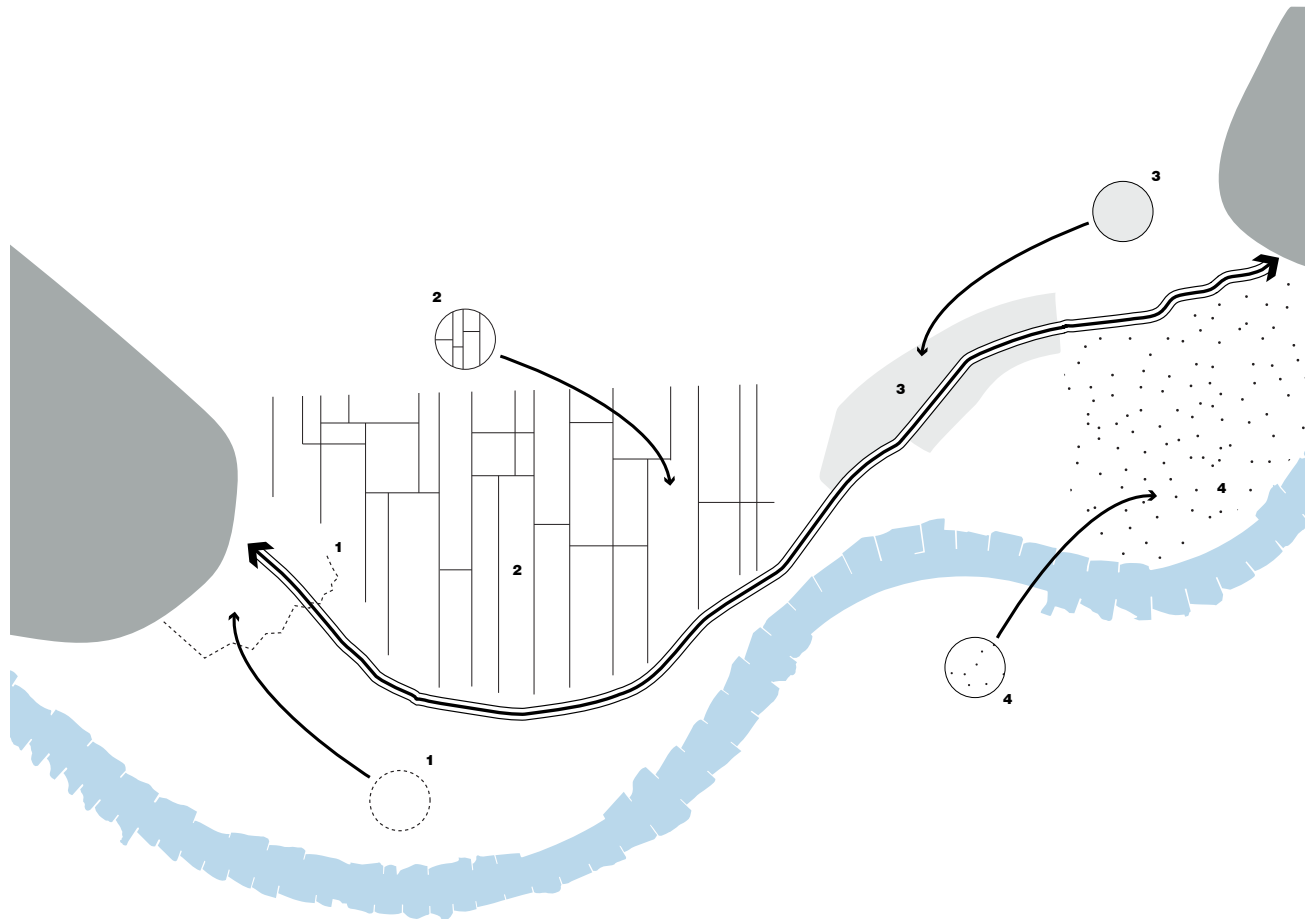
en naarmate we verder het Binnenveld in trekken ook veenontginningen. Op de overgang van het stuwwallandschap naar het rivierenlandschap ligt op de helling een essen- en kampenlandschap. Naast de natuurlijke en de landelijke landschappen

is ook antropogene invloed zichtbaar in de verdedigingswerken en natuurlijk in het stedelijk landschap. De kracht van het landschap zit hem in deze verscheidenheid van landgebruiken als resultaat van de verschillende bodemtypes.

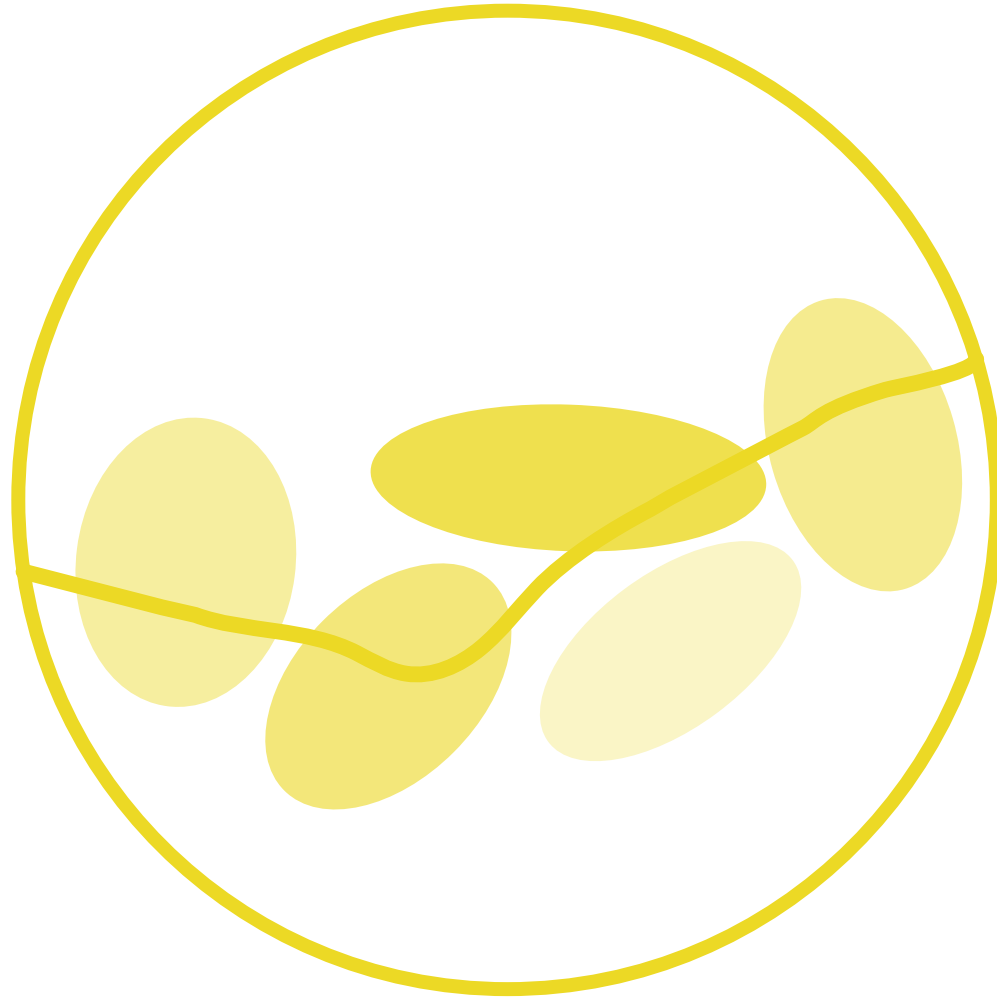

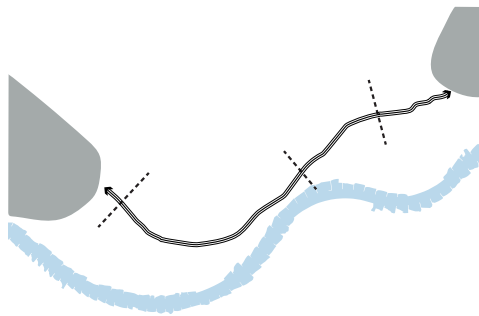
5.2 Ingrepen passen binnen een karakter van een landschapstype

Ingrepen die gedaan worden in het gebied rondom de Grebbedijk, moeten passen binnen het karakter van een landschapstype.

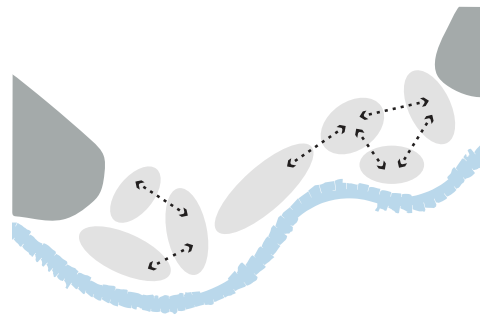

6. SAMENHANG IN PROGRAMMA

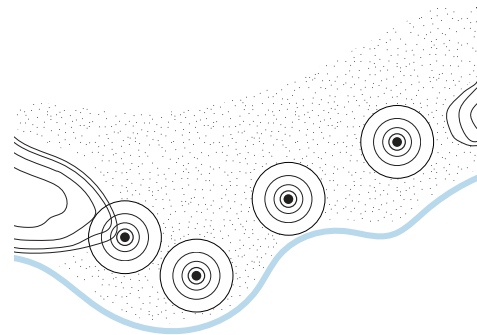

6.1 Er is een sterke samenhang in programma welke corrsonpondeert met de 4 deelgebieden

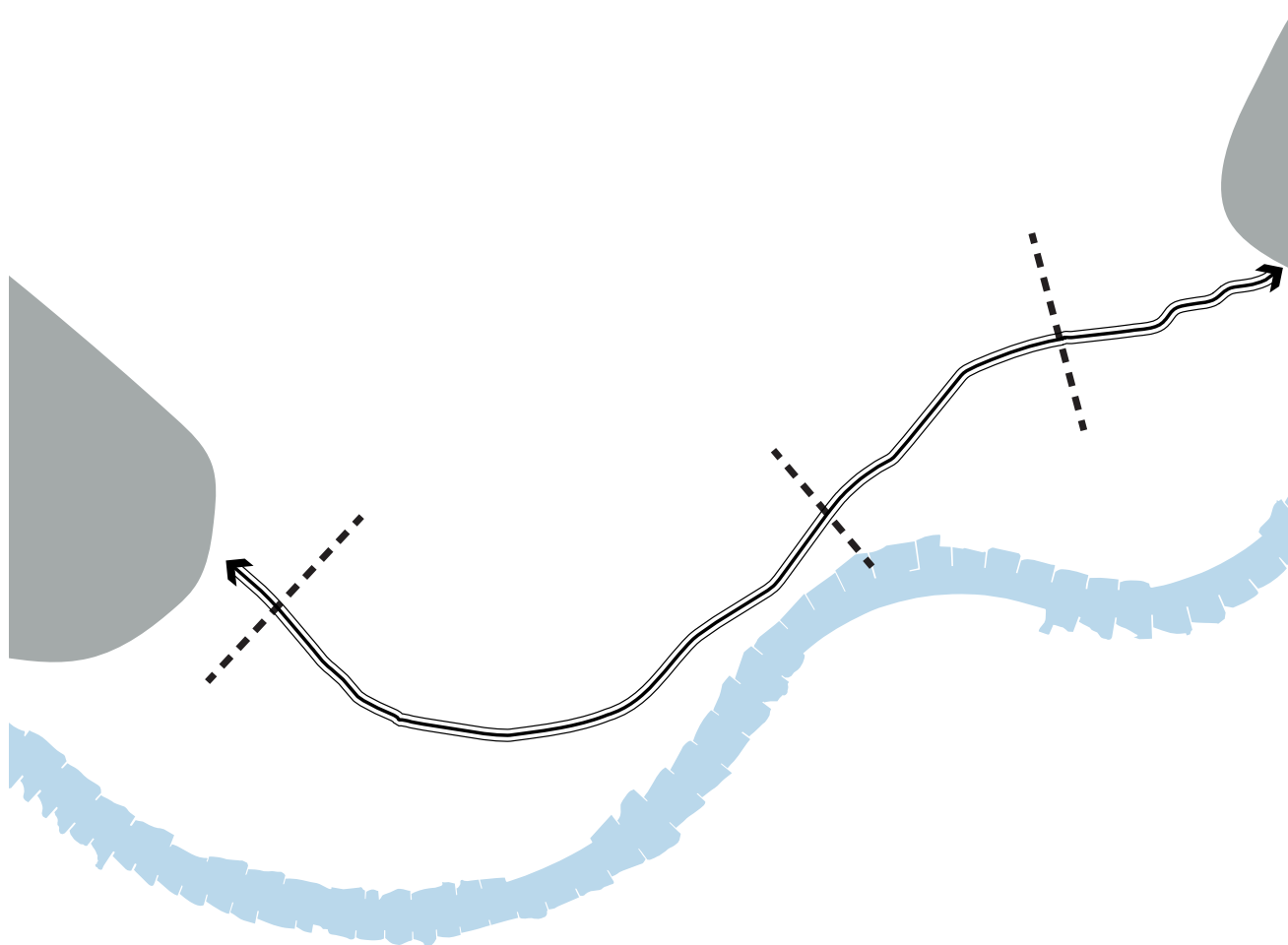
6.2 Functies worden zo gepositioneerd dat er een bepaalde synergie ontstaat

6.3 Het gebied kent een aantrekkelijke afwisseling van rustige en actieve plekken.

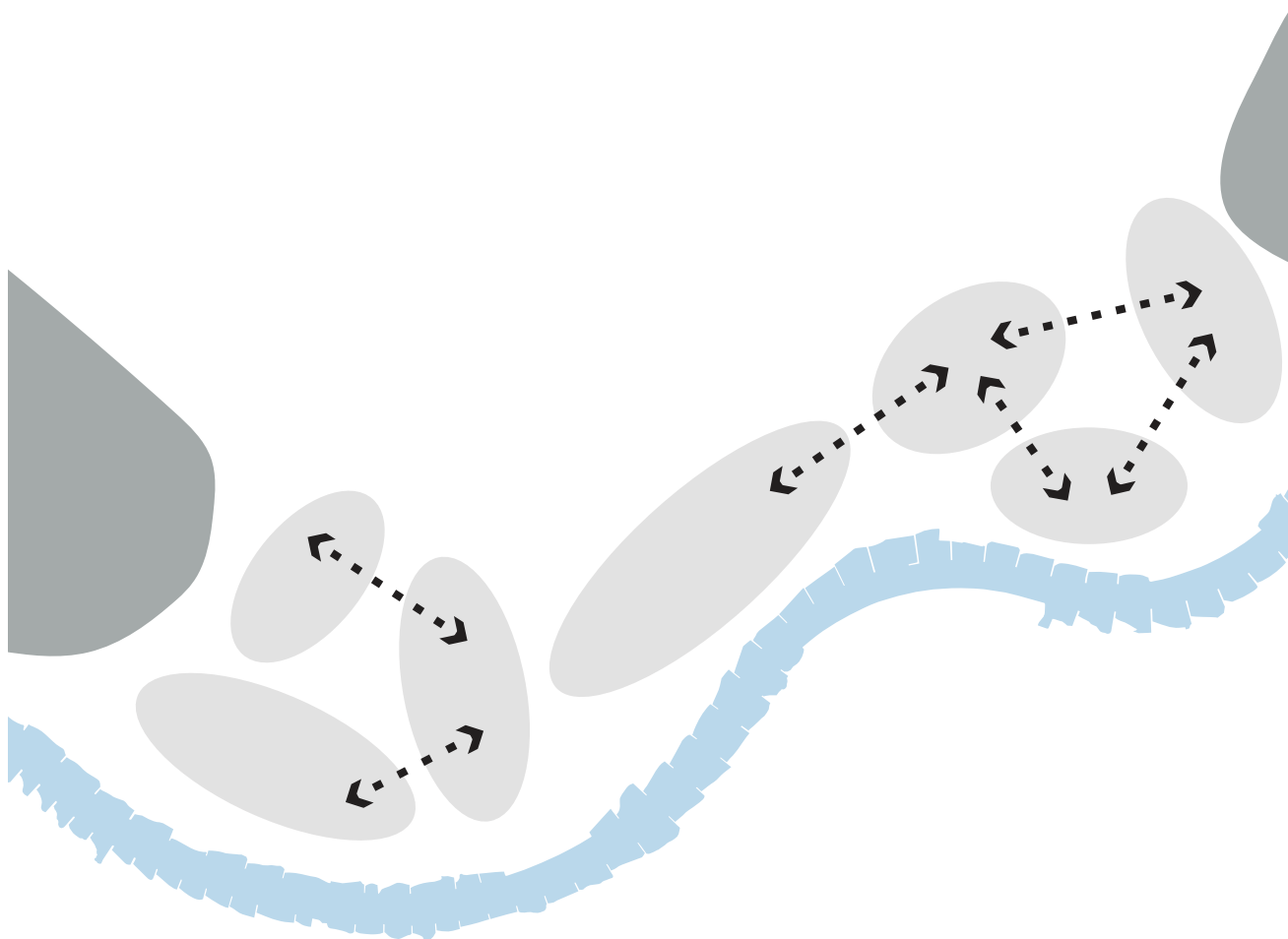
6.1 Er is een sterke samenhang in programma welke corrondspondeert met de 4 deelgebieden

Er is een sterke samenhang in programma welke corrondspondeert met de 4 deelgebieden.

6.2 Functies worden zo gepositioneerd dat er een bepaalde synergie ontstaat

Functies worden zo gepositioneerd dat er een bepaalde synergie ontstaat.

Waterscouting in de Bovenste Polder

Jachthaven Wageningen

Uiterwaarden met zicht op de Wageningse Berg

Binnenveld als rustige plek

De Blauwe Kamer trekt veel natuurliefhebbers

Blauwe Kamer met plekken voor onverstoorde natuurontwikkeling

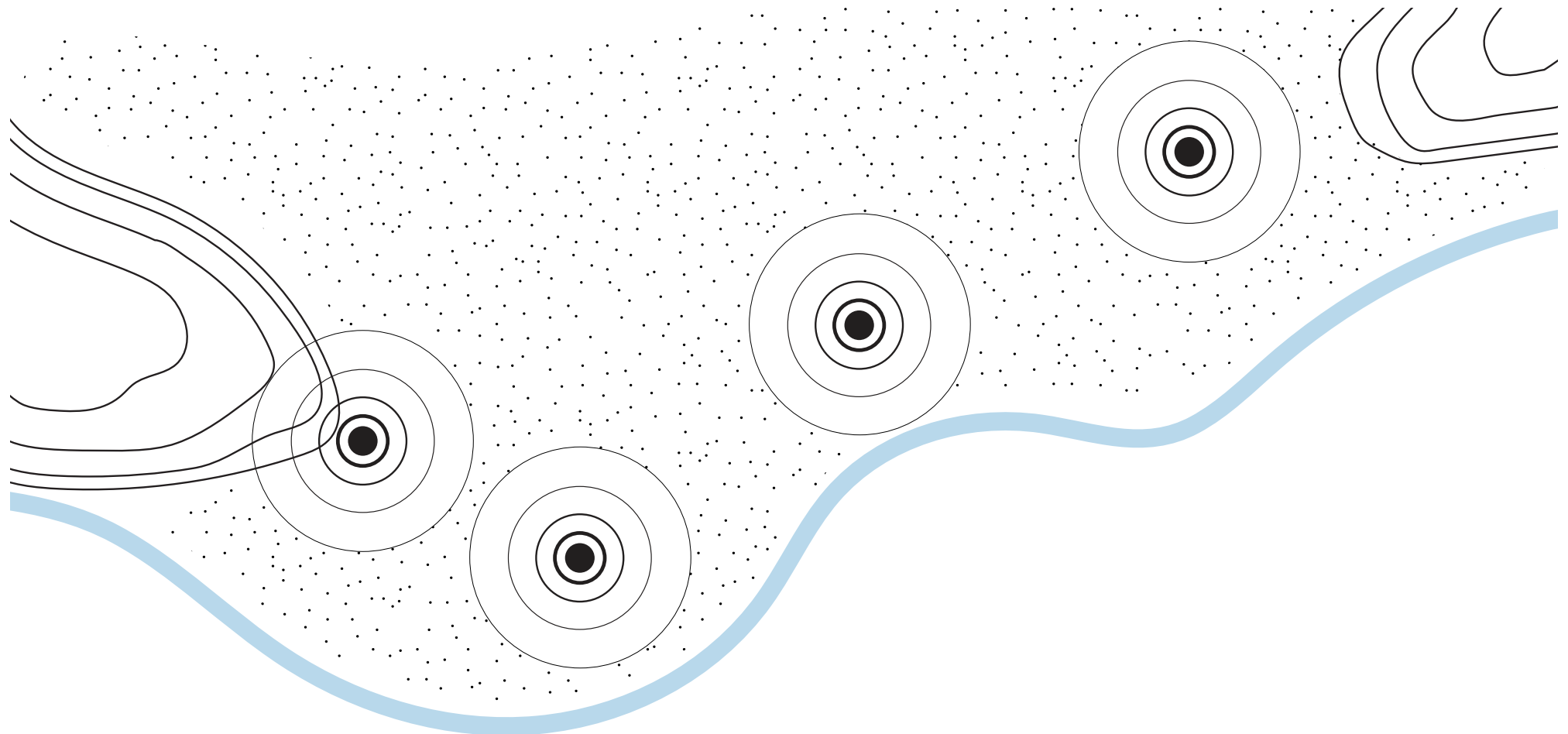

6.3 Het gebied kent een aantrekkelijke afwisseling van rustige en actievere plekken

Een belangrijke kwaliteit van het gebied is de afwisseling tussen actieve plekken als belangrijke bestemmingen in het gebied en plekken die meer in de luwte liggen. De bestemmingen, zoals de Grebbeberg, de stad Wageningen en de Blauwe

kamer, trekken vanzelfsprekend gebruikers. Gebieden die meer in de luwte liggen zorgen voor grote kansen op het gebied van natuur en natuurontwikkeling en maken het mogelijk om relatief makkelijk te ontsnappen van de drukte.

Het uiterwaardengebied bij Wageningen is hier een voorbeeld van. De wisseling in dynamiek is een belangrijke eigenschap.

6

RUIMTELIJK KWALITEITSKADER EN KWALITEITSBORGING

6. RUIMTELIJK KWALITEITSKADER EN KWALITEITSBORGING

Het ruimtelijk kwaliteitskader is gedurende het ontwerpproces voor de Grebbedijk ontstaan (vanaf september 2017) en in een aantal stappen verder verfijnd. Het huidige document (versie april 2019) vormt de basis voor de beoordeling van de ruimtelijke kwaliteit van drie kansrijke alternatieven in de MER. De hoofdprincipes zullen letterlijk opgenomen worden in de MER ten behoeve van de beoordeling. Het ruimtelijk kwaliteitskader vormt daarnaast een achtergronddocument waarin een extra toelichting op de beoordeling terug te vinden is.

Het ruimtelijk kwaliteitskader kan gedurende de planvorming steeds worden ingezet om verschillende plannen te beoordelen op ruimtelijke kwaliteit. Het is te zien als een document dat steeds in ontwikkeling blijft. Binnen de hoofdopzet is het denkbaar dat er, passend bij de uitwerkingsfase in een voorkeursalternatief, meer uitspraken worden gedaan over specifieke onderwerpen als de inpassing van steunbermen, steilte van taluds, principes voor de inpassing van erven, omgang met afritten, maatvoering, toe te passen materialen en uitspraken over type bekledingen.

A multi-story brick apartment building with a courtyard and a path. The building has several floors with balconies and windows. A paved path curves around the building, and there is a grassy area in the foreground. The sky is blue with some clouds.

BRONNEN EN BIJLAGEN

BRONNEN

1: Rijkswaterstaat. (2010, september 1). *Rijn en Grebbeberg in Middelwaard ID419769*. Accessed november 2017, from ruimte voor de rivier: https://beeldbank.rws.nl/RuimtevoordeRivier/MediaObject/Details/Rijn_en_Grebbeberg_in_Middelwaard_419769

2: Stichting Grebbelinie. Accessed november 2017, from grebbelinie: www.grebbelinie.nl

3: Wells, E. (sd). 3679: *Wageningen, "Wageningen", Nicolaes van Geelkercken, 1654*. Accessed november 2017, from Edward Wells cartographic antiquarian: <http://www.edward-wells.nl/catalogus/index.php?categoryID=2&productID=3679>

4: Via Quidam. (2015, juni 14). *Maarten van Rossempad, dagtocht 14 + 15*. Accessed november 2017, from Gasthuis Pension Via Quidam: <http://www.viaquidam.nl/bed-and-breakfast/maarten-van-rossumpad-dagtocht-14-en-15-2/>

5: Sporttotaal. (sd). *Kano huren*. Accessed november 2017, from Sporttotaal organisatiebureau: http://www.sporttotaal.nl/index.php?page=kano_huren

FOTO'S

Door Flux landscape architecture, tenzij anders vermeld.

